

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

VERSLAG (BRUGEL-VERSLAG-20251015-132)

betreffende de motivering van de nieuwe tariefmethodologie die van
toepassing is op VIVAQUA voor de periode 2027-2031

15/10d/2025

VERSIE VOOR OPENBARE RAADPLEGING

Inhoudsopgave

1	Wettelijke basis	4
2	Inleiding.....	5
3	Reguleringsmodel.....	6
4	Duur van de reguleringsperiode.....	6
5	Reikwijdte van de gereguleerde activiteiten	6
6	Samenstelling van het totale inkomen.....	7
6.1	Huidig reguleringsmodel voor de bepaling van het totale inkomen van VIVAQUA (cost+incité) 7	
6.2	Reguleringsprincipes die van toepassing zijn op de verwerking van kosten	9
6.3	Indeling van de kosten in CGAFE, CGSFE en CNG.....	10
6.4	Specifieke analyses van bepaalde categorieën kosten en opbrengsten en voorgestelde ontwikkelingen	12
6.4.1	IT-kosten en personeelskosten	12
6.4.2	Opbrengsten.....	13
6.4.3	Voorzieningen voor terugkerende kosten	14
6.4.4	Energiekosten.....	15
6.4.5	Milieukosten	16
6.4.6	Onbetaalde en oninbare vorderingen	17
6.5	Analyse van het mechanisme van het innovatiebudget.....	19
6.6	Criteria voor het afwijzen van kosten	20
7	Verwerking en financiering van investeringen.....	20
7.1	Huidig reguleringsmodel voor de verwerking en financiering van investeringen	20
7.2	Kritische evaluatie van de geldende methodologische principes en de financiële situatie van VIVAQUA.....	25
7.2.1	Financiële situatie van VIVAQUA.....	25
7.3	Analyse van de methodologische principes met betrekking tot afschrijvingen.....	26
7.3.1	Algemene principes.....	26
7.3.2	Afschrijvingstermijnen	27
7.3.3	Herwaardering van de historische gereguleerde activabasis	27
7.3.4	Waardering van activa die eigendom zijn van de gemeenten	28
7.3.5	Meters	29
7.4	Analyse van de methodologische principes met betrekking tot de billijke marge	29
7.4.1	Algemene principes.....	29
7.4.2	Impact van de herwaardering van het rendement op eigen vermogen.....	30
7.4.3	Vaststelling van de verschillende parameters van het CAPM.....	32
7.5	Analyse van de methodologische principes met betrekking tot de toegekende financieringsmarge	33
7.5.1	Huidig mechanisme (2022-2026).....	33
7.6	Voorgestelde aanpassingen aan het MFC-mechanisme.....	33
7.6.1	Berekening van de MFC ex ante.....	33
7.6.2	Herziening ex post en tijdens de regelgevingsperiode.....	35

7.6.3	Behandeling van financiële steun die niet in het toegestane inkomen wordt meegeteld en van kapitaalbreng.....	37
7.6.4	Behandeling van afschrijvingen en de billijke marge voor door de MFC gefinancierde activa	37
7.7	Conclusies.....	38
8	Regels voor de bepaling en evolutie van het totale inkomen.....	39
8.1	Beschrijving van het huidige reguleringsmodel voor de vaststelling van het totale inkomen en de regels voor de evolutie daarvan	39
8.2	Analyse van de principes die van toepassing zijn voor de vaststelling van het totale inkomen	40
8.2.1	Vaststelling van het totale inkomen voor de toekomstige reguleringsperiode	40
8.2.2	Indexeringsparameters.....	42
8.2.3	Efficiëntie	43
8.3	Conclusies: Voorgesteld reguleringsmodel voor de vaststelling en de regels voor de ontwikkeling van het toegestane inkomen	43
8.3.1	Vaststelling van het kostenpad	43
8.3.2	Efficiëntie	47
8.3.3	Ex-post herziening op basis van de werkelijke inflatie	48
9	Regulering op basis van kostenprikkel	49
9.1	Beschrijving van het huidige model van stimulerende regulering en de regels voor de behandeling van saldi.....	49
9.2	Theoretische grondslagen van de stimulerende kostenregulering.....	51
9.3	Verdelingspercentage en tunnel	52
10	Prestatiegerichte regulering op niet-financiële prestaties	53
10.1	Reguleringsmechanisme op basis van doelstellingen	54
10.2	Rapportage van technisch-economische indicatoren	55
11	Tariefstructuur.....	56
12	Berekening, beheer en toewijzing van reguleringssaldi.....	56
12.1	Overzicht	56
12.2	Saldo op producten afkomstig van periodieke tarieven	57
12.3	Saldo op beheersbare kosten.....	58
12.4	Saldi op niet-beheersbare kosten.....	58
12.5	Saldi op de indexering van beheersbare kosten	59
12.6	Verwerking van afgewezen kosten	59
12.7	Beginselen voor de toewijzing van regulerende saldi.....	59
13	Rapportagemodellen	61
14	Procedures.....	62
15	Beoordeling van de redelijkheid van het totale inkomen	62

I Wettelijke basis

Krachtens artikel 39 van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot vaststelling van een kader voor het waterbeleid in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna "OCE" genoemd) oefent BRUGEL haar bevoegdheid uit om de waterprijs te controleren, met name door een tariefmethodologie vast te stellen.

De door BRUGEL vastgestelde tariefmethodologie moet de exploitant in staat stellen tariefvoorstellen op te stellen die ter goedkeuring aan BRUGEL worden voorgelegd overeenkomstig artikel 39/3 van de OCE.

De tariefmethodologie moet met name het volgende preciseren:

"1° de definitie van de kostencategorieën per openbare dienst, waarbij een onderscheid wordt gemaakt tussen de watervoorzieningsdiensten en de zuiveringsdiensten die onder de tarieven vallen.

Dit betreft met name de kosten van de volgende activiteiten:

- de bescherming van waterwinningen voor menselijke consumptie;
- de productie van water voor menselijke consumptie, met inbegrip van de winning, de opslag, de eventuele indamming en de behandeling;
- de inzameling van afvalwater;
- de zuivering van afvalwater.

2° de regels voor de ontwikkeling in de tijd van deze kostencategorieën, met inbegrip van de methode voor het bepalen van de parameters in de ontwikkelingsformules;

3° de regels voor de toewijzing van de kosten aan de categorieën gebruikers;

4° de algemene tariefstructuur en de tariefcomponenten.

De tariefmethodologie moet voldoen aan de tarieflijnen bedoeld in artikel 39/2 van het OCE.

De methodologie moet het dus met name mogelijk maken om de werkelijke kosten van water te bepalen, dat wil zeggen op een efficiënte manier alle kosten dekken die nodig of doeltreffend zijn voor de uitvoering van de taken van de waterbedrijven in overeenstemming met hun wettelijke of reglementaire verplichtingen en zonder afbreuk te doen aan een eventuele financiële bijdrage van het Gewest, en zo het beginsel van terugwinning van de kosten van de diensten in verband met het watergebruik, met inbegrip van de kosten voor het milieu en de hulpbronnen, toe te passen.

2 Inleiding

BRUGEL heeft als taak de procedures te definiëren, de tariefmethodologieën vast te stellen, de tarieven goed te keuren en achteraf verschillende kostencontroles uit te voeren bij de twee waterbedrijven in het Brussels Gewest, VIVAQUA en HYDRIA (voorheen SBGE).

BRUGEL heeft de eerste tariefmethodologieën voor deze exploitanten vastgesteld voor de lopende reguleringsperiode (2022-2026).

In dit kader wenst BRUGEL voor VIVAQUA een tariefmethodologie met een looptijd van 5 jaar, van 2027 tot 2031, goed te keuren.

De belangrijkste doelstellingen die BRUGEL voor de volgende tariefmethodologie heeft vastgesteld, zijn de volgende:

- een gezonde balansstructuur herstellen door VIVAQUA in staat te stellen haar schuldenlast tot een redelijk niveau te beperken;
- voorzien in de investeringsbehoeften door investeringen mogelijk te maken, met name voor sanering, en de banden tussen de investeringsplannen en de tarieven te versterken;
- de efficiëntie van de exploitatiekosten verbeteren door VIVAQUA aan te moedigen om zijn kosten (IT, personeelskosten, enz.) beter te beheersen;
- het debiteurenbeheer optimaliseren door VIVAQUA aan te moedigen om zijn onbetaalde facturen strikt te beheren en zijn oninbare vorderingen op te volgen.

Dit rapport presenteert de door BRUGEL overwogen en gekozen richtlijnen voor de tariefmethodologie die van toepassing is op VIVAQUA voor de periode 2027-2031, evenals de motivering voor de gekozen richtlijnen.

BRUGEL wenst te benadrukken dat de kritieke financiële situatie van VIVAQUA het gevolg is van een gedeelde verantwoordelijkheid tussen BRUGEL (zwakke eerste methodologie 2022-2026), de gemeenten-aandeelhouders (historisch lage tarieven, onderinvesteringen, enz.), VIVAQUA (ontbreken van een invorderingsprocedure, gebrek aan strategische visie in het verleden, enz.) en de politiek (via de ordonnantie inzake water dat de vergoeding van historische activa vóór 2022 verbiedt, ontbreken van een langetermijnvisie voor de sector, enz.). De huidige methodologie beoogt de financiële situatie van VIVAQUA te herstellen door middel van specifieke mechanismen. Deze methodologie maakt het mogelijk om, met inachtneming van het huidige wettelijke kader, de verschillende stakeholders verantwoordelijk te maken en stimuleert de efficiëntie van VIVAQUA, terwijl tegelijkertijd de financiering van investeringen mogelijk wordt gemaakt. De methodologie blijft echter slechts een onderdeel van de totaaloplossing van VIVAQUA en alle actoren (VIVAQUA, aandeelhouders, Gewest en politiek) moeten bijdragen aan de verbetering van de situatie voor de (huidige en toekomstige) gebruikers.

BRUGEL wenst te benadrukken dat de preciaire financiële situatie van VIVAQUA het gevolg is van gedeelde verantwoordelijkheden tussen verschillende partijen: BRUGEL (vanwege de tekortkomingen van de eerste methodologie voor de periode 2022-2026, ...), de gemeenten-aandeelhouders (die historisch lage tarieven hebben gehandhaafd, onvoldoende eigen vermogen hebben en in het verleden te weinig hebben geïnvesteerd, ...), VIVAQUA (vanwege het ontbreken van doeltreffende invorderingsprocedures en een ontoereikende strategische visie in het verleden, ...), alsook de beleidsmakers (door een kaderbesluit inzake water dat de vergoeding van historische activa vóór 2022 verbood, en het ontbreken van een sectorale langetermijnvisie, ...). De huidige methodologie is erop gericht de financiële situatie van VIVAQUA te herstellen door specifieke mechanismen in te voeren. Ze respecteert het geldende wettelijke kader en maakt tegelijkertijd de verschillende belanghebbenden verantwoordelijk en stimuleert de efficiëntie van VIVAQUA om haar noodzakelijke investeringen te financieren. Deze methodologie vormt echter slechts een deel van de totaaloplossing voor VIVAQUA en het is van

essentieel belang dat alle actoren (**VIVAQUA**, de aandeelhouders, het Gewest en de beleidsmakers) bijdragen aan de verbetering van de situatie voor de huidige en toekomstige gebruikers.

3 Reguleringsmodel

De tariefmethodologie van VIVAQUA voor 2027-2031 sluit in grote lijnen aan bij het regulerend kader voor 2022-2026, maar bevat gerichte aanpassingen om beter in te spelen op de uitdagingen waarmee VIVAQUA de komende jaren zal worden geconfronteerd.

De doelstellingen van de methodologie en een overzicht van het reguleringsmodel 2027-2031 zijn te vinden in punt 4 van de tariefmethodologie.

4 Duur van de reguleringsperiode

De duur van de tariefperiode is bedoeld als een compromis tussen contextuele aanpassing en tariefstabiliteit.

BRUGEL heeft de duur van de reguleringsperiode ongewijzigd gelaten en is voorstander van een tariefperiode van 5 jaar.

5 Reikwijdte van de gereguleerde activiteiten

Over het algemeen zijn de aanpak en de structurering van de verschillende activiteiten van de exploitanten slechts licht gewijzigd ten opzichte van de tariefperiode 2022-2026.

De berekening van de saneringsheffing om rekening te houden met regenwater is een uitgebreid en complex onderwerp dat niet alleen betrekking heeft op de structuur van de saneringskosten, maar ook op stedenbouwkundige kwesties en tariefgelijkheid.

Er is een progressieve en geïntegreerde visie nodig om dit project aan te pakken, waarbij zowel tarifaire en technische aspecten als stedenbouwkundige aspecten aan bod komen. Brugel benadrukt dat deze visie in de eerste plaats politiek van aard is.

Alvorens na te denken over de integratie van regenwater in de tariefstelling, is een grondige evaluatie van de kosten voor het beheer ervan nodig, met name:

- overdimensionering van rioleringen,
- de behandeling van regenwater in zuiveringsinstallaties,
- onderhoud en ontwikkeling van infrastructuur (collectoren, regenwaterbekkens).

Momenteel bestaat er geen duidelijke identificatie van deze kosten. Deze complexe exercitie hangt af van de gekozen analyseperimeter en vereist een nauwe samenwerking met Hydria en Vivaqua. BRUGEL sluit zich volledig aan bij elk initiatief dat vooruitgang op dit gebied mogelijk maakt en heeft al een dialoog opgestart met VIVAQUA.

In een geïntegreerde aanpak is het ook van cruciaal belang om de tariefmaatregelen te coördineren met de bestaande stedenbouwkundige bepalingen:

- stimulansen voor het gebruik van doorlatende materialen in bouw- en renovatieprojecten,
- verplichtingen of stimulansen op het gebied van regenwaterbeheer op percelen,
- programma's voor het doorlatend maken van oppervlakken (bijv. gemeentelijke premies voor het verwijderen van ondoordringbare bekledingen, enz.).
- ...

Deze coördinatie zou zorgen voor samenhang tussen de economische/tariefstimulansen en de doelstellingen van de ruimtelijke ordening. De tariefaanpak kan niet op zichzelf worden overwogen.

Elke wettelijke of reglementaire wijziging zal vervolgens worden geïntegreerd in de tariefmethodologieën.

6 Samenstelling van het totale inkomen

6.1 M Huidig reguleringsmodel voor de bepaling van het totale inkomen van VIVAQUA (cost+ incité)

Het huidige reguleringsmodel van VIVAQUA is geen echt cost+ model, aangezien de kosten die in het totale inkomen worden meegenomen, worden opgesplitst in enerzijds beheersbare kosten, die slechts een deel van de OPEX betreffen, en anderzijds niet-beheersbare kosten, terwijl een cost+ model alleen rekening houdt met niet-beheersbare kosten. De beheersbare kosten worden zelf onderverdeeld in twee categorieën: beheersbare kosten met efficiëntiefactor (CGAFE) en beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor (CGSFE). Het huidige reguleringsmodel kan dus worden omschreven als een hybride model van het type "cost+ incité".

Bovendien wordt het budget voor bepaalde beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor (¹) achteraf herzien naar aanleiding van de evolutie van een exogene variabele, zoals het aantal m³ dat jaarlijks wordt geproduceerd.

De beheersbare kosten met efficiëntiefactor (CGAFE) omvatten met name:

- de aankoop van benodigdheden en grondstoffen;
- kosten in verband met de huur van goederen, met uitzondering van onroerend goed;
- kosten in verband met het uitbesteden van onderhoud;
- kantoor- en administratieve kosten;
- honoraria die voortvloeien uit een beslissing van de exploitant of die te voorzien zijn;
- bijdragen, giften en subsidies;
- kosten in verband met bewaking;
- personeelskosten, met name:
 - bezoldigingen en directe sociale voordelen;
 - werkgeversbijdragen;

¹ De huidige tariefmethodologie definieert CGFSE als "de kosten waarover de exploitant controle kan uitoefenen op het niveau van de eenheidskosten, maar waarvan het totaalbedrag doorgaans rechtstreeks verband houdt met het volume geproduceerd, gedistribueerd en opgehaald water".

- opleidingskosten;
- reiskosten van het personeel;
- kosten in verband met voertuigen (bedrijfs- of dienstvoertuigen), met uitzondering van boetes buiten spoedeisende interventies;
- alle andere diverse kosten.

De beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor (CGSFE) omvatten met name:

- huur en huurlasten van gebouwen;
- aankopen van benodigdheden en grondstoffen waarover de exploitant geen directe controle heeft op de verbruikte hoeveelheden;
- kosten in verband met het storten van slib;
- kosten in verband met het verbruik van energie (gas en elektriciteit) en water;
- kosten in verband met analyses, tests en controles die voortvloeien uit een wettelijke verplichting;
- verzekeringskosten in verband met de exploitatie die door de exploitant worden gedragen in het kader van zijn gereguleerde activiteiten;
- in voorkomend geval, bepaalde milieukosten;
- de kosten in verband met onbetaalde rekeningen, met name:
 - deurwaarderskosten;
 - advocatenkosten;
 - de minderwaarden op handelsvorderingen.
- lekken in het netwerk.

De niet-beheersbare kosten omvatten met name:

- alle honoraria waarvan de noodzaak gerechtvaardigd is door de context;
- kosten in verband met het HYDRALIS-pensioenfonds;
- de kosten in verband met het saneringscontract van HYDRIA;
- de bezoldigingskosten van de raad van bestuur en het uitvoerend bureau;
- afschrijvingskosten (dus inclusief afschrijvingen van gekapitaliseerde exploitatiekosten, d.w.z. de geproduceerde vaste activa);
- de kosten in verband met belastingen, heffingen en alle wettelijke vergoedingen;
- de kosten die nodig zijn om te voldoen aan de behoeften van het Sociaal Fonds en het Internationaal Solidariteitsfonds;
- de financiële kosten (embedded costs);
- gerealiseerde minder- (meer)waarden;
- de billijke marge;
- de toegekende financieringsmarge;
- het innovatiebudget;
- de voorzieningen voor terugkerende kosten.

Opgemerkt moet worden dat de geïmmobiliseerde productie in eerste instantie als beheersbare kosten wordt geboekt en deel uitmaakt van de vooraf vastgestelde begrotingen en het traject van de beheersbare kosten, alvorens te worden afgetrokken om in het ex-postverslag te worden geactiveerd. De reden hiervoor is dat VIVAQUA in het verleden niet in staat was om deze geïmmobiliseerde productie afzonderlijk te identificeren en te rapporteren.

De totale inkomsten dekken alle kosten, na aftrek van de opbrengsten, die de exploitant draagt bij de uitvoering van zijn gereguleerde activiteiten. Deze totale inkomsten worden echter niet voor 100% gefinancierd door de periodieke tarieven, aangezien er ook andere soorten inkomsten van de exploitant kunnen zijn:

- aanverwante inkomsten (uit aanverwante activiteiten);
- subsidies (eenmalig of terugkerend);
- niet-periodieke inkomsten.

Subsidies worden echter niet geboekt in verband met de kosten waarvoor ze zijn toegekend. Bovendien varieert het jaar waarin subsidies worden geboekt en wordt dit niet volgens een systematische regel vastgesteld.

De totale inkomsten, verminderd met deze drie soorten inkomsten, worden gedekt door de periodieke tarieven.

Op basis van de financiële realiteit van VIVAQUA in 2023, na correctie van de geactiveerde productie, is de proportionele verdeling van de gerealiseerde niet-afgewezen kosten die deel uitmaken van het totale inkomen als volgt:

- 40 % beheersbare kosten,
- 60 % niet-beheersbare kosten.

6.2 Reguleringsbeginselen die van toepassing zijn op de verwerking van kosten

In hybride modellen van het type cost+ incentive, zoals die bestonden in de energiesector in België (bijvoorbeeld het reguleringsmodel van de DNB Sibelga tot 2024), worden de kosten van de exploitant² gewoonlijk behandeld als "beheersbare" kosten (ook wel "controleerbare" of "endogene" kosten genoemd) of als "niet-beheersbare" kosten (ook wel "niet-controleerbare" of "exogene" kosten genoemd).

In het geval van zogenaamde 'beheersbare' kosten wordt een vooraf vastgestelde kostenbegroting doorberekend in de tarieven. Als de exploitant afwijkt van deze kostenbegroting, heeft dit een impact op zijn boekhoudkundig resultaat via het tunnel- en verdelingspercentage-mechanisme. De exploitant wordt zo gestimuleerd om efficiënt te werken, met andere woorden om zijn beheersbare kosten onder controle te houden. Op de aldus vastgestelde budgetten voor beheersbare kosten is het gebruikelijk om voor een bepaalde reguleringsperiode indexerings-, kostenontwikkelings- en/of efficiëntiefactoren toe te passen, afhankelijk van de door de regulator gekozen koers.

Zogenaamde "niet-beheersbare" kosten worden behandeld zoals in een cost+ model en ongewijzigd doorberekend in de tarieven van de exploitant. De exploitant heeft dus geen prikkel om efficiënt om te gaan met deze kosten, zolang deze redelijk blijven en niet worden afgewezen door de regulator.

De keuze om een kost als beheersbaar of niet-beheersbaar te kwalificeren, hangt voornamelijk af van het vermogen van de exploitant om deze kost te voorspellen en vooral te beheersen. Bovendien geldt dat hoe minder een als beheersbaar gekwalificeerde kost voor de exploitant voorspelbaar en beheersbaar is, hoe meer deze laatste geneigd zal zijn om deze beheersbare kost te budgetteren met

² Inclusief de kosten van de filialen.

een aanzienlijke risicopremie. Deze neiging doet zich vooral voor bij het vaststellen van een traject van beheersbare kosten op basis van een begrotingsvoorstel van de exploitant. Aangezien deze risicopremie wordt doorberekend in de tarieven van de exploitant, is het in het belang van de consument af te raden om dergelijke kosten als beheersbaar te classificeren. De consument zou namelijk via zijn gereguleerde tarieven betalen voor een vrij pessimistisch scenario van de realisatie van deze kosten en, afhankelijk van de verdeling van het saldo over de beheersbare kosten en de tunnel, niet profiteren van gunstigere tarieven in een scenario waarin deze kosten eerder zouden dalen.

Omgekeerd geldt dat hoe beter de kosten voorspelbaar en beheersbaar zijn, hoe beter de exploitant in staat zal zijn om deze kosten te beheersen en zelfs efficiënt te zijn, wat uiteindelijk gunstig zal zijn voor de tarieven en dus voor de consument.

Ten slotte is het belangrijkste nadeel van een hybride cost+ model dat het de exploitant in staat stelt om tijdens de reguleringsperiode oneerlijke afwegingen te maken tussen beheersbare en niet-beheersbare kosten. Dit nadeel wordt nog versterkt wanneer de grens tussen beheersbare en niet-beheersbare kosten niet nauwkeurig is gedefinieerd. Bovendien maakt de informatieasymmetrie tussen de exploitant en de regulator het voor de regulator moeilijk om te controleren of dergelijke afwegingen worden gemaakt. In het geval van de tariefregulering van VIVAQUA zouden dergelijke afwegingen ook kunnen worden waargenomen tussen beheersbare kosten met efficiëntiefactor en beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor.

6.3 Indeling van de kosten in CGAFE, CGSFE en CNG

Het onderscheid tussen categorieën beheersbare kosten met efficiëntiefactor en zonder efficiëntiefactor lijkt onnodige complexiteit te introduceren in de huidige tariefmethodologie van VIVAQUA. Het identificeren van een efficiëntiepotentieel binnen de exploitant, ook al kan dit in de praktijk slechts op bepaalde kosten worden gerealiseerd, belet immers niet dat een efficiëntiefactor zonder onderscheid op de gehele beheersbare kostenbasis wordt toegepast. Deze factor zou gewoon proportioneel minder belangrijk zijn wanneer hij op alle kosten wordt toegepast, maar zou wel het door de regulator gewenste totale efficiëntiebedrag weergeven. De exploitant zou bovendien de mogelijkheid hebben om efficiëntiewinst te realiseren op basis van een bredere waaier van kosten en opbrengsten, waardoor hij meer vrijheid zou krijgen op het vlak van beheer. Deze aanpak zou ook het voordeel hebben dat de exploitant niet hoeft te kiezen tussen de verschillende categorieën beheersbare kosten. **Er wordt dan ook voorgesteld om het onderscheid tussen beheersbare kosten met en zonder efficiëntie af te schaffen, waarbij alle beheersbare kosten, met uitzondering van het innovatiebudget, onderworpen worden aan een algemene efficiëntiedoelstelling, die kan worden gerealiseerd in de vorm van een enkele efficiëntiefactor of een efficiëntietraject dat is geïntegreerd in het begrotingstraject van de beheersbare kosten. (de keuze tussen deze twee opties wordt behandeld in het deel 8).**

Bovendien is de definitie van de kosten in de verschillende categorieën beheersbaar en niet-beheersbaar momenteel gebaseerd op de analytische boekhouding van de exploitant. Deze benadering laat de exploitant een beoordelingsmarge en brengt het risico van oneerlijke arbitrage tussen beheersbare en niet-beheersbare kosten met zich mee. Om dit risico te minimaliseren, moet de toezichthouder de analytische boekhouding van de exploitant regelmatig controleren, zonder dat dit risico daarmee volledig kan worden uitgesloten.

Bovendien is de huidige indeling van beheersbare en niet-beheersbare kosten niet op een wederzijds exclusieve manier gedefinieerd (de tariefmethodologie geeft aan dat beheersbare/niet-beheersbare kosten "met name omvatten ...").

Ten slotte is het niet duidelijk of de exploitant op niet-beheersbare kosten indirecte kosten kan toepassen, zoals personeelskosten voor het beheer van het pensioenfonds, het sociaal fonds en het internationaal solidariteitsfonds. Aangezien deze indirecte kosten gemakkelijker te voorspellen zijn, zouden ze normaal gesproken onder de beheersbare kosten moeten worden ingedeeld.

Het lijkt dan ook wenselijk om deze kosten en de reikwijdte van wat beheersbaar en niet-beheersbaar is, beter te definiëren.

De niet-beheersbare kosten zouden dan kunnen worden beperkt tot bepaalde lasten of opbrengsten die ofwel een bedrag betreffen dat duidelijk kan worden gekoppeld aan een boekhoudkundige verwerking (bijvoorbeeld afschrijvingen), een factuur of een specifieke last die duidelijk kan worden gecontroleerd (bijvoorbeeld pensioenlasten, schuldenlasten, belastingen, heffingen) of een bedrag dat is berekend volgens de principes van de tariefmethodologie (bijvoorbeeld: billijke marge, toegestane financieringsmarge).

Bovendien kunnen bepaalde niet-beheersbare kosten weliswaar een zekere onzekerheid inhouden wat hun evolutie betreft, maar gezien hun relatieve bedrag ten opzichte van de totale inkomsten van de exploitant en het risico op variabiliteit, zou het omwille van de vereenvoudiging aangewezen zijn om ze op te nemen in de beheersbare kosten. Dit is bijvoorbeeld het geval voor honoraria waarvan de noodzaak door de context wordt gerechtvaardigd, de bezoldigingskosten van de raad van bestuur en het uitvoerend bureau of de gerealiseerde min(plus)waarden.

In het kader van de tariefmethodologie 2027-2031 wordt voorgesteld om de volgende lijst van niet-beheersbare kosten vast te stellen:

- de kosten in verband met het HYDRALIS-pensioenfonds;
- de kosten in verband met het saneringscontract van HYDRIA;
- afschrijvingskosten (met inbegrip van afschrijvingen op geïmmobiliseerde productie en pensioenlasten);
- lasten in verband met belastingen, heffingen en alle wettelijke vergoedingen;
- de kosten die nodig zijn om te voldoen aan de behoeften van het Sociaal Fonds en het Internationaal Solidariteitsfonds;
- de financiële lasten (embedded costs);
- de billijke marge;
- de toegekende financieringsmarge;
- ontvangen subsidies (opbrengsten) – zie punt 6.4.2.1 ;
- de kosten in verband met energieverbruik (gas en elektriciteit) – zie punt 6.4.4 ;
- kosten in verband met onbetaalde rekeningen, met name:
 - deurwaarderskosten;
 - advocatenkosten;
 - de minderwaarden op handelsvorderingen.
- de aankoop van water in bulk;
- kosten en opbrengsten van aanverwante activiteiten, met name de groothandel in water.

Opmerking: in de huidige tariefmethodologie maken de kosten voor het storten van slib deel uit van de beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor, terwijl ze in het huidige rapportagemodel als niet-beheersbaar worden weergegeven. Deze inconsistentie moet in het rapportagemodel worden gecorrigeerd om deze kosten op te nemen in de beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor.

In vergelijking met de methodologie voor 2022-2026 betekent dit:

- De overgang naar beheersbare kosten van de volgende kosten:
 - alle honoraria waarvan de noodzaak in de context gerechtvaardigd is;
 - de bezoldigingskosten van de raad van bestuur en het uitvoerend bureau;
 - het innovatiebudget.

- De overgang naar niet-beheersbare kosten van de volgende kosten:
 - kosten in verband met energieverbruik (gas en elektriciteit);
 - kosten in verband met onbetaalde rekeningen.

De voorzieningen voor terugkerende kosten worden uitgesloten van het totale inkomen – zie punt 6.4.3.

De methodologie zal ook specificeren dat niet-beheersbare kosten en opbrengsten, met uitzondering van afschrijvingen, niet mogen worden verhoogd of verlaagd met algemene kosten of kosten in verband met het administratieve of technische beheer van de onderliggende activiteiten.

Geactiveerde productie en geactiveerde kosten of opbrengsten mogen op geen enkele wijze worden opgenomen in de beheersbare kosten, noch ex ante, noch ex post, aangezien deze worden gedekt door de afschrijvingskosten.

Wat betreft het innovatiebudget en de voorzieningen voor terugkerende kosten, wordt de rechtvaardiging van het beheersbare karakter van deze kosten hierna behandeld.

Ten slotte zouden de beheersbare kosten standaard alle andere kosten en opbrengsten omvatten, wat de regulator echter niet belet om in het rapportagemodel een hoge mate van gedetailleerdheid van de informatie over deze kosten te handhaven.

In de tariefmethodologie zal een formule voor de samenstelling van het totale inkomen worden voorgesteld om elke onduidelijkheid over de berekening ervan weg te nemen.

6.4 Specifieke analyses van bepaalde categorieën kosten en opbrengsten en en voorgestelde ontwikkelingen

6.4.1 IT-kosten en personeelskosten

De personeels- en IT-kosten laten voor de komende jaren grote veranderingen bij VIVAQUA vermoeden, maar wekken bij de regulator ook de wens om de exploitant aan te moedigen om op dit gebied efficiënter te werk te gaan.

Wat de personeelskosten betreft, zal er door natuurlijke pensioneringen waarschijnlijk een verschuiving plaatsvinden van oudere statutaire personeelsleden naar jongere contractuele personeelsleden, wat niet zonder gevolgen is voor de relatieve kosten. Deze kostenontwikkelingen kunnen echter door de exploitant worden gepland en begroot (behalve voor de kosten in verband met de pensioenfondsen), zodat de classificatie van deze kosten als beheersbaar niet in het gedrang komt, temeer daar de regulator VIVAQUA wil aansporen tot meer efficiëntie op deze kostenposten. Om de tot nu toe reeds geïdentificeerde evoluties te verduidelijken, zal VIVAQUA BRUGEL de reeds geplande personeelsbewegingen voor de periode 2027-2031 (pensionering, vervanging, andere bewegingen) meedelen.

Niettemin zal het bij het vaststellen van de begroting van de beheersbare kosten ex ante voor de volgende reguleringsperiode nodig zijn om af te stappen van een lineaire evolutie van de kosten uit het verleden en van de exploitant zijn businessplan te vragen, met bijzondere aandacht voor de voorgestelde begroting voor dit soort kosten en voor de onderliggende hypothesen. Dit punt wordt nader toegelicht in het hoofdstuk "8".

Mutatis mutandis geldt dezelfde benadering voor de IT-kosten, waarbij de exploitant een businessplan moet indienen voor de vaststelling van het ex ante-budget voor de komende reguleringsperiode, zonder dat de classificatie van deze kosten als beheersbare kosten voor het operationele gedeelte en als niet-beheersbare kosten voor de afschrijvingen van investeringen in IT-hardware en -software ter discussie wordt gesteld. Er moet ook een gedetailleerde rapportage van de IT-kosten worden opgezet, zodat de gerealiseerde kosten nauwkeurig (granulariteit nog te bepalen) kunnen worden vergeleken met de geraamde kosten, en er een duidelijk onderscheid kan worden gemaakt tussen operationele (beheersbare) kosten en investeringen (niet-beheersbare kosten).

6.4.2 Opbrengsten

6.4.2.1 Financiële steun

In het kader van zijn taken kan de exploitant eenmalig of structureel financiële overheidssteun ontvangen. De huidige methodologie maakt een onderscheid tussen de bestemming van de subsidies, namelijk enerzijds exploitatiesubsidies die in mindering worden gebracht op de exploitatiekosten en anderzijds investeringssubsidies die in mindering worden gebracht op de investeringskosten.

Bovendien kan in de situatie van VIVAQUA ook financiële steun worden overwogen om het eigen vermogen van de exploitant³ te verhogen. De behandeling van dit soort steun wordt niet expliciet voorzien in de methodologie 2022-2026.

De methodologie 2022-2026 behandelt subsidies bovendien op een zodanige wijze dat het totale inkomen van de exploitant, na aftrek van de niet-periodieke inkomsten en de daarmee samenhangende inkomsten, wordt verlaagd om daaruit een inkomen af te leiden voor de berekening van de periodieke tarieven.

In punt 2.1 van de methodologie wordt de samenstelling van het totale inkomen van VIVAQUA echter als volgt gedefinieerd:

"Het totale inkomen dekt alle kosten van de gereguleerde activiteiten, na aftrek van de opbrengsten die de exploitant draagt bij de uitvoering van zijn gereguleerde activiteiten."

Dit leidt tot enige verwarring over de behandeling van de opbrengsten door de regulator in de samenstelling van het periodieke inkomen en het totale inkomen van de exploitant. In het ene geval maken ze geen deel uit van het totale inkomen en in het andere geval wel. Daarom worden de volgende verduidelijkingen voorgesteld in het kader van de tariefmethodologie van VIVAQUA:

- Financiële steun ter verhoging van het eigen vermogen van VIVAQUA wordt niet meegeteld bij de berekening van het totale inkomen en wordt evenmin in mindering gebracht op de kosten van de exploitant indien de aldus verkregen gearing (gedefinieerd in punt 7.6.1) gelijk is aan of hoger is dan 55%. Indien de gearing onder deze waarde van 55% daalt, worden de financiële steunmaatregelen ter verhoging van het eigen vermogen wel meegeteld in de berekening van het totale inkomen en in mindering gebracht op de kosten van de exploitant, zodat de gearing weer op 55% komt te liggen.
- De exploitatiesubsidies en investeringssubsidies worden behandeld als een opbrengst die systematisch in mindering wordt gebracht op de beheersbare of, in voorkomend geval, niet-beheersbare kosten, zoals hierna beschreven. Aangezien deze subsidies volledig buiten de directe controle van de exploitant vallen, moeten ze als niet-beheersbaar worden aangemerkt.

Er wordt voorgesteld om de verwerking van deze subsidies in de volgende tariefmethodologie als volgt te organiseren:

- De exploitatiesubsidies worden rechtstreeks afgetrokken van de niet-beheersbare kostenbasis.
- Investeringsubsidies worden rechtstreeks afgetrokken van de geactiveerde investeringsbedragen, zodat alleen het netto-investeringsbedrag in de RAB en in de afschrijvingen wordt opgenomen. Een andere benadering, waarbij deze investeringsubsidies als opbrengsten worden afgeschreven in hetzelfde tempo als de activa die ze hebben gefinancierd, is niet geschikt vanwege de grotere complexiteit ervan en het feit dat de waarde van de RAB kunstmatig zou worden opgedreven.

³ Met name om te voldoen aan de EIB-ratio's

Alle subsidies worden door VIVAQUA geboekt op het moment van hun vereffening (d.w.z. op het moment van hun uitbetaling). In geen geval kan het jaar van toekenning van de subsidie of het jaar van gebruik ervan door de exploitant als referentiejaar dienen voor de boeking ervan door VIVAQUA.

Ten slotte wordt de bestemming van financiële steun, met inbegrip van subsidies, in de praktijk niet altijd gespecificeerd door de overheidsinstantie die deze bedragen toekent. BRUGEL gaat er standaard van uit dat financiële overheidssteun die aan VIVAQUA wordt toegekend en waarvan de bestemming niet nauwkeurig is gespecificeerd door de overheidsinstantie die deze steun toekent, het eigen vermogen van de exploitant zal verhogen.

6.4.2.2 Andere opbrengsten

Naar analogie zal de behandeling van opbrengsten uit niet-periodieke tarieven dezelfde logica volgen.

Ten slotte worden de opbrengsten uit aanverwante activiteiten in mindering gebracht op de niet-beheersbare kostenbasis. De regulator moet er echter op blijven toezien dat de kosten en opbrengsten van de activiteit altijd voldoen aan de criteria voor aanverwante activiteiten (positief saldo, verliezen die lager zijn dan de kosten van niets doen of sociale, milieu- en veiligheidsvoordelen die het negatieve saldo rechtvaardigen). BRUGEL had kunnen overwegen om de opbrengsten uit aanverwante activiteiten buiten de groothandelsverkoop van water als beheersbaar te beschouwen, maar gezien het weinig voorspelbare karakter van deze opbrengsten is het raadzaam om ze als niet-beheersbaar te behouden.

6.4.2.3 Slotopmerkingen

Deze benadering zou een uniforme behandeling van alle opbrengsten van VIVAQUA mogelijk maken. De terminologie die in de tariefmethodologie wordt gebruikt om beheersbare en niet-beheersbare kosten te specificeren, zou kunnen evolueren naar de termen netto beheersbare kosten en netto niet-beheersbare kosten.

Ten slotte sluiten de criteria voor het afwijzen van kosten bedoeld in 4.h. en 4.i. van bijlage I aan bij de hierboven uiteengezette beginselen:

"h. Eventuele subsidies of financiering van derden die zijn ontvangen en verband houden met gereguleerde activiteiten, worden in mindering gebracht op de kosten en/of de berekening van de CAPEX.

i. Eventuele ontvangen exploitatiesubsidies die verband houden met gereguleerde activiteiten worden in mindering gebracht op de OPEX."

Deze criteria zijn echter strikt genomen geen criteria voor het afwijzen van kosten en zouden nuttig uit deze lijst van criteria kunnen worden geschrapt en, zoals hierboven uiteengezet, in de definitie van de samenstelling van het totale inkomen worden opgenomen.

6.4.3 Voorzieningen voor terugkerende kosten

Boekhoudkundig wordt een voorziening geboekt wanneer een risico wordt geïdentificeerd voor een of meer toekomstige boekjaren dat een negatieve invloed kan hebben op het financiële resultaat (potentiële last). Het gaat dus om een anticipatie op een mogelijke kost (het risico kan zich al dan niet voordoen) door middel van een boekhoudkundige boeking, maar in geen geval om een kost die daadwerkelijk door de exploitant wordt gedragen met de uitbetaling van het overeenkomstige bedrag.

In dit verband bepaalt de huidige tariefmethodologie dat "in het algemeen, behoudens de hieronder vermelde uitzonderingen, alleen de daadwerkelijk uitbetaalde kosten in de tarieven worden meegenomen. De voorziening of waardevermindering wordt pas in het totale inkomen in aanmerking genomen wanneer deze daadwerkelijk is gerealiseerd". De methodologie voorziet echter in een uitzondering voor voorzieningen voor terugkerende kosten (bijvoorbeeld de hernieuwing van actieve kool), om deze kosten over de gehele tariefperiode jaarlijks te spreiden.

Een tariefmethodologie heeft tot doel tarieven te berekenen op basis van kosten die aan de taken van de exploitant kunnen worden toegerekend. Strikt genomen moeten toerekenbare kosten echter daadwerkelijk gemaakte kosten zijn, terwijl de dotatie/terugname van voorzieningen slechts een boekhoudkundige verrichting is die de berekening van het tarief alleen maar ingewikkelder maakt, zonder dat dit een echte meerwaarde oplevert voor het vaststellen van een "eerlijk" tarief, aangezien het effect van een dotatie en vervolgens een terugname nihil moet zijn.

Net als de tariefmethodologie die van toepassing is op SIBELGA, zou de nieuwe tariefmethodologie moeten voorzien in een uitsluiting van alle voorzieningen (toevoegingen aan en terugnemingen van voorzieningen) van de totale inkomsten van VIVAQUA, zowel voor de ex-anteberekening als voor de ex-postberekening voor de evaluatie van de reguleringssaldi. Er moet echter worden voorzien in een bijzonder mechanisme voor de behandeling van reeds gevormde voorzieningen om een meevallereffect voor VIVAQUA in verband met de voorgestelde methodologische wijziging te voorkomen.

Zo zullen alle voorzieningen die in de balans 2026 van VIVAQUA zijn opgenomen en dus overeenkomen met toevoegingen aan en terugnemingen van voorzieningen die zijn opgenomen in de vroegere inkomsten van de exploitant, die niet door BRUGEL zijn afgewezen en die niet hebben geleid tot werkelijk gemaakte kosten, worden bijgeschreven op het reguleringsfonds.

Ten slotte moet ook het criterium voor het afwijzen van de in punt 2.a. van bijlage I bedoelde kosten dienovereenkomstig worden aangepast:

"a. Alle kosten, met uitzondering van afschrijvingen, onbetaalde bedragen of voorzieningen voor "onderhoud en grote herstellingen" die zeker en terugkerend zijn, moeten noodzakelijkerwijs worden uitbetaald om in de berekening van het totale inkomen te worden opgenomen. Bijvoorbeeld voorzieningen of andere herwaarderings."

6.4.4 Energiekosten

De kosten in verband met het energieverbruik (gas en elektriciteit) maken deel uit van de beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor in de huidige tariefmethodologie. Deze kosten kunnen jaarlijks ex ante door de exploitant worden geïndexeerd bij het opstellen van zijn begroting, op basis van een officiële prospectieve index die gekoppeld is aan de energieprijzen.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de bedragen uit het ex-ante tariefvoorstel van VIVAQUA en de ex-postrapporten 2022 en 2023 voor de energiekosten:

Tabell – Bedragen uit het ex-ante tariefvoorstel van VIVAQUA en de ex-postrapporten 2022 en 2023 voor de energiekosten

Energie (CGSFE)	2022	2023	2024	2025	2026
Ex-ante	10.279 k€	10.479 k€	10.683 k€	10.891 k€	11.103 k€
Gerealiseerd	8.273 k€	9.913 k			

Ondanks de toepassing van een indexeringsmechanisme voor energiekosten is het niet eenvoudig om energiekosten met een hoge mate van voorspelbaarheid voor een periode van vijf jaar te ramen in markten die zo volatiel zijn als die voor gas en elektriciteit.

Hoewel de exploitant de mogelijkheid heeft om maximaal drie jaar vooruit te kijken volgens een vooraf bepaalde aankoopstrategie, heeft hij geen controle over de evolutie van de energieprijzen op de markten, die de afgelopen jaren zeer grote schommelingen hebben vertoond.

Bovendien worden de aankopen van elektriciteit en gas bij SIBELGA, voornamelijk om zijn netverliezen te dekken, in de tariefmethodologie 2025-2029 als niet-beheersbaar beschouwd. Dit geeft goed weer hoe moeilijk het is om een stimulans vast te stellen voor deze kostenpost, ook al hebben andere Europese regelgevers netverliezen als beheersbare kosten gecategoriseerd. SIBELGA heeft echter een rapportageverplichting ten aanzien van BRUGEL met betrekking tot haar energieaankoopstrategie. Zo kan de regulator zich ervan vergewissen dat de netbeheerder op een redelijke en economisch verantwoorde manier elektriciteit heeft ingekocht.

Bijgevolg zou de toekomstige tariefmethodologie van VIVAQUA de kosten in verband met het energieverbruik (gas en elektriciteit) moeten categoriseren als niet-beheersbare kosten, terwijl de exploitant een specifiek verslag over zijn bevoorradingsstrategie moet indienen om te garanderen dat deze op een redelijke en economisch gerechtvaardigde manier is uitgevoerd.

6.4.5 Milieukosten

De ordonnantie van 20 oktober 2006 tot vaststelling van een kader voor het waterbeleid bevat in artikel 39/2 de volgende bepaling:

"Brugel stelt de tariefmethodologieën vast met inachtneming van de volgende richtsnoeren:

[...]

2° de tariefmethodologie moet het mogelijk maken de werkelijke kosten van water te bepalen, dat wil zeggen dat zij op efficiënte wijze alle kosten dekt die noodzakelijk of doeltreffend zijn voor de uitvoering van de taken van de waterbedrijven in overeenstemming met hun wettelijke of reglementaire verplichtingen en zonder afbreuk te doen aan een eventuele financiële bijdrage van het Gewest, en aldus het beginsel van terugwinning van de kosten van de diensten in verband met het watergebruik, met inbegrip van de kosten voor het milieu en de hulpbronnen, toe te passen. [...]"

Deze bepaling is in 2022 onderzocht door BRUGEL⁴, dat een routekaart heeft opgesteld om de milieukosten in RBC te kunnen bepalen. De in deze routekaart beschreven acties zijn opgenomen in het Waterbeheerplan 2022-27⁵ en het bijbehorende meetprogramma. Maatregel 4.3 "De milieu- en hulpbronnenkosten van watergerelateerde diensten evalueren en de mogelijkheid onderzoeken om deze in de waterprijs te integreren" voorziet in de uitvoering van een studie in 2022 en andere acties, onder leiding van BE, voorafgaand aan de integratie in de waterprijsstelling, die helaas nog niet van start zijn gegaan. Zonder de voltooiing van de voorbereidende werkzaamheden voor de bepaling van de milieukosten heeft BRUGEL niet de mogelijkheid om de milieu- en hulpbronnenkosten in deze methodologie 2027-2031 te integreren.

Momenteel bestaat er geen duidelijke definitie van het begrip "milieukosten" voor de watersector in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Bij Leefmilieu Brussel loopt een opdracht om tot een dergelijke definitie te komen.

In afwachting van de resultaten van deze opdracht en om niet vooruit te lopen op regelgeving of normen ter zake, stelt BRUGEL voor om de methodologie met betrekking tot milieukosten niet te wijzigen, maar in de volgende methodologie een herzieningsclausule op te nemen die de regulator in staat stelt de stelt BRUGEL voor om de methodologie met betrekking tot de milieukosten niet te wijzigen, maar om in de volgende methodologie een herzieningsclausule op te nemen die de regulator in staat stelt om de methodologische principes die van toepassing zijn op de milieukosten tijdens de

⁴ <https://brugel.brussels/publication/document/etudes/2022/fr/ETUDE-39-COUTS-ENVIRONNEMENTAUX-TARIFICATION-EAU.pdf>

⁵

<https://environnement.brussels/sites/default/files/PLAN%20DE%20GESTION%20DE%20L%27EAU%20JUILLET%202023.pdf>

reguleringsperiode te herzien zodra de opdracht van Leefmilieu Brussel tot conclusies heeft geleid die door de regulator kunnen worden gebruikt.

6.4.6 Onbetaalde en oninbare bedragen

In de methodologie 2022-2026 werden oninbare vorderingen beschouwd als beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor (CGSFE), waarbij BRUGEL erkende dat deze gedeeltelijk beheersbaar zijn door VIVAQUA, maar tegelijkertijd de exploitant wilde stimuleren om de invorderbaarheid van zijn handelsvorderingen te verbeteren.

In de methodologie 2027-2031 werd de classificatie van de kosten aanzienlijk vereenvoudigd, waardoor er slechts één categorie beheersbare kosten overblijft die volledig onderworpen zijn aan een efficiëntiefactor (met uitzondering van de beheersbare innovatiekosten, zie sectie 6.5). Aangezien VIVAQUA slechts een gedeeltelijke invloed heeft op de oninbare kosten, worden deze voortaan geclassificeerd als niet-beheersbare kosten.

Anderzijds is het thema van de oninbare kosten de afgelopen jaren aanzienlijk aan belang gewonnen, met een toenemende impact op het financiële evenwicht van VIVAQUA. Met name tijdens de ex-postcontroles van 2022 en 2023 heeft BRUGEL vastgesteld dat

- een onvolledige invorderingsprocedure die ver afstaat van de beste praktijken in de nutssector;
- een gebrek aan duidelijke regels voor de boekhoudkundige verwerking van oninbare handelsvorderingen;
- een aanzienlijke accumulatie van onbetaalde facturen, waardoor er behoefte aan liquide middelen ontstond.

Door oninbare kosten als onbeheersbaar te classificeren, kan hun redelijkheid afzonderlijk worden belicht, zonder dat ze worden samengevoegd met andere beheersbare kosten.

In de ex-postcontrole van 2023 heeft BRUGEL samen met SIA Partners een analyse van oninbare vorderingen uitgevoerd, wat resulteerde in een oninbaarheidspercentage dat in de Brusselse context als redelijk wordt beschouwd, namelijk 4 % van de uitgereikte facturen. BRUGEL heeft ermee ingestemd dit percentage te gebruiken voor de vaststelling van het plafond voor de periode 2022-2026, op twee voorwaarden:

- 1) VIVAQUA moet een ononderbroken invorderingsprocedure voor onbetaalde facturen toepassen die in overeenstemming is met de beste praktijken;
- 2) VIVAQUA moet duidelijke regels invoeren voor de boekhoudkundige verwerking van onbetaalde facturen als oninbare vorderingen.

Aan de tweede voorwaarde werd voldaan zodra het jaarverslag 2024 van VIVAQUA werd gepubliceerd, waarin met name de nieuwe boekhoudregels worden vermeld die zijn ingevoerd: overboeking naar oninbare vorderingen maximaal drie jaar na uitgifte van een factuur, met twee uitzonderingen (naleving van het betalingsplan of lopende beslaglegging op onroerend goed door een gerechtsdeurwaarder). De eerste voorwaarde moet tot het einde van de periode 2022-2026 voortdurend worden gecontroleerd.

Tenzij VIVAQUA (voorafgaand aan de goedkeuring van deze methodologie) aantoont dat het percentage van 4% niet langer als redelijk kan worden beschouwd (namelijk dat het percentage

⁶ voor een vastgesteld bedrag van bijna 50 miljoen euro voor facturen van meer dan een jaar op 31/12/2023. Deze accumulatie is deels het gevolg van de combinatie van de eerste twee punten en de factureringsproblemen met SAP IS-U sinds de problematische go-live op 15 november 2021.

daadwerkelijk oninbare vorderingen dat met voldoende tijdsdistantie is vastgesteld, aanzienlijk hoger of lager is ondanks een ononderbroken invorderingsprocedure die de beste praktijken volgt), zal dit percentage van 4% worden gebruikt om het ex-ante begrote traject van de oninbare bedragen die in het totale inkomen zijn gedekt, te berekenen. Concreet betekent dit dat voor een jaar t ,

$$Irrécouvrables_t^{ex-ante} = Montant\ facturé_{t-3} * \tau$$

Waarbij $\tau = 4\%$.

Dit τ e percentage van redelijke oninbaarheid is aanzienlijk hoger dan in de watersector in andere regio's van het land⁷ en in de energiesector in Brussel, maar weerspiegelt de complexe context van de watersector in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest⁸. De toepassing in jaar t van deze parameter τ op de in jaar $t-3$ gefactureerde bedragen vloeit voort uit de boekhoudkundige regels voor het oninbaar verklaren van vorderingen die VIVAQUA in haar jaarverslag 2024 heeft vastgelegd.

De goedkeuring van een waarde van 4% voor de parameter τ veronderstelt een ononderbroken invorderingsprocedure die de beste praktijken respecteert. BRUGEL is dan ook van mening dat ex post vastgestelde hogere percentages gedeeltelijk een suboptimale invorderingsprocedure weerspiegelen en moeten worden afgewezen op basis van een vooraf vastgesteld criterium. Dit criterium is een geleidelijk toenemende afwijzing per tranche van het gerealiseerde oninbare percentage, zoals gedefinieerd in de onderstaande tabel.

Werkelijk achteraf vastgestelde oninbaarheidspercentage ⁹	Achteraf toegepaste afwijzingspercentages
[0 %; 4 %]	0
]4%; 5%]	30
]5%;6]	60
]6%;7%]	90
]7%;100%]	100

Ter illustratie: voor een gefactureerd bedrag van 400 miljoen euro in 2027 en een gerealiseerd oninbaar bedrag van 25 miljoen euro in 2030 bedraagt het werkelijke oninbaarheidspercentage ex post dus $25/400 = 6,25\%$. De afwijzing wordt dan als volgt berekend:

- van 0% tot 4%, 0 euro afwijzing;
- van 4% tot 5%, 30% afschrijving toegepast op 1% van 400 miljoen euro $400 * 1\% * 30\% = 1.200.000$ euro

⁷ Met name in Wallonië bedraagt dit percentage 2,14% in 2023, zie de "Waalse barometer van de wateronzekerheid in Wallonië, stand van zaken 2024" <https://www.aquawal.be/fr/17-12-2024-barometre-wallon-de-la-precarite-hydrique-etat-des-lieux-2024.html?IDC=480&IDD=9834>

⁸ verzwakt sociaaleconomisch weefsel, wettelijk verbod op afsluiting van huishoudelijk water

⁹ Percentage verkregen door de oninbare bedragen in jaar t te delen door het gefactureerde bedrag van jaar $t-3$.

- van 5% tot 6%, 60% afschrijving toegepast op 1% van 400 miljoen euro ♦□♦ 2.400.000 euro
- van 6% tot 6,25%, 90% afschrijving toegepast vanaf 0,25% van 400 miljoen euro ♦□♦ 900.000 euro
- ➔ totale afschrijving van 4.500.000 € aan oninbare kosten in 2030 vanwege de onredelijkheid ervan.

6.5 Analyse van het innovatiebudgetmechanisme

BRUGEL is voorstander van de financiering van innovatie bij waterbedrijven via de watertarieven.

De huidige tariefmethodologie voorziet in de mogelijkheid voor de exploitant om over een aanvullend budget te beschikken voor de financiering van innovatieve projecten. Deze innovatieve projecten en hun budget worden besproken tussen de regulator en VIVAQUA, waarna BRUGEL ze expliciet goedkeurt alvorens ze worden uitgevoerd.

De exploitant moet voor elk project met name het innovatieve karakter, de investeringsbedragen en de extra kosten, alsook de belangrijkste fasen en termijnen voor de uitvoering ervan motiveren.

Het bedrag van het innovatiebudget wordt in de methodologie 2022-2026 beschouwd als een niet-beheersbare kost. Alleen de extra kosten ten opzichte van een "as is"-situatie worden in het budget in aanmerking genomen.

De motivering met betrekking tot de tariefmethodologie 2022-2026 van VIVAQUA rechtvaardigt het niet-beheersbare karakter van het innovatiebudget in beperkte mate. Het is echter duidelijk dat de regulator het budget van dit innovatiebudget goedkeurt op basis van duidelijk geïdentificeerde kosten ten opzichte van een bekende situatie, maar ook ten opzichte van verschillende fasen en deadlines die van de projectdrager een duidelijk beeld vereisen van de planning en de nagestreefde doelstellingen. De exploitant heeft alle troeven in handen om de kosten die hij zelf vraagt in het kader van innovatieve projecten te voorspellen en te controleren.

Om deze reden, en in navolging van de tariefmethodologie die van toepassing is op SIBELGA, zal de toekomstige tariefmethodologie het innovatiebudget categoriseren in beheersbare kosten, die volledig als bedrijfskosten moeten worden geboekt.

Bovendien zullen deze kosten, hoewel beheersbaar, vanwege hun doel niet onderworpen zijn aan de algemene efficiëntiedoelstelling die voor VIVAQUA zal worden vastgesteld (zie sectie 8.3.2).

Om ervoor te zorgen dat de exploitant het innovatieve project of de innovatieve projecten waarvoor een budget is toegekend, ook daadwerkelijk uitvoert, lijkt het bovendien wenselijk dat de regulator achteraf kan controleren of het project goed is uitgevoerd en de verwachte resultaten zijn behaald. Bij gebreke daarvan moet de regulator de mogelijkheid hebben om de in het innovatiebudget toegekende bedragen geheel of gedeeltelijk in te trekken. Daartoe zal de methodologie VIVAQUA verplichten om per project waarvoor een innovatiebudget is toegekend, een eindverslag in te dienen.

Wat het mechanisme en de procedure voor het indienen van begrotingsaanvragen voor innovatieve projecten betreft, voorziet de huidige tariefmethodologie in deze aanvragen op het moment van het tariefvoorstel, dat voor een periode van vijf jaar van toepassing is. Om de operator meer flexibiliteit en een grotere reactiesnelheid te bieden bij zijn onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten, zal de volgende tariefmethodologie de mogelijkheid bieden om tijdens de reguleringsperiode nieuwe begrotingsaanvragen voor innovatieve projecten in te dienen. De indiening van deze aanvragen kan op een bepaald moment worden gebundeld en om de twee jaar tijdens de reguleringsperiode plaatsvinden, namelijk in 2028 en 2030.

Om de overgang tussen de oude en de nieuwe tariefmethodologie te verzekeren, zal VIVAQUA de budgetten van de innovatieve projecten die vóór 2026 zijn gestart, moeten laten valideren. Deze budgetten worden beheersbare kosten vanaf 2027, op het moment dat nieuwe aanvragen voor innovatieve projecten worden ingediend bij de indiening van haar tariefvoorstel 2027-2031 bij BRUGEL.

Wat ten slotte de criteria voor expliciete goedkeuring door BRUGEL met betrekking tot een innovatief project betreft, zullen de bepalingen van de methodologie 2022-2026 nuttig worden aangevuld door het feit dat deze projecten niet in strijd mogen zijn met de criteria voor afwijzing van kosten waarin de methodologie voorziet, maar ook dat deze projecten beperkt moeten zijn in de tijd tot een periode van maximaal 5 jaar.

6.6 Criteria voor het afwijzen van kosten

De criteria voor de afwijzing van kosten in bijlage I bij de methodologie 2022-2026 zullen worden herzien op basis van de afwijzingscriteria die van toepassing zijn op SIBELGA. Zo worden bijvoorbeeld de criteria die elke kruissubsidiëring tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten verbieden, nauwkeuriger omschreven, of worden expliciete criteria met betrekking tot de naleving van de in de tariefmethodologie vastgestelde beginselen gedetailleerd beschreven.

Bovendien zal een criterium voor het afwijzen van kosten worden ingevoerd om te voorkomen dat VIVAQUA op oneerlijke wijze kan arbitrerende tussen beheersbare en niet-beheersbare kosten en daar voordeel uit kan halen, wanneer dergelijke arbitrages in strijd zijn met het algemeen belang, ten koste gaan van de consumenten, economisch niet gerechtvaardigd zijn of onredelijk zijn.

Voor het overige en meer specifiek worden in de paragrafen 5.2 en 5.3 aanpassingen aan deze lijst van criteria vermeld naar aanleiding van evoluties in de methodologische principes.

De behandeling van afgewezen kosten, afhankelijk van hun beheersbare of niet-beheersbare karakter, wordt geanalyseerd in paragraaf 12.6.

7 Behandeling en financiering van investeringen

7.1 Huidig reguleringsmodel met betrekking tot de behandeling en financiering van investeringen

Het huidige reguleringsmodel van VIVAQUA maakt het mogelijk om de investeringsuitgaven te dekken door de afschrijvingskosten van de vaste activa in de totale inkomsten van de exploitant op te nemen. Deze vaste activa worden in de balans van de exploitant gewaardeerd op basis van de aanschafkosten van de goederen, vermeerderd met indirecte kosten, verminderd met eventuele subsidies of financieringen door derden.

De afschrijvingspercentages worden voor elk type actief vastgesteld door de tariefmethodologie. Deze percentages zijn aangepast voor investeringen die na 1 januari 2022 zijn gedaan. Als gevolg van deze aanpassing worden de afschrijvingstermijnen voor de meeste netactiva waarin na 2021 is geïnvesteerd, over het algemeen verlengd.

Tabel 2 – Afschrijvingspercentage van investeringen gerealiseerd vóór 1 januari 2022

Activa (geïnvesteerd vóór 01/01/2022)	Afschrijvingspercentage
Productiemiddelen	In gebruik: 5% Bedrijfsruimten 2% Hoofdkantoor 3,33%
Toevoernetwerken en reservoirs	In gebruik: 5% Lokale gebouwen 2% Hoofdkantoor 3,33%
Distributienetwerk	In gebruik: 5%

	Lokale vestigingen 2% Hoofdkantoor 3,33%
Distributienetwerk	3,33
Meters	3,33
Rioleringsnetwerk	3,33
Regenwaterbekken	3,33
Collector	3,33
Mobiel materieel > 625 €	20
Materiaal van het Atelier des compteurs	10
Laboratoriumapparatuur	15
Materiaal van de reprografieafdeling	20% of 10%
Werfmachines voor grote reparaties of aanpassingen aan niet-nieuwe machines	33,3
Kiepwagens	20
Minigraafmachines, maaimachines en alle andere machines	10
Transportvoertuigen van 12 ton en meer	10
Overige voertuigen	20
Transportvoertuigen - grote reparaties of niet-nieuwe aanpassingen	33,3
Gereedschap > 75 €	20
Meubilair en kantoorbenodigdheden	10
Elektrisch kantoormeubilair en -apparatuur	20
Software en computerapparatuur > € 250	20%, 25%, 33% of 100%, afhankelijk van de verwachte levensduur van het vast actief
Reserveonderdelen voor onderhoudsplannen voor de productie	20
Telefoonapparatuur	20
Smartphones	33,3
Huishoudelijke apparaten	20
Elektrische fietsen	100

Tabel3 – Afschrijvingspercentage van investeringen gedaan na 1 januari 2022

Activa (geïnvesteed vanaf 01/01/2022)	Afschrijvingspercentage
Immateriële vaste activa	12,5% tot 20%, afhankelijk van de aard van de investering

Productiemiddelen	1,5
Toevoerleidingen en reservoirs	1,5
Distributienetwerk	1,5
Distributienetwerk	1,5
Meters	6,25% of 12,5%
Rioleringsnetwerk (afvoer)	1,5
Regenwaterbekken	2,5
Verzamelput	2,5
Belangrijke elektromechanische apparatuur	5
Elektromechanische hulpapparatuur	Afhankelijk van het afschrijvingspercentage van het betreffende activum
Mobiele apparatuur > 625 €	20
Apparatuur van het meteratelier	10%
Laboratoriumapparatuur	15
Reprografiemateriaal	20% of 10
Werfmachines voor grote reparaties of aanpassingen aan niet-nieuwe machines	33,3
Kiepwagens	20
Minigraafmachines, maaimachines en alle andere machines	10
Transportvoertuigen van 12 ton en meer	10
Overige voertuigen	20
Transportvoertuigen - grote reparaties of niet-nieuwe aanpassingen	33,3
Gereedschap > 75 €	20
Meubilair en kantoorbenodigdheden	10
Elektrisch kantoormeubilair en -apparatuur	20
Software en computerapparatuur > € 250	20%, 25%, 33% of 100%, afhankelijk van de verwachte levensduur van het vast actief
Reserveonderdelen voor onderhoudsplannen voor de productie	20
Telefoonapparatuur	20
Smartphones	33,3
Huishoudelijke apparaten	20
Elektrische fietsen	100

In tegenstelling tot de hierboven uiteengezette principes worden investeringen in meters sinds 2021 niet langer geactiveerd door VIVAQUA en worden ze rechtstreeks geboekt als bedrijfskosten.

De financieringskosten van de investeringen worden volgens de tariefmethodologie 2022-2026 ook opgenomen in de totale inkomsten van de exploitant. De tariefmethodologie voorziet dus in een billijke marge voor de vergoeding van het eigen vermogen van de exploitant. Deze billijke marge vergoedt alleen de vanaf 1 januari 2022 geïnvesteerde RAB (de zogenaamde nieuwe RAB of nRAB), in overeenstemming met de ordonnantie (het niet vergoeden van de vóór 2022 geïnvesteerde RAB, de zogenaamde historische RAB of hRAB, zoals gespecificeerd in de ordonnantie, vormt een uitzondering ten opzichte van de reguleringsmodellen voor energie- en waterinfrastructuur in de EU, wat schadelijk blijkt te zijn omdat het VIVAQUA een zeer aanzienlijk bedrag aan eigen vermogen ontnemt en een van de belangrijke oorzaken is van de zeer moeilijke financiële situatie waarin VIVAQUA zich momenteel bevindt). Deze billijke marge wordt bovendien alleen toegepast op het deel dat met eigen middelen wordt gefinancierd, en niet op het deel dat wordt gefinancierd met schulden, subsidies, bijdragen van derden of MFC. Voor elk jaar sinds 2022 maakt de exploitant een onderscheid tussen de activa die met eigen middelen worden gefinancierd en de andere activa, en alleen deze activa worden vergoed. Dit onderscheid dreigt de berekening van de billijke marge de komende jaren te bemoeilijken; BRUGEL wenst dit te vereenvoudigen en dus af te stappen van dit onderscheid.

De methodologie voorziet bovendien in de integratie van de financiële lasten (embedded costs) in het totale inkomen van VIVAQUA. Zowel de billijke marge als de embedded costs worden beschouwd als niet-beheersbaar en worden achteraf herzien op basis van de werkelijke kosten.

De berekening van de billijke marge (BM) in de methodologie 2022-2026 is als volgt:

$$ME = RAB_{ME} \times R$$

Voor de berekening van de te vergoeden RAB (RABME):

$$RAB_{ME} = \frac{(S_i \times RAB_i + S_f \times RAB_f)}{2}$$

- $S_i = E_i/nRAB_i$ = Het deel van de gereguleerde activa (RAB) dat aan het begin van de periode met eigen middelen (E) is gefinancierd;
- $S_f = E_f/nRAB_f$ = het deel van de gereguleerde activa dat aan het einde van de periode met eigen middelen is gefinancierd
- RAB_i = de waarde van de gereguleerde activa (nRAB) op 1 januari 202X
- RAB_f = de waarde van de gereguleerde activa (nRAB) op 31 december 202X

Het rendement (R) wordt berekend op basis van de gemiddelde rentevoet van de leningen van VIVAQUA, achteraf herzien op basis van de werkelijke rentevoet:

$$R = \frac{\sum_{i=0}^t (Dette\ nette_i \times Taux\ d'interêt_i)}{\sum_{i=0}^t Dette\ nette_i}$$

- Nettoschuld i = de restwaarde van de lening i die is aangegaan in het kader van de vorming van de RAB op 1 januari; en
- Rentevoet i = de rentevoet die van toepassing is op de nettoschuld i voor het lopende jaar.

Bovendien eist BRUGEL dat de volledige billijke marge door VIVAQUA wordt geherinvesteerd.

De verwachte billijke marge stijgt van 0,89 miljoen euro in 2022 tot 6,83 miljoen euro in 2026, met een verwacht cumulatief totaal over de periode van 19,6 miljoen euro.

Het toepasselijke rendement voor VIVAQUA in 2022 en 2023 bedraagt respectievelijk 2,37 % en 2,75 %. Dit resulteerde in een gerealiseerde billijke marge van 0,98 miljoen euro in 2022 en 3,2 miljoen euro in 2023 (bron: laatste versies van de ex-postrapporten 2022 en 2023).

Ten slotte voorziet de huidige tariefmethodologie ook in de opname van een toegekende financieringsmarge (MFC) in de totale inkomsten van de exploitant om een ontoereikende zelffinancieringscapaciteit bij de exploitant te compenseren. Afhankelijk van verschillende financieringsscenario's en prognoses van zijn toekomstige cashflows kan de exploitant zo zijn financieringsbehoeften voor nieuwe investeringen doorberekenen in de watertarieven. De afschrijvingskosten van de door deze MFC gefinancierde activa maken echter geen deel uit van het totale inkomen van de exploitant. Evenzo is de billijke marge niet van toepassing op de door de MFC gefinancierde activa.

De bedragen van de MFC die ex ante door BRUGEL aan VIVAQUA zijn toegekend, vertegenwoordigen een cumulatieve kapitaalbreng over de periode van ongeveer 119 miljoen euro, die als volgt is samengesteld:

Tabel "4 " – Bedrag van de MFC dat ex ante aan VIVAQUA is toegekend over de periode 2022-2026

Jaar	Vooraf toegekend MFC-bedrag (in miljoen euro)
2022	16,24
2023	21,57
2024	24,67
2025	28,69
2026	27,80
Totaal	118,96

Het feit dat de afschrijvingskosten van de door deze MFC gefinancierde activa geen deel uitmaken van de totale inkomsten van de exploitant, leidt voor VIVAQUA tot een geschat verlies van ongeveer 9,7 miljoen euro aan afschrijvingen, en dus aan eigen vermogen, over de periode 2022-2026.

Het feit dat de billijke marge niet van toepassing is op de door de MFC gefinancierde activa, leidt voor VIVAQUA tot een geschat verlies van ongeveer 7,7 miljoen euro aan billijke marge, en dus aan eigen vermogen, over de periode 2022-2026.

Globaal gezien maken de huidige mechanismen voor een billijke marge (rekening houdend met de gecorrigeerde verwachte billijke marge) en een toegestane financieringsmarge (rekening houdend met de verwachte toegestane financieringsmarge) het mogelijk om ongeveer 121,2 miljoen euro aan eigen vermogen te genereren over de periode 2022-2026 (ofwel gemiddeld 24,2 miljoen euro per jaar), die als volgt kan worden uitgesplitst:

- +19,6 aan billijke marge
- +119,0 MFC
- -9,7 niet in aanmerking genomen afschrijvingen op door de MFC gefinancierde investeringen
- -7,7 niet in aanmerking genomen ME op door de MFC gefinancierde investeringen

In overleg met VIVAQUA heeft BRUGEL in zijn ex-postbeslissing 2023 richtsnoeren vastgesteld voor de ex-postverwerking van de MFC. Deze richtsnoeren bepalen dat de ex-post MFC over de gehele

periode 2022-2026 dezelfde waarde heeft als de ex-ante MFC. BRUGEL is dan ook van mening dat VIVAQUA deze MFC over de hele periode nodig zal hebben om aan de EIB-ratio's te voldoen en/of haar investeringen te financieren. Deze regel zorgt ook voor een betere voorspelbaarheid van de reguleringsaldi voor VIVAQUA.

Alle investeringskosten zijn niet beheersbaar in de methodologie 2022-2026. Dit wordt ook aanbevolen in het kader van dit rapport voor de toekomstige methodologie, om de noodzakelijke investeringen die VIVAQUA moet doen niet te beperken (zie het hoofdstuk "6 " hierover).

7.2 Kritische evaluatie van de geldende methodologische principes en de financiële situatie van VIVAQUA

7.2.1 Financiële situatie van VIVAQUA

VIVAQUA is een sterk gefinancierde exploitant en de methodologie 2022-2026 heeft tot doel VIVAQUA te helpen de noodzakelijke investeringen te realiseren en tegelijkertijd aan te moedigen om weer een gezonde balansstructuur te verkrijgen door terug te keren naar een redelijk schuldniveau:

- VIVAQUA heeft momenteel een schuld van meer dan 1,1 miljard euro, wat ongeveer drie keer zijn omzet vertegenwoordigt. Een aanzienlijk deel van deze schuld is aangegaan bij de EIB, die deze koppelt aan de naleving van bepaalde solvabiliteitsratio's.
- Ongeveer driekwart van deze schuld is aangegaan om de renovatie en uitbreiding van het rioolnetwerk en de nieuwe regenwaterbekkens te financieren, terwijl een kwart van de schuld te verklaren is door de noodzaak om het pensioenfonds Hydralis te kapitaliseren en door leningen die zijn aangegaan om factureringsproblemen op te lossen.
- Ondanks het huidige reguleringsmodel, dat op papier bedoeld is om dit kasprobleem te financieren via het mechanisme van de toegekende financieringsmarge, moet worden vastgesteld dat de inkomsten niet volstaan om de kasuitgaven te financieren, met name de kasmiddelen die nodig zijn voor de te verrichten belangrijke investeringen.
- VIVAQUA kampt met een structureel liquiditeitsprobleem en bevindt zich momenteel in een "neerwaartse spiraal" van schulden, waardoor haar solvabiliteit wordt aangetast.
- Het rendement op het eigen vermogen is zeer laag, te laag om voldoende zelffinancieringscapaciteit te genereren.
- De revisor van VIVAQUA heeft tijdens de eerste jaren van de reguleringsperiode 2022-2026 geweigerd om het totale bedrag van de MFC als opbrengst op te nemen, waardoor de ontvangen bedragen in de passiefreserve zijn opgenomen, ten belope van de nog niet afgeschreven bedragen van de onderliggende activa. Deze benadering roept vragen op, aangezien de MFC geen opbrengst is in de zin van de algemene boekhouding: het is een reguleringsmechanisme voor de berekening van periodieke tarieven . De boekhoudkundige opbrengsten bestaan uit de inkomsten uit periodieke en niet-periodieke tarieven, ongeacht de wijze waarop deze tarieven worden berekend.
- Ondanks de bestaande regulerende maatregelen zou VIVAQUA blootgesteld blijven aan het risico van niet-naleving van de door de EIB opgelegde financiële ratio's, waardoor het in voorkomend geval zijn schuldenlast fundamenteel zou moeten herstructureren.

Bovendien moet VIVAQUA in de toekomst zeer aanzienlijke investeringen doen, met name op het gebied van sanering, in overeenstemming met haar investeringsplan en de behoeften die door het management van VIVAQUA en BRUGEL zijn vastgesteld. Deze noodzakelijke investeringen vereisen dat VIVAQUA over nieuwe financieringsbronnen kan beschikken; anders zal zij niet in staat zijn om ze volledig te realiseren.

Er zij aan herinnerd dat BRUGEL niet bevoegd is om deze investeringsplannen goed te keuren, hoewel BRUGEL wel een kritisch advies kan uitbrengen.

Op basis van de verklaringen van VIVAQUA zou de financieringsbehoefte van de exploitant om zijn investeringsplan te respecteren en te blijven voldoen aan de ratio's van de EIB ongeveer 60 miljoen euro per jaar bedragen.

Nieuwe financiering kan in deze context alleen worden aangetrokken door het eigen vermogen van de onderneming te verhogen, wat op verschillende manieren kan worden bereikt:

- een verhoging van de afschrijvingskosten:
 - door een verkorting van de afschrijvingstermijnen, en/of
 - door een opwaartse herwaardering van de hRAB, en/of
 - door de waardering en integratie in de toegestane inkomsten van VIVAQUA van de afschrijvingen op de netwerken die eigendom zijn van de gemeenten en die VIVAQUA geleidelijk moet hernieuwen;
- een verhoging van de billijke marge door een verhoging van het rendement op het eigen vermogen;
- een herziening van het mechanisme van de toegekende financieringsmarge, met het oog op een directe verhoging van het eigen vermogen van de exploitant, met name door de huidige mechanismen die een verlies aan eigen vermogen voor VIVAQUA veroorzaken, af te schaffen.
- de eventuele verhoging van het eigen vermogen door kapitaalinjecties in de onderneming of door middel van financiële steun in de vorm van eigen vermogen: dit valt niet rechtstreeks onder de bevoegdheid van de toezichthouder. BRUGEL is echter van mening dat de onderkapitalisatie van VIVAQUA een fundamenteel probleem is dat grotendeels moet worden opgelost door de aandeelhouders van VIVAQUA, door VIVAQUA te herkapitaliseren, en door de regering, door de ordonnantie te wijzigen om de vergoeding van de historische RAB toe te staan, zoals het hoort. De tariefmethodologie kan dus noodoplossingen bieden om VIVAQUA te helpen bij de financiering van zijn investeringen, maar deze noodoplossingen mogen niet langer dan tot 2031 worden voortgezet.

Deze verschillende financieringsmogelijkheden worden hieronder nader toegelicht. Het doel is dat de tariefmethodologie VIVAQUA helpt om haar eigen vermogen te versterken en haar tegelijkertijd stimuleert om de nodige investeringen in haar netwerk te doen.

7.3 Analyse van de methodologische principes met betrekking tot afschrijvingen

7.3.1 Algemene principes

Vanuit boekhoudkundig oogpunt is een afschrijving de verdeling van de kosten van een goed in de tijd. De duur van deze afschrijving komt overeen met de economische levensduur van dit goed. Het gaat er boekhoudkundig om het waardeverlies van een actief in de loop der jaren weer te geven (balansvisie) en een cashflow te genereren waarmee dit actief aan het einde van zijn levensduur kan worden hernieuwd (resultatenrekeningvisie).

Vanuit regelgevend oogpunt maakt het opnemen van de afschrijvingskosten in de totale inkomsten van de exploitant, in plaats van de investeringskosten, het niet alleen mogelijk om de boekhoudkundige situatie van de exploitant weer te geven, maar ook om de impact van deze investering op de tarieven voor de consument te spreiden zolang deze wordt gebruikt, terwijl tegelijkertijd de waarde van de investering voor de exploitant wordt gereconstrueerd en een boekhoudkundige inventaris van eerdere investeringen wordt bijgehouden. Bijgevolg zal de regulator ook de kosten van het kapitaalrendement voor de exploitant erkennen om de tijdens de afschrijvingsperiode geblokkeerde bedragen te financieren.

Om het beginsel van reflectiviteit van de kosten van het gereguleerde bedrijf in de tarieven, of het beginsel van werkelijke kosten, na te leven, zal de door de regulator vastgestelde afschrijvingstermijn in het algemeen overeenkomen met de levensduur of de gebruiksduur van het actief.

Regulators staan doorgaans toe dat de afschrijvingskosten van activa in de tarieven worden doorberekend volgens twee berekeningswijzen:

- afschrijving van de waarde van het actief tot zijn aanschaffingswaarde;
- afschrijving van de waarde van het actief, dat jaarlijks of op gezette tijden wordt geherwaardeerd, tot zijn herbouwwaarde.

De tweede berekeningsmethode gaat in principe gepaard met een vergoeding van het geïnvesteerde kapitaal tegen een reële rentevoet, waarbij de rentevoet wordt verminderd met het effect van de inflatie. Deze tweede methode is complexer om toe te passen.

7.3.2 Afschrijvingstermijnen

Om VIVAQUA in staat te stellen haar financiële structuur te verbeteren en haar zelffinancieringscapaciteit te vergroten, zou het verleidelijk kunnen zijn om de afschrijvingstermijn van haar activa te verkorten. Aangezien het gaat om niet-uitbetaalde kosten die zijn opgenomen in het totale inkomen van de exploitant, zou een verhoging van de afschrijvingskosten natuurlijk leiden tot een stijging van het boekhoudkundig resultaat en dus van het eigen vermogen van VIVAQUA, aangezien deze laatste zijn resultaten niet uitkeert. Het nadeel van deze maatregel op het vlak van zelffinanciering zou zijn dat de RAB en dus de billijke marge van de exploitant sneller zouden dalen. Bovendien kan een versnelde afschrijving van activa op lange termijn financieringsproblemen opleveren voor de exploitant, wanneer deze activa volledig zijn afgeschreven en geleidelijk moeten worden vervangen. Ten slotte lijkt een dergelijke oplossing niet in overeenstemming te zijn met het principe van de werkelijke kosten. **Om al deze redenen wordt een dergelijke aanpak niet aanbevolen.**

De vraag rijst echter of de herwaardering van de afschrijvingstermijnen van de door BRUGEL geëxploiteerde netactiva voor activa waarin vanaf 1 januari 2022 wordt geïnvesteerd (afschrijvingstermijnen die over het algemeen van 33 jaar naar 67 jaar gaan) zinvol is in de context van VIVAQUA. Deze afschrijvingspercentages blijven echter hoger dan de hernieuwingspercentages van de netwerken door VIVAQUA en blijven binnen een marge die vergelijkbaar is met de percentages die bij andere exploitanten worden waargenomen. **Deze herwaardering op 1 januari 2022 lijkt opportuun en wordt dan ook niet in twijfel getrokken.**

7.3.3 Herwaardering van de historische gereguleerde activabasis

Een andere mogelijkheid om het eigen vermogen van VIVAQUA te verhogen, zou zijn om de waarde van de historische RAB (hRAB), geïnvesteerd vóór 2022, te herwaarderen in overeenstemming met de economische reconstructiewaarde ervan. De reden waarom de regulator een dergelijke herwaardering zou aanvaarden, is dat de financiering in verband met de hRAB in het verleden nooit werd vergoed en dat het effect van de inflatie op dit vastgelegde kapitaal nooit werd gecompenseerd voor de exploitant wanneer deze zijn netwerk ondergaat.

De afschrijvingen in verband met de activa van de hRAB zouden dus naar boven worden bijgesteld, waardoor VIVAQUA een extra zelffinancieringsmarge zou kunnen genereren. In overeenstemming met de richtlijnen van de ordonnantie zou er echter geen billijke marge kunnen worden toegepast op deze geherwaardeerde hRAB. Bovendien zijn de afschrijvingskosten voor het geherwaardeerde deel a priori niet aftrekbaar en genereren ze dus extra belasting in het statutaire model van VIVAQUA.

Deze aanpak zou een volledige inventarisatie vereisen om de herbouwwaarde van de vóór 2022 geïnvesteerde activa van VIVAQUA te herwaarderen, wat een aanzienlijke hoeveelheid werk vertegenwoordigt waarvan de exacte resultaten op dit moment moeilijk te voorspellen zijn.

Deze herwaardering zou de exploitant ertoe moeten brengen een meerwaarde op te nemen in de activa van zijn balans en een bedrag dat gelijk is aan de passiva van het eigen vermogen. Deze meerwaarde, die elk jaar gedeeltelijk wordt afgeschreven, zou zich over een langere periode

uitstrekken. Ook al kan deze afschrijvingstermijn door een beslissing van de regulator worden verkort tot 20 of zelfs 10 jaar in plaats van 67 jaar, deze maatregel zal gedurende een zeer lange periode gevolgen hebben voor de financiële staten van VIVAQUA. Ze zal ook BRUGEL gedurende dezelfde periode vrij weinig flexibiliteit bieden, terwijl de financieringsbehoeften van VIVAQUA en haar taken, de watersector, de strategische uitdagingen van het bedrijf enz. kunnen evolueren.

Bovendien is er een bijkomende regelgevingsprobleem, namelijk het feit dat de afschrijvingsbedragen in verband met deze meerwaarde, waarvoor de exploitant niet echt kosten heeft gedragen, in de totale inkomsten van VIVAQUA moeten worden opgenomen. Dit zou bekritiseerd kunnen worden in het licht van de tariefrichtlijnen van de ordonnantie en het principe van de werkelijke kosten. BRUGEL heeft overigens dit principe van dekking van de werkelijk door de exploitant gedragen kosten aangevoerd om de historische meerwaarden uit de toegestane inkomsten van SIBELGA te verwijderen. Het zou voor BRUGEL dan ook zeer riskant zijn om op dit punt een verschil in behandeling in te voeren tussen de regulering van water en de regulering van energie.

Concluderend kan worden gesteld dat een herwaardering van de hRAB niet aan te bevelen is.

7.3.4 Waardering van activa die eigendom zijn van de gemeenten

Een laatste mogelijkheid, die ook door de exploitant werd overwogen, is om de afschrijvingen op de netactiva die momenteel nog in het bezit zijn van de Brusselse gemeenten, in zijn totale inkomsten op te nemen. Deze activa moeten geleidelijk worden gerenoveerd en daarom door VIVAQUA worden overgenomen. Deze infrastructuur wordt momenteel echter door VIVAQUA gebruikt voor de uitvoering van haar taken, zonder dat daarvoor vergoedingen of kosten aan de gemeenten worden aangerekend, noch kosten voor de consumenten, wat in strijd is met het principe van de werkelijke kosten.

VIVAQUA maakt melding van intergenerationele discriminatie wat betreft het gebruik van deze infrastructuur, aangezien vroegere consumenten niet voor het gebruik ervan betalen, in tegenstelling tot toekomstige consumenten, die de kosten voor de renovatie ervan zullen financieren.

VIVAQUA heeft de waarde van dit netwerk eind 2024 geraamd op 483 miljoen euro, met een afschrijvingsschema van ongeveer 20 miljoen euro per jaar vanaf 2024, op basis van een afschrijvingstermijn van 67 jaar, die geleidelijk zal afnemen tot 10 miljoen euro per jaar in 2050. In overeenstemming met de richtlijnen van de ordonnantie kan er echter geen billijke marge worden toegepast op de waarde van deze activa. Bovendien zouden deze kosten in het tariefmodel van VIVAQUA leiden tot extra vennootschapsbelasting.

Dezelfde moeilijkheden als bij een herwaardering van de hRAB zullen zich echter voordoen, namelijk een financieringssysteem dat op lange termijn bindend en weinig flexibel is en vragen oproept over het principe om afschrijvingsbedragen waarvoor de exploitant niet echt kosten heeft gedragen, op te nemen in het totale inkomen van VIVAQUA.

Voor zover dit door de gemeenten kan worden overwogen, zou een overdracht van deze activa aan VIVAQUA kunnen worden gerealiseerd. Deze operatie valt echter buiten de controle van BRUGEL en kan in dit stadium niet in de methodologie worden overwogen.

Ten slotte stelde VIVAQUA in haar benadering voor om de afschrijvingen van deze activa die eigendom zijn van de gemeenten te gebruiken om de MFC te kalibreren. Wij zijn echter van mening dat dit voorstel complexer en minder flexibel is dan het jaarlijks vaststellen van een MFC-bedrag door de regulator op basis van duidelijk door de exploitant geïdentificeerde financieringsbehoeften (zie sectie 7.6).

Concluderend wordt aanbevolen om de afschrijvingen van de netactiva die momenteel nog in het bezit zijn van de Brusselse gemeenten niet op te nemen in de toegestane inkomsten van VIVAQUA.

7.3.5 Meters

Sinds 2021 worden de bedragen die in watermeters worden geïnvesteerd niet meer door VIVAQUA geactiveerd, maar rechtstreeks als bedrijfskosten geboekt. Deze praktijk is niet in overeenstemming met de tariefmethodologie 2022-2026, die de afschrijving van deze kosten op basis van de gespecificeerde afschrijvingspercentages voorschrijft. BRUGEL handhaaft het principe van de afschrijving van meters in de methodologie 2027-2031 en zal toezien op de correcte toepassing ervan door VIVAQUA.

7.4 Analyse van de methodologische principes met betrekking tot de billijke marge

7.4.1 Algemene principes

De methodologie 2022-2026 voor de berekening van de billijke marge lijkt ongepast omdat het geïnvesteerde eigen vermogen wordt vergoed tegen de kosten van vreemd vermogen in plaats van tegen de kosten van eigen vermogen. Deze methodologische keuze is gebaseerd op het argument dat, aangezien er geen dividend aan de aandeelhouder wordt uitgekeerd, het niet gepast is om het eigen vermogen tegen een marktrente te vergoeden. Dit argument is zeer discutabel en mede verantwoordelijk voor de financieringsproblemen van VIVAQUA. Het rendement op het eigen vermogen heeft namelijk niets te maken met het dividendbeleid, maar met de waardecreatie door de onderneming, dus met het eigen vermogen dat door de exploitatiecyclus wordt gegenereerd. Op de markten heeft een groeiaandeel bijvoorbeeld doorgaans een hogere vergoeding op het eigen vermogen dan een rendementsaandeel, terwijl het een kleiner deel van zijn winst als dividend uitkeert en een groot deel van zijn eigen vermogen gebruikt om te investeren en zo zijn inkomsten en winst te laten groeien.

Het vaststellen van een billijke marge door de regelgevers is altijd een evenwicht tussen wat de consument via zijn tarieven voor deze marge betaalt en wat de exploitant nodig heeft om zijn activiteiten te financieren.

Het vaststellen van een voldoende billijke marge voor een gereguleerde exploitant is met name gerechtvaardigd in het licht van de volgende elementen:

- **Stimulans voor investeringen:** netwerkbedrijven moeten enorme investeringen doen, vaak met zeer lange afschrijvingstermijnen. Zonder voldoende winstgevendheid zouden zij geen stimulans hebben om deze kostbare investeringen te doen, wat op lange termijn zou leiden tot een verslechtering van de uitvoering van hun taken.
- **Aantrekkelijkheid voor investeerders:** onvoldoende rentabiliteit ontmoedigt investeerders, waardoor het bedrijf geen extern eigen vermogen meer aantrekt en in gevaar komt.
- **Dekking van de kosten:** de vergoeding van het kapitaal maakt het mogelijk de financiële kosten van de investeringen te dekken en de levensvatbaarheid van de onderneming te waarborgen. Als de onderneming zou moeten functioneren zonder vergoeding van het kapitaal, zou dat neerkomen op een impliciete subsidie voor de belastingbetaler.
- **Bijdrage aan de solvabiliteit van het bedrijf:** in het geval van nieuwe investeringen stelt de vergoeding van het kapitaal het bedrijf ook in staat een marge te genereren waardoor het een betere solvabiliteit kan laten zien, waardoor het gemakkelijker schulden kan aangaan.

De bepalingen van de ordonnantie staan echter niet toe dat kapitaal dat vóór 2022 is geïnvesteerd, wordt vergoed, wat een belangrijke beperking en een economische verstoring vormt waarmee in deze analyse rekening moet worden gehouden.

7.4.2 Impact van de herwaardering van het rendement op eigen vermogen

Gezien het bovenstaande lijkt het vaststellen van een passende vergoeding voor het eigen vermogen van VIVAQUA een relevante stimulans voor investeringen, maar ook een billijke maatregel ten aanzien van de consument en een gezonde en duurzame beslissing voor de financiële situatie van VIVAQUA.

Het rendement op eigen vermogen zal worden vastgesteld volgens het *Capital Asset Pricing Model* (CAPM), een model voor de waardering van financiële activa dat op grote schaal wordt gebruikt in de tariefmethodologieën voor monopolistische ondernemingen.

Met de volgende CAPM-formule kan het rendement op eigen vermogen (R) worden berekend:

$$R = R_f + \beta(R_m - R_f)$$

- R_f = risicovrije rentevoet
- β = bèta van het eigen vermogen, die het rendementsrisico van een onderneming ten opzichte van een markt meet
- R_m = verwacht rendement op de markt

De schuldenlast blijft gedekt als niet-beheersbare kosten, volgens het principe van *embedded costs*. In de huidige situatie van VIVAQUA lijkt het namelijk niet opportuun om over te stappen op een vergoedingsmodel voor de financiering van de onderneming op basis van de gewogen gemiddelde kapitaalkosten (CMPC), in het Engels *Weighted average cost of capital* (WACC).

Het WACC-model heeft vooral tot doel de gereguleerde onderneming aan te moedigen haar schulden beter te beheren en een optimale verhouding tussen vreemd en eigen vermogen te bereiken door het hefboomeffect te maximaliseren, met andere woorden door meer schulden aan te gaan. Deze stimulansen lijken in de huidige situatie van VIVAQUA niet opportuun.

Dit rendement zal echter alleen van toepassing zijn op de RAB die na 1 januari 2022 (nRAB) wordt geïnvesteerd, in overeenstemming met de wettelijke voorschriften. De extra opbrengst die VIVAQUA hieruit kan halen, zal aan belasting onderworpen zijn.

Ter vergelijking: de kosten van het eigen vermogen van SIBELGA voor de periode 2025-2029 zijn vastgesteld op 6,24% (op basis van de volgende parameters van de MEDAF-formule: $R_f = 2,91\%$; $(R_m - R_f) = 4,50\%$; $\beta = 0,74$).

Ten slotte zal het rendement op het eigen vermogen van toepassing zijn op de gehele RAB die met eigen vermogen wordt gefinancierd, zonder het deel dat door de MFC (en in voorkomend geval door financiële steun in de vorm van eigen vermogen) wordt gefinancierd, op basis van een verhouding tussen het eigen vermogen en de totale passiva, toegepast op de gehele nRAB. Bij gebrek daaraan zullen de MFC of de financiële steun in eigen vermogen die aan de onderneming wordt toegekend, niet echt leiden tot een herkapitalisatie van de onderneming, maar slechts een kortetermijnoplossing bieden, die zeer waarschijnlijk zo vaak als nodig zal moeten worden hernieuwd.

De berekening van de waarde van de RAB_{ME} die wordt gebruikt voor de berekening van de billijke marge wordt dan als volgt:

$$RAB_{ME} = S \times \frac{(RAB_i + RAB_f)}{2}$$

- S = verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal van de passiva
- RAB_i = de gereguleerde waarde van de activa (nRAB) op 1 januari 202X
- RAB_f = de gereguleerde waarde van de activa (nRAB) op 31 december 202X

Artikel 39/2 van de ordonnantie water staat echter alleen de vergoeding van nieuw geïnvesteerd kapitaal toe, namelijk vanaf 2022. De voorgestelde berekening van S zou dus alleen kunnen worden uitgevoerd op basis van de balansstructuur van 2022 om in overeenstemming te blijven met de ordonnantie water. Afgezien van het feit dat deze bepaling van de ordonnantie niet in overeenstemming is met de financiële theorie en onder meer heeft geleid tot de huidige onderkapitalisatie van VIVAQUA, zoals eerder vermeld, is deze bepaling niet verenigbaar met de financiële realiteit van veel ondernemingen, waar investeringen in activa niet altijd gekoppeld zijn aan een specifieke kapitaalinbreng op een bepaald moment, maar veeleer aan de beschikbaarheid van kasmiddelen uit verschillende bronnen. Het begrip "nieuw kapitaal" wordt niet gedefinieerd in de ordonnantie. In de praktijk en in deze wettelijke context blijven de precieze identificatie ervan en de berekening van een S-factor een riskante en benaderende exercitie.

In afwachting van een eventuele wijziging van het wettelijk kader die terecht een vergoeding van het volledige RAB mogelijk zou maken waarop de hierboven gedefinieerde S-factor van toepassing zou zijn, wordt voorgesteld om voor VIVAQUA een normatieve S-factor vast te stellen die tijdelijk en alleen geldig is voor de periode 2027-2031.

De S-factor, die een herkapitalisatie van de onderneming in de komende jaren moet weerspiegelen, wordt normatief vastgesteld op 50%. Met andere woorden, met deze waarde wordt verondersteld dat nieuwe investeringen voor de helft met vreemd vermogen en voor de helft met eigen vermogen zullen worden gefinancierd, wat in overeenstemming is met de beoogde verbetering van de gearing voor VIVAQUA (opgemerkt zij dat de door VIVAQUA in haar ex-anteverslag 2022-2026 berekende factor S schommelt tussen [46,5 % - 54,2 %] schommelt in de periode 2022-2026).

Ter illustratie: door een rendement op het eigen vermogen van 6,24 % toe te passen en de door de MFC gefinancierde investeringen in de berekening van de billijke marge op te nemen, zou in de periode 2022-2026 48,0 miljoen euro aan extra eigen vermogen kunnen worden gegenereerd ten opzichte van de huidige situatie, waarvan 16,7 miljoen euro in 2026 (zie volgende tabel). Een verhoging van het rendement op eigen vermogen tot 8,00% zou deze cijfers doen stijgen tot 67 miljoen euro aan extra eigen vermogen in de periode 2022-2026, waarvan 23,3 miljoen euro in 2026, ofwel in 2026 meer dan een derde van de door VIVAQUA geraamde 60 miljoen euro.

Tabel5 – Extra billijke marge gegenereerd in 2022-2026 door het rendement te verhogen en de contante waarde van de door de MFC gefinancierde investeringen op te nemen in de berekeningsgrondslag van de billijke marge

	2022	2023	2024	2025	2026	Total
Taux de rendement des fonds propres :						
6,24%						
Marge équitable hors invt. financés par la MFC	2,3	6,5	10,1	13,0	16,7	48,6
Marge équitable sur invt. financés par la MFC	1,0	2,3	3,7	5,3	6,8	19,1
Marge équitable totale	3,3	8,7	13,8	18,3	23,5	67,6
Gain versus situation actuelle (FP additionnels)	2,4	6,1	9,7	13,1	16,7	48,0
Taux de rendement des fonds propres :						
8,00%						
Marge équitable hors invt. financés par la MFC	2,9	8,3	13,0	16,7	21,4	62,2
Marge équitable sur invt. financés par la MFC	1,3	2,9	4,7	6,8	8,7	24,4
Marge équitable totale	4,2	11,2	17,7	23,5	30,1	86,7
Gain versus situation actuelle (FP additionnels)	3,3	8,6	13,6	18,3	23,3	67,0

7.4.3 Vaststelling van de verschillende CAPM-parameters

De CAPM-parameters die in het kader van deze methodologie worden bepaald, moeten als tijdelijk worden beschouwd en vertegenwoordigen in geen geval de rendementen die voor toekomstige tariefperiodes kunnen worden toegekend.

Een grondige analyse van deze parameters die specifiek zijn voor de Brusselse watersector zou slechts een marginale impact hebben op de financiering van de exploitanten en de tarieven. Met het huidige MFC-mechanisme en de toepassing van een rendementpercentage op basis van gereguleerde activa die na 2022 worden vastgesteld, is de vaststelling van het rendementpercentage voor deze tariefperiode namelijk minder gevoelig dan voor andere gereguleerde actoren.

7.4.3.1 Risicovrije rentevoet

BRUGEL kiest ervoor om in het kader van deze methodologie het risicovrije rendement te beoordelen op basis van het gemiddelde van de dagelijkse indexen van de Belgische nominale staatsobligaties met een looptijd van 10 jaar (OLO 10 jaar) over een observatieperiode van 2 jaar.

Op basis van de berekeningen van BRUGEL wordt voorgesteld om dit percentage vast te stellen op 3,04%.

Deze parameter zal tijdens de periode niet worden gewijzigd.

7.4.3.2 Marktrisicopremie

De marktrisicopremie geeft het verschil weer tussen het rendement van de risicovrije rentevoet en het verwachte rendement op de markt, berekend op basis van een referentie-index. Met andere woorden, de risicopremie is het extra rendement dat beleggers verwachten wanneer zij in het kapitaal van een onderneming investeren in plaats van in een risicovrij activum.

De marktrisicopremie wordt berekend op basis van de laatste door DMS gepubliceerde gegevens voor de Belgische markt, waarbij een gewogen gemiddelde tussen het geometrische gemiddelde en het rekenkundige gemiddelde wordt gehanteerd.

Het gewicht van het geometrische gemiddelde wordt berekend als de verhouding tussen de investeringsperiode en de periode waarover het gemiddelde is berekend. Er wordt uitgegaan van een investeringsperiode van 10 jaar, wat overeenkomt met de gebruikelijke looptijd voor netwerkinfrastructuur, en een observatieperiode van 120 jaar.

In het kader van deze methodologie en gezien de tariefimpact van de vaststelling van deze parameters, stelt BRUGEL voor om deze marktrisicopremie vast te stellen op 4,50 %, naar het voorbeeld van de premie die Brugel heeft berekend in het kader van de vaststelling van de vergoeding van Sibelga voor de periode 2025-2029.

Deze parameter zal in de periode 2027-2031 niet worden gewijzigd.

7.4.3.3 Beta

De bèta van het eigen vermogen, ook wel de schuldbèta genoemd, meet de gevoeligheid van het rendement van een financieel actief voor schommelingen in de marktindex. Aangezien HYDRIA niet beursgenoteerd is, is de schuldbèta van de exploitant niet rechtstreeks waarneembaar op de markt.

In theorie zou het dus nodig zijn om deze te schatten aan de hand van een indirecte benadering in verschillende stappen, die gebaseerd is op een schatting van de bèta van het beoogde activum op basis van een benchmark. In overeenstemming met de meest gangbare praktijken zou BRUGEL de doelbèta moeten berekenen op basis van een benchmark van de bèta β van beursgenoteerde ondernemingen die geregleerde activiteiten op het gebied van waterzuivering uitoefenen. Een dergelijke exercitie is relatief complex voor een exploitant als Hydria, vooral gezien de verwachte organisatorische veranderingen.

In deze context stelt BRUGEL voor om de bètafactor van VIVAQUA vast te stellen op 0,7410 voor de reguleringsperiode 2027-2031.

7.5 Analyse van de methodologische principes met betrekking tot de toegestane financieringsmarge

7.5.1 Huidig mechanisme (2022-2026)

Het huidige mechanisme van de toegekende financieringsmarge is a priori deugdelijk. Het gaat er namelijk om de exploitant via de tarieven de financiële middelen te verschaffen die hij nodig heeft voor zijn investeringen en die hij niet kan verkrijgen via leningen of via een verhoging van zijn eigen vermogen tijdens de exploitatiecyclus.

Dit mechanisme is bovendien voldoende flexibel om BRUGEL in staat te stellen een MFC-bedrag goed te keuren op basis van verschillende investerings- en financieringsscenario's van VIVAQUA.

De MFC zoals beschreven in de methodologie 2022-2026 dient echter om, afhankelijk van de scenario's, het totaal van een eventuele negatieve cashflow te dekken, ongeacht of de oorzaak van deze negatieve cashflow te wijten is aan de financieringsbehoeften van OPEX of CAPEX, en er is momenteel geen ex-postbehandeling voorzien.

Aangezien de afschrijvingen van de gefinancierde activa niet kunnen worden gedekt door de totale inkomsten van de exploitant in de daaropvolgende jaren, heeft de revisor van VIVAQUA geweigerd om in de eerste jaren van de periode 2022-2026 de totale opbrengst van de MFC in de resultatenrekening op te nemen, maar alleen het equivalent van de reeds afgeschreven bedragen van de door de MFC gefinancierde activa; het saldo van het MFC-bedrag wordt opgenomen in de passiefreserve van de exploitant. Deze boekhoudkundige verwerking van de MFC had gevolgen voor de berekening van de EIB-ratio's, waardoor het Gewest genoodzaakt was om in 2024 met een nieuwe subsidie aan VIVAQUA in te grijpen.

Het MFC-mechanisme verdient het om in de tariefmethodologie 2027-2031 te worden behouden, mits aanpassingen, zodat VIVAQUA zijn eigen vermogen kan verhogen en zijn financiële situatie kan herstellen. Zoals hierboven vermeld, gaat het namelijk om een flexibel, evolutief systeem dat door BRUGEL kan worden aangepast aan de financieringsbehoeften van de exploitant. Het vormt de afsluitende term die het mogelijk maakt om het vereiste eigen vermogen aan te vullen, bovenop de afschrijvingen en de billijke marge, om de zeer zware investeringen te financieren.

7.6 Voorgestelde aanpassingen aan het MFC-mechanisme

7.6.1 Berekening van de MFC ex ante

Het doel van het MFC-mechanisme is VIVAQUA in staat te stellen haar eigen vermogen te verhogen om haar zware toekomstige investeringen, met name haar investeringen in het netwerk, te kunnen financieren en om weer een gezonde balansstructuur te verkrijgen, d.w.z. een schuldratio of *gearing* die aanzienlijk lager is dan de huidige schuldratio. Opgemerkt moet worden dat de huidige schuldratio van VIVAQUA veel hoger ligt dan de normatieve schuldratio's die zijn opgenomen in de WACC die

¹⁰ Identiek aan datgene dat voor Sibelga wordt gebruikt voor de periode 2025-2029

door de Europese regelgevers in de energiesector worden berekend, namelijk tussen 50 % en 60 %, en 55 % in het geval van SIBELGA in het kader van de tariefmethodologie 2025-2029.

De gebruikte berekening van de *gearing* is als volgt:

$$gearing = \text{financiële schulden} / (\text{financiële schulden} + \text{eigen vermogen})$$

Voor de tariefmethodologie 2027-2031 wordt voorgesteld om de volgende waarden uit de jaarrekening van de exploitant te gebruiken om deze berekening uit te voeren:

- Voor de financiële schulden, de som van de financiële schulden op meer dan één jaar (rekeningen 170 tot 174) en de financiële schulden op meer dan één jaar die in het jaar vervallen (rekening 42).
- Voor het eigen vermogen, de som van het eigen vermogen (rekeningen 10 tot 15), met uitzondering van de herwaarderingsmeerwaarden (rekening 12).

Wat de schulden betreft, lijkt het, aangezien het voornamelijk gaat om de financiering van activa met een lange looptijd, verstandig om bij de berekening ervan alleen rekening te houden met de financiële middelen op lange termijn van de exploitant.

Wat betreft de uitsluiting van herwaarderingsmeerwaarden die in het eigen vermogen van de balansen zijn opgenomen, zij eraan herinnerd dat deze betrekking hebben op boekhoudkundige aanpassingen die een stijging van de waarde van een actief ten opzichte van zijn historische boekwaarde weerspiegelen. Als zodanig vertegenwoordigen zij geen werkelijk beschikbare interne middelen. In het geval van VIVAQUA hebben deze meerwaarden voornamelijk betrekking op productieactiva waarvoor de afschrijving sinds 2022 niet langer wordt doorberekend in de watertarieven, overeenkomstig de geldende tariefmethodologie. om die reden heeft VIVAQUA het bedrag van de meerwaarden verlaagd in verhouding tot het volume water dat in Brussel wordt geproduceerd en gedistribueerd ten opzichte van het totale volume water dat in 2022 wordt geproduceerd.

Er wordt dan ook voorgesteld om de ex-ante MFC als volgt vast te stellen:

- BRUGEL zal een streefgearing vaststellen die aan het einde van de reguleringsperiode via de MFC kan worden bereikt. Deze streefgearing wordt als volgt gedefinieerd:

$$gearing^{cible} = \max(gearing_{2025}^{réel} - x; gearing^{min})$$

Met

- $Gearing_{2025}^{réel}$: gearing waargenomen op basis van de goedgekeurde balansen 2025 van VIVAQUA, berekend volgens de hierboven beschreven methode
- x : redelijk percentage van de bijdrage van de consumenten aan de verbetering van de gearing van VIVAQUA over de periode 2027-2031 – x (ter illustratie x tussen 5 en 10%) is een parameter van het reguleringsmodel die door BRUGEL zal worden vastgesteld in de tariefmethodologie na analyse van het door VIVAQUA te verstrekken businessplan 2027-2031.
- $Gearing^{min}$: ideale gearing van VIVAQUA waaronder het gebruik van een MFC niet langer gerechtvaardigd is – vastgesteld op 55%, naar analogie met de tariefregulering van SIBELGA.
- VIVAQUA zal in het kader van haar tariefvoorstel 2027-2031 een MFC-traject voor 2027-2031 en een overeenkomstige gearing voorleggen, op basis van de te realiseren investeringen in het netwerk en buiten het netwerk. **De door VIVAQUA voorgestelde gearing voor elk van de jaren van de periode 2027-2031 moet noodzakelijkerwijs hoger zijn dan of gelijk zijn aan de (beoogde) gearing.**

- Om zijn MFC-aanvraag te rechtvaardigen, zal VIVAQUA een volledige modellering van zijn balans en resultatenrekening voor 2025-2031 indienen, met in het bijzonder een gedetailleerde berekening van zijn zelffinancieringscapaciteit. VIVAQUA zal ook een prognosetabel van haar kasstroom voor 2025-2031 indienen (ontvangsten, uitgaven en kassaldo), waarin de verwachte evolutie van haar leningen is opgenomen, zodat zij aan het einde van de reguleringsperiode de door BRUGEL vastgestelde doelstelling voor de schuldratio kan benaderen.
- Bij het opstellen van dit model zal met name rekening worden gehouden met de prognoses voor kapitaalbreng, financiële steun in de vorm van eigen vermogen, exploitatiesubsidies en investeringen, nieuwe leningen en de bedragen van de investeringen, uitgesplitst naar investeringen in activa die zijn opgenomen in het investeringsplan, volgens de categorieën van dat plan (productiemiddelen, toevoerleidingnet en reservoirs, distributienetwerk, rioleringsnetwerk, sluis van de Zenne, regenwaterbekkens en collectoren) en de investeringen die niet in het plan zijn opgenomen volgens de categorieën van activa (software en computerapparatuur, klein gereedschap, voertuigen, machines, meubilair, gebouwen, enz.). VIVAQUA zal ook de geactiveerde indirecte kosten afzonderlijk vermelden. De kasstroomtabel moet dus kunnen worden afgestemd met de bedragen van het PPI.
- Het door VIVAQUA gevraagde MFC-traject zal in twee delen worden opgesplitst, in verhouding tot de investeringen die zijn opgenomen voor de activa die in het investeringsplan zijn opgenomen en de activa die niet in het investeringsplan zijn opgenomen.
- BRUGEL controleert het MFC-voorstel en keurt een definitief MFC-traject goed.
- Ten slotte, om ervoor te zorgen dat de MFC alleen wordt gebruikt voor de financiering van investeringen, zal de tariefmethodologie een MFC-plafond (PMFC) vaststellen dat door de exploitant in zijn tariefvoorstel voor elk jaar t van de reguleringsperiode niet mag worden overschreden, berekend als volgt:

$$PMFC_t^{ex\ ante} = I_t^{PPI, ex\ ante} + I_t^{hors\ PPI, ex\ ante} - AMO_t^{ex\ ante} - ME_t^{ex\ ante} - K_t^{ex\ ante} + R_t^{ex\ ante}$$

Op basis van de bedragen die VIVAQUA in haar modellering zal voorstellen:

$I_t^{PPI, ex\ ante}$: ex ante begrote investeringen voor het jaar t in het laatst goedgekeurde PPI;

$I_t^{ex\ ante\ buiten\ PPI}$: ex ante begrote investeringen voor het jaar t buiten PPI;

$AMO_t^{ex\ ante}$: bedrag van de afschrijvingen van het ex ante toegestane inkomen van jaar t ;

$ME_t^{ex\ ante}$: bedrag van de billijke marge van het ex ante toegestane inkomen van jaar t ;

$K_t^{ex\ ante}$: bedrag van het kapitaal van de nieuwe financiële schulden op meer dan één jaar die voor het jaar t moeten worden geïnd, ex ante bepaald;

$R_t^{ex\ ante}$: bedrag van de aflossingen op de hoofdsom van de financiële schulden met een looptijd van meer dan één jaar die in jaar t vervallen, ex ante gedefinieerd.

7.6.2 Herziening achteraf en tijdens de regelgevingsperiode

Om het MFC-mechanisme uitsluitend te gebruiken voor de financiering van investeringen, moet het bedrag van de MFC afhankelijk worden gesteld van de realisatie van de ex ante begrote investeringen. Aangezien het om meerjarige investeringen gaat en rekening houdend met een zekere fluctuatie in het vermogen van de exploitant om te investeren naargelang het seizoen, moet de ex post-verwerking van de MFC-bedragen ook over een periode van meerdere jaren gebeuren, idealiter afgestemd op de periode die door de tariefmethodologie wordt bestreken.

Om het MFC-mechanisme voldoende flexibel en evolutief te maken, zal VIVAQUA ook de mogelijkheid hebben om de MFC-bedragen tijdens de reguleringsperiode te herzien in geval van een evolutie van de

investeringsbehoeften van de onderneming (na een aanpassing van het investeringsplan), een evolutie van de inflatie van de materiaalkosten of de arbeidskosten die aanzienlijk afwijkt van de vooraf begrote evoluties. Er wordt voorgesteld om in de methodologie een drempel vast te leggen voor de variatie in de MFC-behoefte van VIVAQUA, vanaf welke de operator een procedure kan starten om een herziening van de MFC-bedragen aan te vragen (parameter van het reguleringsmodel, deze drempel zou bijvoorbeeld tussen 5 en 10 % kunnen liggen). In dit verzoek moeten de elementen worden gespecificeerd die een aanpassing van de MFC-bedragen rechtvaardigen. Het is aan BRUGEL om te beslissen of deze aanpassing al dan niet wordt doorgevoerd op basis van het door VIVAQUA ingediende verzoek, maar ook op basis van het feit of VIVAQUA zijn investeringsplan daadwerkelijk naleeft.

De naleving van de EIB-ratio's lijkt echter geen voldoende reden om de MFC-bedragen *ex post* te handhaven als de investeringen van het plan niet volledig zijn gerealiseerd. Het behoort niet tot de taken van BRUGEL om in de plaats te treden van het Gewest in de garanties die aan de EIB worden gegeven, noch om in de plaats te treden van VIVAQUA in haar verantwoordelijkheid om de door haar crediteuren opgelegde financiële ratio's na te leven.

De *ex-post*verwerking zal dus plaatsvinden in het jaar volgend op het laatste jaar van de reguleringsperiode en zal erin bestaan het verschil tussen het gecumuleerde bedrag van de tijdens de reguleringsperiode gerealiseerde investeringen en het gecumuleerde bedrag van de *ex ante* voor de reguleringsperiode voorziene investeringen toe te wijzen aan het tariefsaldo van de MFC, wanneer dit saldo negatief is (indien dit saldo positief is, wordt een nulwaarde toegewezen aan het tariefsaldo van de MFC, om de exploitant aan te moedigen ambitieuze investeringsplannen voor te stellen). Dit saldo zou worden vereffend (d.w.z. teruggave van de niet-geïnvesteerde bedragen aan de gebruikers van het netwerk) overeenkomstig de beginselen die worden uiteengezet in het hoofdstuk 12.

Het saldo op de MFC ($S_{MFC,t}$), dat deel uitmaakt van de saldi op de niet-beheersbare kosten (zie ook het hoofdstuk 12 hierover), kan als volgt worden gemodelleerd:

$$S_{MFC,t} = MFC_t^{réel} - MFC_t^{ex\ ante}$$

Met

- $MFC_t^{ex\ ante}$: som van de bedragen voor het PPI-gedeelte en voor het niet-PPI-gedeelte van de MFC die *ex ante* door BRUGEL zijn goedgekeurd voor het jaar t .
- $MFC_t^{réel}$
- voor $t = 2027$ tot 2030:

$$MFC_t^{réel} = MFC_t^{ex\ ante}$$

- voor $t = 2031$:

$$MFC_{2031}^{réel} = \max \left[- \sum_{j=2027}^{2030} MFC_j^{ex\ ante} ; MFC_{2031}^{ex\ ante} + \min \left(0 ; \sum_{j=2027}^{2031} I_j^{PPI,ex\ post} - I_j^{PPI,ex\ ante} \right) + \min \left(0 ; \sum_{j=2027}^{2031} I_j^{hors\ PPI,ex\ post} - I_j^{hors\ PPI,ex\ ante} \right) \right]$$

Met

- $I_j^{PPI,ex\ ante}$: *ex ante* begrote investeringen voor het jaar j voor het PPI-gedeelte op basis van de bedragen die VIVAQUA in haar model heeft voorgesteld en die BRUGEL ertoe hebben gebracht het bedrag van de MFC *ex ante* te valideren;

- $I_{j, \text{ex ante buiten PPI}}$: ex ante begrote investeringen voor het jaar j voor het deel buiten PPI op basis van de bedragen die VIVAQUA in haar modellering heeft voorgesteld en die BRUGEL ertoe hebben gebracht het bedrag van de MFC ex ante te valideren;
- $I_{j, \text{PPI ex post}}$: door VIVAQUA gerealiseerde investeringen voor het jaar j binnen het kader van de investeringen die deel uitmaken van het PPI;
- $I_{j, \text{ex post buiten PPI}}$: door VIVAQUA gerealiseerde investeringen voor het jaar j binnen het kader van de investeringen buiten de PPI.

7.6.3 e verwerking van financiële steun die niet in het toegestane inkomen is opgenomen en van kapitaalinbreng

De bedragen van de financiële steun die niet in aanmerking worden genomen bij de berekening van het totale inkomen (financiële steun in eigen vermogen) en alle kapitaalinbreng hebben geen invloed op de ex post-berekeningen van de MFC, op voorwaarde dat de *gearing* van VIVAQUA eind 2031 niet strikt lager is dan de eerder gedefinieerde ideale *gearing* van 55 %.

Indien de *gearing* van VIVAQUA eind 2031 strikt lager zou zijn dan de eerder gedefinieerde ideale *gearing* van 55%, zal het aandeel van het MFC-bedrag over de gehele reguleringsperiode dat VIVAQUA in staat stelt om terug te keren naar deze ideale *gearing*, een reguleringsaldo vormen dat aan de consumenten moet worden terugbetaald. Dit saldo wordt zodanig berekend dat de ex post waargenomen *gearing* aan het einde van de reguleringsperiode gelijk is aan de ideale *gearing* die volgens de methodologie is vastgesteld. Dit reguleringsaldo mag echter niet hoger zijn dan het totale bedrag van de MFC over de gehele reguleringsperiode, zelfs als ondanks dit saldo op de MFC de in 2031 waargenomen *gearing* van VIVAQUA lager zou blijven dan de ideale *gearing* van 55%.

De andere soorten financiële steun die zijn gedefinieerd – investeringssubsidies en exploitatiesubsidies – zullen, aangezien ze binnen de berekeningssfeer van het totale inkomen vallen en niet beheersbaar zijn, geen correctie van de MFC-bedragen *achteraf* met zich meebrengen.

7.6.4 Behandeling van afschrijvingen en de billijke marge voor door de MFC gefinancierde activa

Bovendien lijkt het onontbeerlijk dat de afschrijvingen van de door de MFC gefinancierde activa deel kunnen uitmaken van de totale inkomsten van VIVAQUA in de tariefmethodologie, op straffe van het uitstellen van de huidige financieringsproblemen en het niet mogelijk maken van de hernieuwing van de aldus door de MFC gefinancierde activa. **Zoals aangetoond in het hoofdstuk "7 " zou de toepassing van deze maatregel in de periode 2022-2026 ongeveer 9,7 miljoen euro aan extra eigen vermogen hebben opgeleverd ten opzichte van de bestaande methodologie.**

In dezelfde logica lijkt het essentieel dat de door de MFC gefinancierde investeringen deel uitmaken van de RAB_{ME} : zoals aangegeven in de rubriek "7.4 " zou deze maatregel tussen 19,1 miljoen euro en 24,4 miljoen euro aan extra eigen vermogen hebben gegenereerd in de periode 2022-2026, afhankelijk van het gekozen rendement (6,24 % en 8,00 %).

Zo gedefinieerd kan dit MFC-mechanisme VIVAQUA ertoe aanzetten om zijn investeringsplan na te leven, maar ook om een plan voor te stellen dat aan zijn behoeften beantwoordt. Dit mechanisme kan ook de balansstructuur van de exploitant op een gezonde manier versterken. Het biedt BRUGEL en VIVAQUA ook de flexibiliteit om de bedragen van de MFC jaar na jaar gemakkelijk aan te passen aan de behoeften en de evolutie van de exploitant.

7.7 Conclusies

De optimale aanpak voor BRUGEL en VIVAQUA, waardoor laatstgenoemde zijn noodzakelijke investeringen in de periode 2027-2031 kan financieren, combineert de volgende maatregelen:

- de invoering van een reëel rendement op het eigen vermogen, berekend aan de hand van het MEDAF-model (zie paragraaf 7.4.27.4.2). Dit rendement moet worden toegepast op het deel van de nRAB dat wordt gefinancierd uit het eigen vermogen, met inbegrip van de investeringen die worden gefinancierd door de MFC en de financiële steun in eigen vermogen.
- de handhaving en aanpassing van het MFC-mechanisme zoals beschreven in de paragraaf 7.6.
- de integratie in het toegestane inkomen van de afschrijvingen van de door de MFC gefinancierde investeringen.

Het doel van de regulator met het MFC-mechanisme is VIVAQUA in staat te stellen haar noodzakelijke investeringen in de periode 2027-2031 te financieren, zonder dat de gebruiker van het netwerk de aandeelhouder op onredelijke wijze vervangt. Het terugkeren naar een gezondere balansstructuur via een herkapitalisatie van de exploitant valt onder de verantwoordelijkheid van de aandeelhouder, of zelfs van de Brusselse overheid. In dit verband beschouwt BRUGEL de MFC als een tijdelijk mechanisme en is het niet van plan om deze te verlengen na de periode 2027-2031.

Ter illustratie: uitgaande van de huidige hypothese dat VIVAQUA in de periode 2022-2026 60 miljoen euro aan extra eigen vermogen per jaar nodig heeft, geeft de volgende tabel op basis van de cijfers van het ex-ante-rapportmodel 2022-2026 de bijdrage weer van elke hierboven beschreven maatregel aan het genereren van deze 60 miljoen euro (opmerking: in de volgende tabel zijn de subsidies niet opgenomen in het eigen vermogen), op basis van een herzien rendement op het eigen vermogen van 6,24 %.

Tabel 6 - Simulatie: bijdrage van de beschreven maatregelen aan het genereren van aanvullend eigen vermogen in de periode 2022-2026

Mesures d'adaptation de la méthodologie	2022	2023	2024	2025	2026	Total
1. Augmentation du taux de rendement des FP :						
6,24%						
Marge équitable hors invt. financés par la MFC	2,3	6,5	10,1	13,0	16,7	48,6
2. Invt. financés par la MFC éligibles à marge équitable						
Marge équitable hors invt. financés par la MFC	1,0	2,3	3,7	5,3	6,8	19,1
Marge équitable totale (1+2)	3,3	8,7	13,8	18,3	23,5	67,6
Marge équitable totale modèle actuel	0,9	2,6	4,1	5,2	6,8	19,6
Fonds propres additionnels sur marge équitable	2,4	6,1	9,7	13,1	16,7	48,0
3. Invt. financés par la MFC éligibles à amortissement						
Amortissements invt. Financés par la MFC	0,4	1,1	1,9	2,7	3,6	9,7
Fonds propres additionnels générés par 1+2+3	2,8	7,2	11,6	15,8	20,2	57,7
4. MFC additionnelle pour générer 60 M€/an (bouclage)	57,2	52,8	48,4	44,2	39,8	242,3
Fonds propres additionnels totaux (1+2+3+4)	60,0	60,0	60,0	60,0	60,0	300,0

8 Regels voor de bepaling en evolutie van het totale inkomen

8.1 Beschrijving van het huidige reguleringsmodel voor de vaststelling van het totale inkomen en de regels voor de evolutie daarvan

Het huidige reguleringsmodel van VIVAQUA stelt de exploitant in staat om zijn kostenbegroting, die zijn totale inkomsten vormt, voor het eerste jaar van de reguleringsperiode in te voeren op basis van de laatst beschikbare, naar behoren gemotiveerde gegevens, eventueel gecorrigeerd om rekening te houden met uitzonderlijke elementen.

Voor het opstellen van de kostenbegroting voor de jaren na het eerste jaar wordt een gedifferentieerde behandeling toegepast naargelang het type kosten. De principes voor de evolutie van de *ex ante*-begroting van het totale inkomen tijdens de vijf jaar van de reguleringsperiode zijn dus als volgt:

- de CGAFE evolueren op basis van een bedrag dat wordt bepaald door de toepassing van een indexeringsfactor en een efficiëntiefactor op de begroting van het voorgaande jaar;
- de variabele CGSFE evolueren door de eenheidskosten van het voorgaande jaar te indexeren – de evolutie van de variabele die aan deze eenheidskosten is gekoppeld, valt niet onder de tariefmethodologie en maakt deel uit van een onderhandeling tussen de exploitant en de regulator (ex post wordt de werkelijke waarde van de aldus onderhandelde variabele gebruikt);
- de specifieke CGSFE's evolueren op basis van een bedrag dat wordt bepaald door de toepassing van een indexeringsfactor op het budget van het voorgaande jaar;
- De CNG's evolueren volgens de beste schattingen van de exploitant, met specifieke regels voor bepaalde CNG's zoals afschrijvingen, billijke marge, MFC, enz. die specifiek worden behandeld in de tariefmethodologie.

De indexeringsfactor wordt door VIVAQUA voorgesteld en gemotiveerd voor elke kost. Standaard stelt BRUGEL drie indexen voor die voor dit doel kunnen worden gebruikt:

- de consumentenprijsindex (CPI), die standaard wordt toegepast,
- de gezondheidsindex (GI), bij voorkeur voor de indexering van de loonsom en de huurprijzen,
- de energieprijnsindex, bij voorkeur voor de indexering van energieproducten.

VIVAQUA heeft alternatieven voor deze indexen voorgesteld, zowel voor het in aanmerking nemen van prognoses van de CPI als voor het toevoegen van een aanvullende factor met betrekking tot de evolutie van de barema's – een vaste factor voor de periode 2022-2026.

Wat de efficiëntiefactor betreft, wordt deze voorgesteld op basis van het strategisch plan VIVAnext 2019-2024, waarin investeringen en de daarmee samenhangende winsten werden geïdentificeerd. De operator had de mogelijkheid om twee efficiëntiefactoren voor te stellen voor de reguleringsperiode, één voor de jaren 2022-2024 en een tweede voor de jaren 2025-2026, die eventueel tijdens de reguleringsperiode konden worden herzien indien er aanzienlijke verschillen tussen de begroting en de werkelijkheid zouden worden vastgesteld. In de praktijk werd echter slechts één efficiëntiefactor van 0,79 % voor de hele periode gekozen en goedgekeurd door BRUGEL.

Ten slotte worden *achteraf* de begrotingen van de verschillende beheersbare kosten voor elk jaar, met inbegrip van het jaar 2022, herzien om het verschil tussen de voorlopige indexeringsparameter en de werkelijke indexeringsparameter te corrigeren. Het verschil tussen deze herziene begrotingen en de werkelijke kosten van de exploitant vormt het reguleringssaldo op de beheersbare kosten, waarvan de toewijzing aan het reguleringsfonds of aan de bonus/malus afhankelijk is van de toepasselijke tunnel en het verdelingspercentage.

8.2 Analyse van de principes die van toepassing zijn voor de bepaling van het totale inkomen

8.2.1 Vaststelling van het totale inkomen voor de toekomstige reguleringsperiode

8.2.1.1 Methodologische principes

Regulators hanteren doorgaans twee methodologische principes voor de *ex ante* vaststelling van het totale inkomstenbudget van een exploitant voor het eerste jaar van een reguleringsperiode:

- een benadering op basis van een extrapolatie van de historische kosten;
- een benadering op basis van een door de exploitant opgesteld businessplan.

Deze benaderingen kunnen worden gecombineerd volgens de geldende methodologieën, bijvoorbeeld een benadering op basis van historische kosten voor de vaststelling van het *ex ante* budget van beheersbare kosten, en een benadering op basis van een businessplan voor de vaststelling van het *ex ante* budget van niet-beheersbare kosten. In de tariefmethodologie 2025-2029 die op Sibelga wordt toegepast, worden beide benaderingen gecombineerd om het traject van de beheersbare kosten *ex ante* te bepalen: de historische benadering wordt gebruikt om het traject van de zogenaamde *business as usual*-kosten te bepalen (deze kosten variëren in de loop van de periode naargelang de inflatie en een efficiëntiefactor), terwijl de businessplanbenadering wordt gebruikt om de zogenaamde bijkomende kosten te bepalen.

De historische kostenbenadering gaat ervan uit dat de kostenbasis van de exploitant relatief stabiel en voorspelbaar is in vergelijking met de gerealiseerde kosten in het verleden. Deze benadering veronderstelt ook dat er historische kostengegevens beschikbaar zijn die vergelijkbaar zijn met de kostencategorieën die voor de nieuwe reguleringsperiode zijn vastgesteld. Als dat niet het geval is, zullen de historische kosten moeten worden herwerkt.

Om schommelingen in het verleden en het optreden van niet-herwerkte uitzonderlijke gebeurtenissen te egaliseren, zal de historische kostenbasis die wordt gebruikt, indien nodig herwerkt, om het totale inkomen vast te stellen, gegevens van meerdere jaren omvatten. Voor de reguleringsperiode van 2027 tot 2031 zou de regulerings- of bijvoorbeeld de historische kostenbasis kunnen vaststellen die moet worden gebruikt voor het opstellen van de begroting van de toegestane inkomsten over 5 jaar, namelijk het gebruik van de gerealiseerde kosten van 2021 tot 2025, of van 2020 tot 2024, afhankelijk van de laatste beschikbare gegevens die door BRUGEL zijn gevalideerd. De duur van de historische kosten, voor zover deze kosten beschikbaar en gemakkelijk vergelijkbaar zijn, valt vaak samen met de duur van de toekomstige reguleringsperiode. Door dit principe van reguleringsperiodes in reguleringsperiodes te repliceren, worden alle historische kosten van de exploitant minstens één keer gebruikt voor het bepalen van de begrotingen van de toekomstige kosten.

In een dergelijk model wordt het totale inkomen voor het eerste jaar vastgesteld door een (eenvoudig of gewogen) gemiddelde te berekenen van de kosten uit het verleden, indien nodig aangepast en gecorrigeerd voor inflatie, om deze berekening in constante euro's voor het eerste jaar van de reguleringsperiode uit te voeren.

De op een businessplan gebaseerde benadering houdt in dat de exploitant de toezichthouder een businessplan voorlegt met de beste schatting van zijn kosten voor de komende reguleringsperiode. Dit businessplan bevat een gedetailleerd overzicht van alle aannames die de exploitant bij het opstellen van zijn *ex-antebegroting* heeft gehanteerd, evenals de verschillende berekeningen. Aan de hand van deze informatie moet de toezichthouder de door de exploitant voorgestelde kostenbegrotingen nauwkeurig kunnen controleren en de verschillende aannames en berekeningen kunnen toetsen, met het oog op de goedkeuring of afwijzing van de totale inkomsten voor de volgende reguleringsperiode.

8.2.1.2 Voorgestelde aanpak

Twee aanzienlijke beheersbare kostenposten doen belangrijke toekomstige schommelingen bij VIVAQUA vermoeden, die niet correleren met de evolutie van deze kosten in het verleden. Het gaat om de loonkosten en de IT-kosten.

De personeelskosten vertegenwoordigden in 2023 117 miljoen euro aan beheersbare kosten¹¹, ofwel ongeveer 50% van het totaal (NB: cijfers ter illustratie, op basis van het laatste *ex-postrapport* van VIVAQUA en vóór herwerking van de geactiveerde productie). De komende jaren worden bij VIVAQUA pensioneringen verwacht en bijgevolg wordt op dit moment een evolutie van de leeftijdsopbouw van het personeel voorzien. Deze evolutie zal ongetwijfeld een impact hebben op de toekomstige kosten van de operator, in vergelijking met zijn historische kostenbasis. Bovendien heeft BRUGEL de wens geuit om het beheer van bepaalde kosten met betrekking tot de loonmassa ter discussie te stellen, met name op het gebied van absentisme (d.w.z. de kosten van dit absentisme, maar ook de kosten van de bestrijding ervan in het licht van de evolutie van de belangrijkste indicatoren van dit fenomeen).

De IT-kosten stijgen dan weer jaar na jaar. De regulator moet ervoor zorgen dat deze stijging redelijk blijft en gerechtvaardigd is in verhouding tot de behoeften van de exploitant.

Een ander element waarmee in het kader van VIVAQUA rekening moet worden gehouden, betreft de invoering van de analytische boekhouding in de afgelopen jaren, waardoor het niet altijd mogelijk is om de kosten uit het verleden te vergelijken met de kosten in de toekomst. Dit geldt met name voor de verwerking van de geïmmobiliseerde productie, die niet duidelijk wordt gescheiden van de beheersbare kosten voor de afgelopen jaren.

Al deze elementen pleiten voor een aanpak waarbij het budget *ex ante* voor de gehele reguleringsperiode wordt bepaald op basis van een businessplan.

Dit businessplan zal door BRUGEL worden gecontroleerd en indien nodig zullen correcties worden gevraagd alvorens het wordt goedgekeurd. VIVAQUA zal dus een tariefvoorstel moeten indienen voor de periode 2027-2031, met een businessplan voor de gehele reguleringsperiode, waarin elke afwijking van een lineaire evolutie van de historische kosten in constante euro's moet worden gemotiveerd en gedetailleerd met betrekking tot de hypothesen en berekeningen. BRUGEL kan tijdens deze audit ook van de exploitant verlangen dat hij in het businessplan feiten, gebeurtenissen, sectorale of technologische ontwikkelingen enz. opneemt die niet in het tariefvoorstel van de exploitant zijn becijferd.

Het tariefvoorstel van VIVAQUA moet een gedetailleerd overzicht bevatten van de beheersbare en niet-beheersbare kosten per jaar voor de periode 2027-2031, uitgesplitst per kostenpost (een minimale uitsplitsing moet worden opgenomen in de tariefmethodologie, zie voorstel in paragraaf 8.3.1). De hypothesen en berekeningsmethoden voor elke kostenpost moeten gedetailleerd en gemotiveerd worden, met name in vergelijking met de overeenkomstige historische kosten. VIVAQUA moet met name elke evolutie van de kosten van elke post boven/onder de inflatie ten opzichte van de laatste gerealiseerde kosten (2025, voor een tariefvoorstel dat in 2026 wordt opgesteld) motiveren. Het traject van elke post zal worden weergegeven in constante euro's en in lopende euro's, waarbij de indexeringsparameters worden toegepast die zijn vastgelegd in de tariefmethodologie met prognoses die zijn vastgesteld door BRUGEL (zie paragraaf 8.2.2).

¹¹ NB: daarnaast worden ook personeelskosten ten belope van 26,8 miljoen euro met betrekking tot Hydralis door VIVAQUA gedragen als niet-beheersbare kosten in de gerealiseerde resultaten van 2023.

8.2.2 Indexeringsparameters

Om het effect van de inflatie op het totale inkomen van de exploitant, zoals *vooraf* goedgekeurd door BRUGEL, te neutraliseren, wordt een specifieke indexeringsbehandeling aanbevolen voor de verschillende kostencategorieën.

Daartoe stelt de exploitant eerst zijn businessplan voor vijf jaar op in constante euro's van 2027 en in lopende euro's. Voor elke kostencategorie wordt door de regulator een index vastgesteld voor de indexering van deze kosten, en wel als volgt:

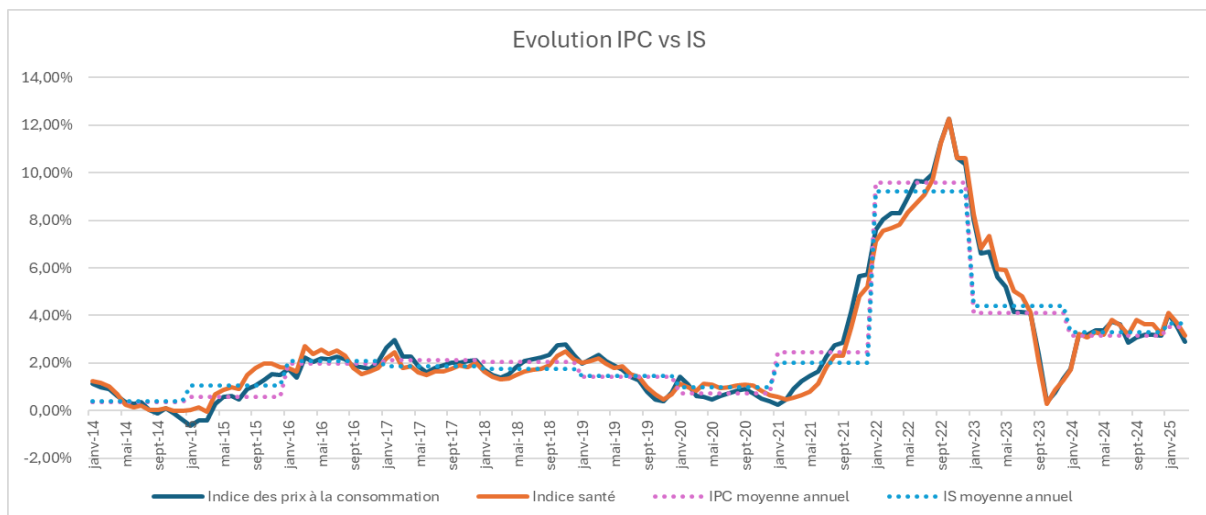
- het gemiddelde IS: het jaarlijkse rekenkundige gemiddelde van de maandelijkse gezondheidsindexen (IS), uitsluitend voor de indexering van de personeelskosten;
- de gemiddelde CPI: het jaarlijkse rekenkundige gemiddelde van de maandelijkse consumentenprijsindexen (CPI), voor de andere kostencategorieën.

Het businessplan in constante euro's van 2027 wordt door de exploitant opgesteld volgens de hieronder beschreven modaliteiten, rekening houdend met de door BRUGEL op basis van een voorstel van VIVAQUA vastgestelde prognoses voor de gemiddelde IS en de gemiddelde CPI voor 2026 en 2027.

Het businessplan in lopende euro's zal door de exploitant worden opgesteld volgens de hieronder beschreven modaliteiten, rekening houdend met de door BRUGEL op basis van een voorstel van VIVAQUA vastgestelde prognoses voor de gemiddelde IS en de gemiddelde CPI voor 2026-2031.

De afgelopen tien jaar zijn er zeer vergelijkbare evoluties van de IS- en IPC-indexen waarneembaar wanneer we het jaargemiddelde van deze twee indexen vergelijken. De absolute verschillen tussen deze jaargemiddelden variëren tussen -0,43 % en +0,49 %. Op het totale bedrag van de personeelskosten van VIVAQUA zijn deze verschillen echter aanzienlijk, wat het gebruik van twee referentie-indexen in plaats van één rechtvaardigt.

Figuur 1 – Evolutie van de consumptieprijsindex en de gezondheidsindex over 10 jaar (Bron: Statbel)

Het *vooraf* door de exploitant ingediende businessplan zal voor elke kostencategorie op transparante wijze een indexering van het jaarlijkse budget toepassen op basis van de door BRUGEL vastgestelde prognose van deze indexen, zoals hierboven beschreven.

De door BRUGEL vastgestelde geraamde referentiewaarden voor deze indexen zijn de laatste waarden die door het Federaal Planbureau zijn gepubliceerd. Wanneer de maandelijkse geraamde waarden van deze indexen niet beschikbaar zijn, worden de jaarlijkse geraamde waarden gebruikt.

Indien een of meer geraamde waarden voor een of meer toekomstige jaren ontbreken, wordt de geraamde waarde voor het voorgaande jaar gebruikt (bijvoorbeeld: indien bij de indiening van het tariefvoorstel alleen de prognoses voor 2027 en 2028 beschikbaar zijn, worden de prognoses voor 2028 gebruikt voor de jaren 2029, 2030 en 2031).

De werkelijk waargenomen referentiewaarden voor deze indexen zijn de door Statbel gepubliceerde waarden.

Achteraf zal het jaarlijkse budget voor beheersbare kosten worden aangepast aan de hand van de werkelijk waargenomen indexwaarden. Het verschil tussen het *ex-antebudget* van de beheersbare kosten, dat op basis van prognoses is opgeblazen, en het *ex-postbudget* van de beheersbare kosten, dat is gecorrigeerd voor de werkelijk waargenomen inflatie, vormt een reguleringsaldo dat volledig wordt toegewezen aan het reguleringsfonds.

8.2.3 Efficiëntie

Voor de reguleringsperiode 2022-2026 heeft de regulator de efficiëntiefactor voor de CGAFE vastgesteld op basis van het VIVAnext-plan.

Voor de komende reguleringsperiode heeft BRUGEL twee opties om een efficiëntietraject voor de operator vast te stellen:

- het vaststellen van een efficiëntiedoelstelling door BRUGEL op basis van een studie waarin de productiviteitswinst van de exploitant wordt geïdentificeerd,
- het voorstellen van een efficiëntiedoelstelling die door VIVAQUA wordt vastgesteld en vervolgens door BRUGEL wordt gevalideerd, eventueel na aanpassing, na analyse ervan.

Het lijkt verstandiger om de exploitant zelf de efficiëntiewinst voor te laten stellen die hij haalbaar acht tijdens de volgende reguleringsperiode. Daartoe zal VIVAQUA in haar tariefvoorstel een efficiëntietraject in constante euro's 2027 voor de periode 2027-2031 voorleggen, dat in mindering moet worden gebracht op het traject van beheersbare kosten dat in het business plan in constante euro's 2027 is voorgesteld. Dit voorstel kan door BRUGEL worden betwist, met name op basis van de evolutie van de productiviteitsratio's van de gereguleerde onderneming zelf tussen 2022 en 2031, maar ook op basis van de hoogte van de productiviteitsfactor van de huidige periode, namelijk 0,79% op de CGAFE, uitgebreid tot de volledige beheersbare kostenbasis of elke andere vergelijkingstechniek met ondernemingen die actief zijn in de watersector. Bij gebrek aan een voldoende geobjectiveerd traject door de exploitant, zal een efficiëntiepercentage van 0,59% van toepassing zijn, zoals overeengekomen tijdens de officiële overlegwerkzaamheden.

8.3 Conclusies: Voorgesteld reguleringsmodel voor de vaststelling en de regels voor de evolutie van het toegestane inkomen

Op basis van het bovenstaande is het aanbevolen reguleringsmodel voor de periode 2027-2031 voor VIVAQUA als volgt.

8.3.1 Vaststelling van het kostentraject

Bij de indiening van zijn tariefvoorstel voor 2027-2031 moet VIVAQUA een businessplan indienen met al zijn begrote kosten voor de reguleringsperiode.

De kosten zullen worden onderverdeeld in categorieën, met dezelfde granulariteit als de rapportagemodellen die van toepassing zijn voor 2022-2026, en in overeenstemming met de principes die worden beschreven in deel 5.

De begrote kosten voor 2027-2031 zullen enerzijds worden weergegeven in constante euro's van 2027 en anderzijds in lopende euro's, op basis van de verwachte trajecten van de gemiddelde IS- en IPC-indexen, vastgesteld volgens de hierboven beschreven modaliteiten (zie paragraaf 8.2.2).

De kosten in courante euro's, CI_t^{exante} , worden als volgt berekend:

Voor $t=2027$:

$$CI_{2027}^{ex\ ante} = C_{2027}$$

Voor t variërend van 2028 tot 2031:

$$CI_t^{ex\ ante} = C_t \times \prod_{i=1}^{t-2027} (1 + IP_{t+1-i})$$

Met

- $CI_t^{ex\ ante}$: *ex-antebegroting* voor een kostencategorie voor het jaar t in lopende euro's
- C_t : *ex-antebegroting* voor een kostencategorie voor het jaar t in constante euro's van 2027, exclusief efficiëntie voor beheersbare kosten (efficiëntie wordt apart behandeld, zie paragraaf 8.3.2)
- IP_{t+1-i} : voorlopige indexeringsparameter voor het jaar $t+1-i$ die van toepassing is op de kostencategorie, berekend op basis van de gemiddelde indexcijfers die van toepassing zijn op de kostencategorie (gemiddeld jaarlijks IS voor personeelskosten, gemiddeld jaarlijks CPI voor andere kosten)
- t : jaar, van 2027 tot 2031

De parameter IP_t vertegenwoordigt de verwachte evolutie tussen het jaar $t-1$ en het jaar t van een gemiddelde index die van toepassing is op de kostencategorie. Deze wordt berekend volgens de volgende formule:

$$IP_t = \frac{I_t}{I_{t-1}} - 1$$

Waar

- I_t de voorspelde waarde is van de gemiddelde index voor het jaar t die van toepassing is op de betreffende kostencategorie.

Om de betrouwbaarheid van de inflatieprognoses en dus van de begrote kosten te vergroten¹², worden de verwachte indexeringsparameters IP_t tijdens de reguleringsperiode elk jaar voor het volgende jaar *ex ante* herzien. Concreet betekent dit dat elk jaar n , voor de berekening van het tarief voor het jaar $n+1$, de parameters $IP_{(n+1)}$ die van toepassing zijn op het jaar $n+1$, zullen worden bijgewerkt op basis van de meest recente prognoses, en dat alle $CI_{n+1}^{ex\ ante}$ zullen worden herberekend op basis van deze bijgewerkte parameters en de C_t die in 2026 door BRUGEL zijn goedgekeurd.

Het gaat hier om een herziening van de prognoseparameters en niet om een *ex-post* aanpassing aan de gerealiseerde inflatie. Deze herziening maakt het mogelijk om het verschil tussen de inflatie die bij de oorspronkelijke indiening van het tariefvoorstel werd geraamd en de meer actuele macro-economische verwachtingen die in de loop van de periode beschikbaar komen, te verkleinen.

De $CI_t^{ex\ ante}$ worden aangeduid als $CI_t^{\text{zonder innovatie, ex ante}}$ en $CI_t^{\text{innovatie, ex ante}}$ naargelang ze respectievelijk overeenkomen met beheersbare kosten buiten het innovatiebudget of met beheersbare kosten binnen het innovatiebudget. Wat de niet-beheersbare kosten betreft, worden de $CI_{(t)}^{(ex\ ante)}$ eenvoudigweg aangeduid als $CNG_{(t)}^{(ex\ ante)}$.

¹² Inflatieprognoses zijn namelijk over het algemeen betrouwbaarder voor één jaar dan voor meerdere jaren. Voor de bepaling van het totale *ex ante*-inkomen in 2026 moeten echter inflatieprognoses worden gebruikt die tot vijf jaar vooruitgaan.

De exploitant zal de hypothesen, parameters en berekeningen die bij de opstelling van zijn businessplan zijn gebruikt, gedetailleerd beschrijven, zodat BRUGEL een grondige controle en audit kan uitvoeren. De exploitant zal ook rechtvaardigen waarom het *ex ante* voorgestelde budget voor elke kostencategorie afwijkt van een scenario voor de evolutie van zijn kosten op basis van een extrapolatie van de kosten uit het verleden (naar boven of naar beneden). Alle elementen die de exploitant op het moment van indiening van zijn tariefvoorstel bekend zijn en die een impact hebben op zijn kosten, moeten expliciet in het businessplan worden opgenomen.

Bij gebrek aan rechtvaardiging voor bepaalde kostencategorieën, of in het geval van een stabiel evolutiescenario voor deze categorieën, zal VIVAQUA een *vooraf vastgesteld* budget voorstellen op basis van de laatste 3 bekende jaren van historische kosten voor deze specifieke kostencategorieën:

$$C_t = ((CR_{t-4} \times (1 + IR_{t-3}) + CR_{t-3}) \times (1 + IR_{t-2}) + CR_{t-2}) \times (1 + IR_{t-1}) \times (1 + IR_t) / 3$$

$$C_t = C_{t+1} = C_{t+2} = C_{t+3} = C_{t+4}$$

Met

- C_t = *ex ante* budget voor een kostencategorie voor het jaar t in constante euro, exclusief efficiëntie
- IR_t = gerealiseerde indexeringsparameter van het jaar t (gemiddelde over het jaar t van de maandelijkse index die van toepassing is volgens de kostencategorie), berekend als volgt:

$$IR_t = \frac{I_{rt}}{I_{rt-1}} - 1$$

waarbij I_{rt} de gerealiseerde waarde is van de gemiddelde index voor het jaar t die van toepassing is op de betreffende kostencategorie.

- CR_t = gerealiseerde kosten in jaar t voor de kostencategorie

Bij toepassing van deze formule wordt geen herwerking van de historische kosten aanvaard, behalve om de historische kosten aan te passen aan de classificaties en kostendefinities die zouden verschillen tussen de categorieën van de toekomstige tariefmethodologie en de gerealiseerde kosten van de historische basis.

Er moet bijzondere aandacht worden besteed aan de begroting van de personeelskosten, zowel wat betreft de gemiddelde kosten en de behoefte aan VTE's als wat betreft de gehanteerde HR-strategieën.

De begroting voor personeelskosten moet ten minste de volgende elementen gedetailleerd beschrijven en motiveren:

- evolutie van de VTE/jaar over 2022-2031 (2022-2025: gerealiseerd, 2026: geraamd, 2027-2031: prognose) voor elke afdeling en activiteit van VIVAQUA, uitgesplitst per functie, barema/contractueel statuut en, indien van toepassing, baremanivellen;
- mate van veelzijdigheid en potentieel voor interne mobiliteit, met andere woorden het vermogen tot interne herplaatsing in geval van een daling van de activiteit in bepaalde diensten;
- kosten en strategie van opleidingen in verband met de evolutie van beroepen, technologie en interne mobiliteit;
- gebruik van specifieke HR-normen binnen VIVAQUA (Iso 30414, EFQM-referentie, enz.);
- beschrijving van de geldende barema's en contractuele voorwaarden, met de regels voor salarisontwikkeling en andere toegekende voordelen, aangevuld met:
 - specifieke beschrijving van de salarissen van leidinggevenden, met inbegrip van het eventuele variabele deel op basis van doelstellingen;
 - details van sectorale besprekingen in de watersector, indien van toepassing;
 - extralegale salarispakketten en de evolutie daarvan van 2022 tot 2031;

- intern beleid inzake evaluaties, promoties en salarisaanpassingen, evenals een historiek en een prognose van het aantal en de kosten van 2022 tot 2031;
- leeftijdspiramide per jaar voor 2022-2031;
- gerealiseerd 2022-2025, geraamd 2026 en prognose voor 2027-2031 van pensioneringen (uitgesplitst naar vervroegde uittredingen en natuurlijke uittredingen), nieuwe aanwervingen, ontslagen, ontslagen, interne herplaatsingen;
- strategie voor het uitbesteden van bepaalde activiteiten;
- parameters voor het schatten van langdurige afwezigheden en vervangingsstrategie;
- beleid ter bestrijding van absentisme: kosten van absentisme, kosten en beschrijving van maatregelen ter bestrijding daarvan, evolutie van de belangrijkste indicatoren;
- pensioenlasten Hydralis;
- berekening van het bedrag van het pensioen dat aan statutaire werknemers wordt uitbetaald.

Een andere kostenpost die in het tariefvoorstel van VIVAQUA gedetailleerd moet worden uitgewerkt, betreft de IT-kosten. VIVAQUA zal minimaal de volgende kostenposten gedetailleerd beschrijven:

- Infrastructuur & Materiaal:
 - Servers
 - Werkstations (pc's, laptops, beeldschermen, accessoires)
 - Netwerken (switches, routers, firewalls, bekabeling)
 - Opslag en back-up
 - Telefonie en communicatieapparatuur
- Software en licenties
 - Besturingssystemen
 - Kantoorsoftware (bijv. Microsoft 365)
 - Specifieke bedrijfssoftware
 - ERP / CRM
 - Cyberbeveiligingstools (antivirus, firewall, SIEM, enz.)
 - SaaS-applicaties
- Clouddiensten en abonnementen
- Webhosting
- Onderhoud en ondersteuning
 - Onderhoudscontracten (hardware en software)
 - IT-ondersteuningsproviders
- IT-personeel (moet in overeenstemming zijn met de personeelskosten)
 - Interne teams
 - Freelancers en consultants
- IT-beveiliging
- Interne projecten en ontwikkeling

Deze kosten worden uitgesplitst in exploitatiekosten en investeringen.

Bovendien wordt van VIVAQUA verwacht dat het de doelstellingen van de IT-afdeling en de manier waarop de verwezenlijking van deze doelstellingen zal worden gemeten, toelicht.

Specifiek met betrekking tot IT-licenties verwacht BRUGEL ook dat de operator zijn beleid voor het beheer van licenties toelicht, met name zijn procedures voor aankoop/onderhandeling, implementatie, opvolging en update, evenals de eventuele bijbehorende tools.

De operator zal worden verzocht een gedetailleerde inventaris op te stellen van alle tot op heden gebruikte software en licenties, met de volgende informatie per softwareprogramma:

- naam van de software,
- type software (infrastructuurbeheer, bedrijfsvoering, enz.),
- naam van de leverancier,
- contractduur,
- type en aantal aangeschafte licenties,
- kosten per type licentie,
- type en aantal gebruikers (intern, extern) per type licentie.

VIVAQUA zal een beschrijving van het beleid voor de toekenning van licenties aan gebruikers moeten verstrekken om met name de volgende vragen te beantwoorden:

- Verleent u aan alle gebruikers hetzelfde type licentie?
- Zo nee, hoe zorgt u ervoor dat de licenties op een adequate manier worden toegekend aan gebruikers op basis van hun functie/behoefte?
- Definieert u gebruikersprofielen op basis van beroepen?

Ten slotte zullen, net als in de tariefmethodologie 2022-2026, bepaalde niet-beheersbare kosten worden begroot op basis van de toepasselijke methodologische principes, namelijk:

- investeringen, afschrijvingen en buitengebruikstellingen zullen jaarlijks evolueren op basis van de investeringen die zijn voorzien in het laatste goedgekeurde investeringsplan; deze zullen bovendien de waarde bepalen van de begrote nRAB voor de jaren 2027-2031;
- de billijke marge zal worden begroot op basis van de waarde van de nRAB, de mate waarin deze met eigen middelen wordt gefinancierd en het rendementpercentage;
- de toegekende financieringsmarge zal worden begroot volgens de beschrijving in deel 6;
- de kosten in het kader van het rioolwaterzuiveringscontract met HYDRIA zullen worden begroot op basis van het laatste bekende tariefvoorstel van BRUGEL.

8.3.2 Efficiëntie

In haar businessplan zal VIVAQUA ook een efficiëntietraject in constante euro's 2027 voorstellen voor de periode 2027-2031, met een gedetailleerde beschrijving van de onderliggende hypothesen, parameters en berekeningen.

Dit efficiëntietraject wordt aangeduid met $[E_t]$, waarbij t varieert van 2027 tot 2031, en E_t het totale bedrag aan efficiëntiewinst in het jaar t is, uitgedrukt in constante euro's van 2027, van toepassing op de totale beheersbare kosten exclusief efficiëntie en exclusief het innovatiebudget van het jaar t .

De in jaar t toegepaste efficiëntiefactor is gelijk aan FE_t , berekend als volgt

$$FE_t = E_t / CG_t$$

Met:

- E_t : het totale bedrag aan efficiëntiewinst in het jaar t , uitgedrukt in constante euro's van 2027
- CG_t : de totale beheersbare kosten exclusief efficiëntie en exclusief het innovatiebudget *ex ante* van het jaar t , uitgedrukt in constante euro's van 2027

De *ex-antebegrotingen* met efficiëntie in lopende euro's van de verschillende categorieën beheersbare kosten worden als volgt berekend:

- Voor alle beheersbare kosten buiten het innovatiebudget:

$$CG_t^{hors\ innovation, ex\ ante} = CI_t^{hors\ innovation, ex\ ante} \times (1 - FE_t)$$

Met

- $CG_t^{\text{exclusief innovatie, ex ante}}$: *ex ante*-begroting met efficiëntiefactor voor een categorie beheersbare kosten (exclusief innovatiebudget) voor het jaar t in lopende euro's
 - $CI_t^{\text{hors innovatie, ex ante}}$: *ex ante*-begroting zonder efficiëntiefactor voor een beheersbare kostencategorie (exclusief innovatiebudget), voor het jaar t in lopende euro's, zoals berekend in punt 8.3.1.
 - t : jaar, variërend van 2027 tot 2031
- Voor het innovatiebudget:
- $$CG_t^{\text{innovation, ex ante}} = CI_t^{\text{innovation, ex ante}}$$

Met

- $CG_t^{\text{innovatie, ex ante}}$: *ex ante* innovatiebudget (per definitie zonder efficiëntiefactor) voor het jaar t ;
- $CI_t^{\text{innovatie, ex ante}}$: *ex ante* innovatiebudget voor het jaar t in lopende euro's, zoals gedefinieerd in punt 8.3.1.
- t : jaar, variërend van 2027 tot 2031.

Elk bedrag $CG_t^{\text{ex ante}}$, respectievelijk $CNG_t^{\text{ex ante}}$, zoals hierboven berekend en goedgekeurd door BRUGEL, wordt opgenomen in het totale *ex ante*-inkomen van VIVAQUA.

8.3.3 Ex-post herziening op basis van de werkelijke inflatie

Ex post worden alleen de begrotingen voor beheersbare kosten aangepast aan de reële inflatie-indexen om de saldi te berekenen. Het heeft geen zin om de begrotingen voor niet-beheersbare kosten *ex post* opnieuw te berekenen, aangezien het volledige verschil tussen deze begrotingen en de werkelijke kosten aan het reguleringsfonds wordt toegewezen.

Het *ex-post*budget voor een categorie beheersbare kosten voor het jaar t in lopende euro's, genoteerd als $CG_t^{\text{hors innovation, ex post}}$ en $CG_t^{\text{innovation, ex post}}$, wordt dus (op dezelfde manier) als volgt berekend:

$$CG_t^{\text{hors innovation, ex post}} = CG_t^{\text{hors innovation, ex ante}} \times \prod_{i=1}^{t-2026} \frac{(1 + IR_{t+1-i})}{(1 + IP_{t+1-i})}$$

$$CG_t^{\text{innovation, ex post}} = CG_t^{\text{innovation, ex ante}} \times \prod_{i=1}^{t-2026} \frac{(1 + IR_{t+1-i})}{(1 + IP_{t+1-i})}$$

Met

- $CG_t^{\text{exclusief innovatie, ex post}}$: *ex-post*begroting (herindexeerd met de werkelijke waarden van de *indexeringsparameters*) met efficiëntiefactor voor een beheersbare kostencategorie (exclusief innovatiebudget) voor het jaar t in lopende euro's.
- $CG_t^{\text{exclusief innovatie, ex ante}}$: *ex ante*-begroting met efficiëntiefactor voor een kostencategorie (exclusief innovatiebudget) voor het jaar t in lopende euro's.
- $CG_t^{\text{innovatie, ex post}}$: *ex-post*begroting (geïndexeerd met de werkelijke waarden van de *indexeringsparameters*) van de beheersbare innovatiekosten (per definitie zonder efficiëntiefactor).

- $CG_{t, \text{innovatie, ex ante}}$: *ex ante*-innovatiebudget zonder efficiëntiefactor voor het jaar t in lopende euro's.
- IP_t = voorlopige indexeringsparameter voor het jaar t van toepassing op de kostencategorie (laatste *ex ante*-update goedgekeurd door BRUGEL)
- IR_t = gerealiseerde indexeringsparameter van het jaar t van toepassing op de kostencategorie
- t : jaar, van 2027 tot 2031

9 Kostengerichte regulering

9.1 Beschrijving van het huidige model voor stimulerende regulering en de regels voor de verwerking van saldi

Het huidige reguleringsmodel van VIVAQUA heeft tot doel een stimulerend kader in te voeren om de exploitant aan te moedigen "zijn kosten te beheersen en zijn prestaties te verbeteren zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit van de diensten die hij levert" (zie paragraaf 3.1 van de tariefmethodologie 2022-2026).

De kosten waarop de methodologie 2022-2026 betrekking heeft, zijn de beheersbare kosten: zowel de beheersbare kosten met efficiëntiefactor (CGAFE) als de beheersbare kosten zonder efficiëntiefactor (CGSFE).

De stimulans bestaat erin de exploitant een bonus toe te kennen als hij erin slaagt zijn beheersbare kosten onder het *vooraf* begrote traject te houden. Omgekeerd zal de exploitant een malus moeten dragen als het begrote traject wordt overschreden. Er zij aan herinnerd dat het *vooraf* begrote traject *achteraf* wordt gecorrigeerd voor inflatie en bepaalde exogene variabelen, met name voor de variabele CGSFE. Deze bonussen of, omgekeerd, deze malussen hebben een directe invloed op het boekhoudkundig resultaat van de exploitant, wat respectievelijk leidt tot een stijging of daling van het resultaat van de onderneming en dus van haar eigen vermogen. De exploitant kan zelf bepalen hoe hij de bonusbedragen gebruikt.

Het verschil tussen de werkelijke beheersbare kosten en de *ex ante* begrote en *ex post* gecorrigeerde beheersbare kosten op basis van de gerealiseerde inflatie en de evolutie van de exogene variabelen van de CGSFE vormt het saldo op de beheersbare kosten.

Het saldo op de beheersbare kosten resulteert enerzijds in een bonus/malus en anderzijds in een bedrag dat wordt toegewezen aan het reguleringsfonds. Voor het deel van het saldo dat in absolute waarde niet meer bedraagt dan 5 % van de totale beheersbare kosten die *vooraf* zijn begroot en *achteraf* zijn gecorrigeerd voor inflatie en voor de exogene variabelen van de CGSFE (), vormt de helft van dit deel van het saldo een bonus/malus¹³ , terwijl de andere helft wordt toegewezen aan het reguleringsfonds. Het deel van het saldo dat in absolute waarde hoger is dan de hierboven gedefinieerde 5%, wordt volledig toegewezen aan het reguleringsfonds. Met andere woorden, het risicoverdelingspercentage of de stimulans op het eigen vermogen bedraagt 50% voor het deel dat zich binnen een tunnel van 5% ten opzichte van de begrote kosten bevindt; het bedraagt 0% voor het deel dat zich buiten deze tunnel bevindt.

¹³ In de huidige tariefmethodologie wordt in paragraaf 5.2 aangegeven dat het saldo van de "beheersbare kosten" wordt toegerekend aan het boekhoudkundig resultaat van de exploitant en/of...: in de toekomstige tariefmethodologie wordt voorgesteld om deze formulering te herzien, aangezien deze misleidend is, omdat het saldo van de "beheersbare kosten" in werkelijkheid niet wordt toegerekend aan het boekhoudkundig resultaat. De exploitant genereert automatisch een extra winst/verlies op zijn boekhoudkundig resultaat voor een bedrag dat overeenkomt met dit saldo van beheersbare kosten, in vergelijking met de situatie waarin zijn werkelijke beheersbare kosten gelijk zouden zijn geweest aan de *ex post* herziene beheersbare kosten, gecorrigeerd voor inflatie.

Een bijzonder geval betreft de beheersbare kosten in verband met lekken in het netwerk. Aangezien het om niet-boekhoudkundige kosten gaat, wordt slechts de helft ervan in aanmerking genomen voor de bonus/malus, terwijl de andere helft geen invloed heeft op het reguleringsfonds.

Er zij ook opgemerkt dat, afhankelijk van de toepasselijke tunnel en het toepasselijke verdelingspercentage, de afwijzing van beheersbare kosten geheel of gedeeltelijk van invloed is op het boekhoudkundige resultaat van de exploitant, zoals het geval was in 2023.

Alle andere tariefsaldi, met uitzondering van het saldo op beheersbare kosten, worden volledig toegewezen aan het reguleringsfonds.

Voor de jaren 2022 en 2023 zien de tariefsaldi er in de beslissingen van BRUGEL als volgt uit. Er zij echter opgemerkt dat de beslissing over de tariefsaldi voor het boekjaar 2023 van VIVAQUA ook de saldi van 2022 corrigeert. Er zij ook opgemerkt dat de bedragen van deze saldi de geïmmobiliseerde productie omvatten, die vervolgens wordt geactiveerd. Er wordt echter een saldocorrectie toegepast onder de naam "CAPEX-variantie", waardoor de variantie in geïmmobiliseerde productie kan worden herwerkt om tot het juiste niveau van toegestane inkomsten te komen.

Tabel7 – Kerncijfers uit de beslissingen over de tariefsaldi van VIVAQUA voor de exploitatiejaren 2022 en 2023 (Bron: BRUGEL)

	2022	2023
Beheersbare kostensaldi (CG)	-7,4 miljoen EUR	-22,7 miljoen EUR
<i>waarvan afgewezen CG</i>		-4,3 miljoen EUR
<i>waarvan saldo op lekken</i>	-0,9 miljoen EUR	-0,4 miljoen EUR
% van het totale CG-budget	2,9	8,9
Bonus/malus	-3,7 miljoen EUR	-6,4 miljoen EUR
Bedrag van het saldo van de algemene kosten dat moet worden toegewezen aan het reguleringsfonds	-3,3 miljoen EUR	-16,1 miljoen EUR
Bedrag van het saldo van de CNG's dat moet worden toegewezen aan het reguleringsfonds	9,9 miljoen EUR	-11,1 miljoen EUR
<i>waarvan afgewezen CNG's</i>	-2,1 miljoen EUR	-8,6 miljoen EUR
<i>waarvan correctie op 2022</i>		-9,1 miljoen EUR

(+): Malus of regelgevingsactief/te ontvangen tariefopbrengst

(-) : Bonus of regelgevingsverplichting/terug te betalen tariefschuld

Uit de analyse van deze tabel **blijkt dat het verdelingspercentage van 50% en de toepasselijke tunnel van 5% bescheiden zijn als stimulans**, temeer daar deze slechts van toepassing zijn op een deel van de OPEX van VIVAQUA, namelijk die welke als beheersbaar worden beschouwd.

De tariefmethodologie 2022-2026 voorziet in een licht asymmetrische toewijzing van het reguleringsfonds aan de tarieven van de volgende reguleringsperiode. In geval van een reguleringsverplichting kan het reguleringsfonds geheel of gedeeltelijk worden toegewezen aan een tariefverlaging of zelfs aan de financiering van specifieke niet-beheersbare kosten, op basis van een door BRUGEL goedgekeurd voorstel van de exploitant. In geval van een reguleringvordering moet het

reguleringsfonds volledig worden doorberekend in de tarieven van de volgende reguleringsperiode. Een vereffening vóór het einde van de huidige reguleringsperiode kan echter vanaf het derde jaar van de periode worden overwogen, op voorwaarde dat de cumulatieve verschillen tussen de begrote en gerealiseerde niet-beheersbare kosten structureel en recurrent meer dan 5 % bedragen.

Naast deze stimulerende regulering van beheersbare kosten is BRUGEL ook begonnen met de invoering van een stimulerende regulering van kwaliteits- en dienstverleningsdoelstellingen. Deze doelstellingen, samengevat in de vorm van prestatie-indicatoren en kerngegevens, worden door VIVAQUA gerapporteerd aan BRUGEL, die ze op haar beurt publiceert in haar observatorium van de watersector in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest¹⁴. Tot op heden hebben deze indicatoren geen financiële gevolgen voor de exploitant. Het doel is in de eerste plaats om transparantie te brengen in de watersector, benchmarking mogelijk te maken en zelfs een vorm van *sunshine regulation* toe te passen. Bepaalde specifieke indicatoren, zoals die met betrekking tot lekken of instortingen van wegen, kunnen echter een speciale behandeling krijgen en zullen later door BRUGEL met de exploitant worden besproken.

9.2 Theoretische grondslagen van de stimulerende kostenregulering

In de economische theorie wordt algemeen aanvaard dat concurrentie bedrijven aanzet tot efficiëntie omwille van hun prestaties op de markt of gewoonweg om te overleven. Deze efficiëntie vertaalt zich in kostenoptimalisatie, een optimale toewijzing van middelen, voortdurende innovatie en een hoge kwaliteit van de dienstverlening om marktaandeel te behouden en te winnen.

Bedrijven met een natuurlijk monopolie, zoals VIVAQUA, zijn per definitie niet onderhevig aan concurrentie, of in ieder geval in zeer beperkte mate, en hebben dus weinig prikkels om efficiënt te werken.

Incentiefregulering is een benadering die door regelgevers wordt gebruikt om deze monopolistische bedrijven tot efficiëntie aan te zetten. Het idee is om gereguleerde bedrijven te stimuleren hun prestaties te verbeteren (kostenverlaging, kwaliteitsverbetering, innovatie), terwijl het bedrijf veel speelruimte krijgt om deze prestaties te realiseren, zonder al te veel bemoeienis van de regelgever.

Voor de regelgever gaat het erom de exploitant verantwoordelijk te maken door doelstellingen van algemeen belang vast te stellen die door de exploitant moeten worden bereikt. De uitdaging ligt vooral in het afstemmen van deze doelstellingen. Een verkeerde afstemming kan leiden tot een te hoge beloning van de exploitant, tot opportunistisch gedrag dat gericht is op kostenbesparing ten koste van de kwaliteit van de dienstverlening, tot een gebrek aan innovatie of tot een te grote focus op het behalen van bepaalde indicatoren (KPI's) ten koste van een meer optimale toewijzing van middelen.

Voor de exploitant is deze regulering risicovoller, maar stimuleert hij wel efficiëntie. De stimulans tot efficiëntie komt tot uiting in het feit dat de exploitant de gedurende een bepaalde periode gerealiseerde productiviteitswinst geheel of gedeeltelijk mag behouden. In de volgende periode geldt als algemeen principe dat deze winst aan de consumenten wordt teruggegeven, waarbij bij het vaststellen van de beheersbare kosten voor de volgende periode rekening moet worden gehouden met deze winst. De stimulans voor kwaliteit kan de exploitant ook in staat stellen een bonus te ontvangen als de streefwaarden voor een of meer KPI's worden gehaald, of omgekeerd, de exploitant krijgt een malus als deze streefwaarden niet worden gehaald.

Het behalen en overtreffen van de vastgestelde doelstellingen leidt dus tot financiële voordelen of zelfs tot een grotere naamsbekendheid; omgekeerd zal de exploitant financiële verliezen lijden als hij niet

¹⁴<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrljoiMWMzMmE2ZGltZDQ4Ni00MjU5LWFINTgtYml2YzRiYzc3YTBjliwidCI6ImMwYjg2YzA3LWRhZGUtNDkyMCIhYzEzLWlwZWZhZDZlMmM5NSIsImMiOiJh9>

slaagt. Deze winsten of verliezen zijn voor de exploitant de drijvende kracht achter de stimulerende regulering.

Dit risico voor de exploitant kan echter worden beperkt of geplafonneerd door de regulering, bijvoorbeeld door een verdelingspercentage of een tunnel vast te stellen, zoals het geval is in de huidige tariefmethodologie. Om dit risico te minimaliseren, introduceren de tariefmethodologieën ook regels voor de herziening van het budget voor beheersbare kosten tijdens de reguleringsperiode in uitzonderlijke omstandigheden buiten de wil van de exploitant, bij aanpassingen of nieuwe opdrachten die aan de exploitant worden toevertrouwd, bij wetswijzigingen die gevolgen hebben voor de exploitant, enz.

De tunnel of het verdelingspercentage hebben als nadeel dat ze de prikkel tot efficiëntie voor de exploitant verminderen, die de neiging zal hebben om de tunnel in zijn voorstel voor efficiëntiewinst niet te overschrijden. Deze tunnel en dit verdelingspercentage lijken echter vaak overbodig in vergelijking met de regels voor de herziening van het budget voor beheersbare kosten tijdens de reguleringsperiode, zeker wanneer het budget en de *vooraf* vastgestelde efficiëntiedoelstellingen voor deze kosten correct zijn afgestemd en de exploitant bovendien een goede controle heeft over de realisatie van zijn kosten.

In het geval van VIVAQUA werden in de hoofdstukken⁶ en⁸ de kosten behandeld die onderworpen zijn aan de stimulerende regulering, namelijk de beheersbare kosten, alsook de vaststelling van de evolutietrajecten van deze kosten, die met name een efficiëntiefactor omvatten. Aangezien investeringen bovendien worden gecategoriseerd als niet-beheersbare kosten (via afschrijvingskosten), rekening houdend met het ingevoerde MFC-mechanisme, zou de stimulerende regulering geen negatief effect mogen hebben op een mogelijke onderinvestering door de exploitant. De aspecten met betrekking tot de kwaliteit en het risico van kwaliteitsverlies in het kader van de stimulerende regulering worden opgevolgd aan de hand van prestatie-indicatoren die door BRUGEL worden gepubliceerd.

In het volgende deel wordt onderzocht of de hoogte van de aan de exploitant toegekende bonussen/malussen correct is afgestemd en VIVAQUA daadwerkelijk stimuleert om efficiënt om te gaan met zijn kosten.

9.3 Verdelingspercentage en tunnel

De huidige tunnel van 5 % op het budget voor beheersbare kosten en het verdelingspercentage van 50 % geven aanleiding tot bepaalde overwegingen, met name na het boekjaar 2023.

Met een saldo op beheersbare kosten van -22,7 miljoen euro (of -18,4 miljoen euro zonder rekening te houden met de afgewezen kosten) ontvangt de exploitant namelijk slechts een bonus van 6,4 miljoen euro. Deze bonus wordt bovendien volledig opgeslokt door de afgewezen kosten, die ongeveer 12,9 miljoen euro bedragen¹⁵. De stimulans is dus zeer gering in vergelijking met het gerealiseerde saldo.

Hoe hoger het verdelingspercentage en het percentage van de tunnel, hoe sterker de prikkel voor de exploitant om zijn kosten te optimaliseren, met als gevolg een toename van zijn eigen vermogen, wat het andere doel is van de tariefmethodologie 2027-2031 om VIVAQUA in staat te stellen een redelijke gearing te herstellen waarmee het zijn investeringen kan financieren zonder op termijn een beroep te doen op het MFC-mechanisme.

In dit verband werden twee varianten voor de evolutie van het stimuleringsmechanisme geanalyseerd:

- Variant 1: invoering van een verdelingspercentage van 100 % en afschaffing van het tunnelprincipe, naar het voorbeeld van de regelgeving die van kracht is voor SIBELGA. Deze

¹⁵ Dit resultaat weerspiegelt echter niet volledig een echte efficiëntiewinst. Aangezien de geïmmobiliseerde productie werd opgenomen in de beheersbare kosten, terwijl VIVAQUA in 2023 aanzienlijk te weinig heeft geïnvesteerd, heeft het mechanisme automatisch geleid tot de toekenning van een bonus die geen weerspiegeling is van een reële verbetering van de prestaties.

optie, die in overeenstemming is met de regelgevingsdoelstellingen van BRUGEL, heeft tot doel VIVAQUA een zeer sterk signaal te geven om zijn kosten beter te beheersen;

- Variant 2: invoering van een verdelingspercentage van 100 % en behoud van de tunnel, maar met een aanzienlijke uitbreiding van de waarde ervan, binnen een marge van 20 % tot 30 % van het plafond van de beheersbare kosten. Deze aanpak komt met name tegemoet aan de wens van VIVAQUA om correct te worden beloond voor de gerealiseerde efficiëntie. Ter illustratie: een tunnel van 20 % zou overeenkomen met 51,0 miljoen euro (tegenover 12,8 miljoen euro voor 5 %). Met een verdelingspercentage van 100 % en een tunnel die tot dit niveau is uitgebreid, zou het volledige saldo dat in 2023 wordt waargenomen (-22,7 miljoen euro) een extra winst van +22,7 miljoen euro voor VIVAQUA kunnen opleveren, tegenover +6,4 miljoen euro in de methodologie 2022-2026, wat neerkomt op een extra nettowinst van 16,3 miljoen euro ten gunste van het eigen vermogen in vergelijking met de methodologie 2022-2026.

Om de onvoorspelbare risico's voor de exploitant op zijn beheersbare kosten te minimaliseren, lijkt het raadzaam om tegelijkertijd de regels voor de herziening van de beheersbare kostenbegrotingen tijdens de reguleringsperiode te handhaven, te verduidelijken en te versterken, met name in overeenstemming met artikel 39/3 §3 6° van de Waterverordening¹⁶.

De exploitant zal zo in variant 1 kunnen beschikken over zijn volledige efficiëntiewinst tijdens de reguleringsperiode, en in variant 2 over zijn volledige efficiëntiewinst binnen de verruimde tunnel. Deze winst zal bijdragen tot de verhoging van zijn eigen vermogen. De consumenten zullen hier tijdens de volgende reguleringsperiode ten volle van profiteren.

BRUGEL heeft gekozen voor variant 2, namelijk het behoud van een tunnel en de uitbreiding ervan tot 20 % van het plafond van de beheersbare kosten, in combinatie met een verdelingspercentage van 100 %. Deze aanpak maakt het mogelijk om het stimulerende karakter van de kostenregulering aanzienlijk te versterken en tegelijkertijd een breuk met het bestaande kader te vermijden, door de tunnel niet af te schaffen. Het is belangrijk op te merken dat de hierboven voorgestelde verhoging van de stimulans voor efficiëntie op het vlak van beheersbare kosten een positief effect heeft, zowel voor de exploitant, indien deze zijn activiteiten efficiënt beheert, als voor de consument, die vanaf de volgende reguleringsperiode zal profiteren van de productiviteitswinst. Het verhoogt de druk op de exploitant om productiviteitswinst te boeken en biedt hem tegelijkertijd meer mogelijkheden om eigen vermogen te genereren, wat zal bijdragen tot een vermindering van zijn gearing, en maakt zo, in aanvulling op de voorgestelde wijzigingen in de vergoeding van het eigen vermogen en de toegestane financieringsmarge, een evenwichtige regulering mogelijk.

10 Prestatiegerichte regulering op niet-financieel gebied

Artikel 39/2 van het OCE bepaalt met name dat:

"Brugel stelt de tariefmethodologieën vast met inachtneming van de volgende richtsnoeren:

... 15° de tarieven moedigen de waterbedrijven aan om hun prestaties te verbeteren en het voor hun activiteiten noodzakelijke onderzoek en ontwikkeling te verrichten, waarbij met name

¹⁶ Artikel 39/3 §3 6° van de ordonnantie: in geval van overgang naar nieuwe diensten, aanpassing van bestaande diensten en/of uitzonderlijke omstandigheden kunnen de waterbeheerders tijdens de tariefperiode een geactualiseerd tariefvoorstel ter goedkeuring voorleggen aan Brugel. Dit geactualiseerde tariefvoorstel houdt rekening met het door Brugel goedgekeurde tariefvoorstel, zonder de integriteit van de bestaande tariefstructuur te wijzigen. Het geactualiseerde voorstel wordt door de waterbeheerders ingediend en door Brugel behandeld volgens de in dit artikel bedoelde procedure, met dien verstande dat de termijn van een maand wordt teruggebracht tot vijftien dagen en de termijn van vijftien werkdagen tot acht werkdagen. In uitzonderlijke omstandigheden kan Brugel de waterbedrijven verzoeken een nieuw voorstel voor een tariefwijziging in te dienen.

rekening wordt gehouden met hun door de regering goedgekeurde investeringsplannen en met criteria voor een efficiënt gebruik van watervoorraden;

... 17° de tarieven streven naar een juist evenwicht tussen de kwaliteit van de geleverde diensten en de door de gebruikers gedragen kosten; zij geven in de eerste plaats het tarief voor de waterdistributie aan en in de tweede plaats het tarief voor de sanering (opvang en zuivering);"

De OCE ondersteunt dan ook de ontwikkeling door BRUGEL van tariefmechanismen om de kwaliteit van de door de exploitanten geleverde diensten te controleren en te verbeteren. BRUGEL heeft daarom in overleg met Vivaqua nagedacht over de wenselijkheid om een dergelijk mechanisme voor deze tariefperiode in te voeren.

De overeenkomst betreffende de overlegprocedure voor de methodologie 2026-2031 vermeldt overigens, onder de te herzien thema's en de minimaal te voorzien elementen:

- *"Verliezen op het netwerk: de boekhoudkundige verwerking en tarifiering van lekken op het netwerk zullen worden herzien, waarbij met name zal worden gekeken naar de wenselijkheid van een op indicatoren gebaseerd bonus-malusmechanisme."*
- *"Versterking van het verband tussen investeringen en tarieven: zorgen voor meer samenhang tussen de investeringsplannen en de tarieven."*

De overeenkomst vermeldt ook dat *"bij gebrek aan dividenduitkering of stimulansen en gezien de financiële situatie van VIVAQUA, een stimuleringsmechanisme via bonussen/malussen gekoppeld aan de niet-financiële prestaties op het vlak van de kwaliteit van de dienstverlening in de loop van de periode kan worden ontwikkeld, maar dat dit geen prioriteit zal zijn in 2025."*

Hieruit blijkt dat er geen uitgebreid stimuleringsmechanisme voor de kwaliteit van de dienstverlening bestaat, maar wel voor de hieronder beschreven specifieke doelstellingen. Het is echter noodzakelijk om dit toekomstige mechanisme voor te bereiden zodra het bestuur van Vivaqua en/of haar financiële situatie dit toelaten.

10.1 Reguleringsmechanisme met prikkels op basis van doelstellingen

Door de invoering van een stimulerende regulering op basis van doelstellingen wil BRUGEL Vivaqua ertoe aanzetten bijzondere aandacht te besteden aan twee fundamentele aspecten van haar gereguleerde activiteiten, namelijk het beheer van drinkwaterverliezen en de hernieuwing van haar rioleringsnetwerk. De invoering van deze bonus/malus-prikkels wordt ook gemotiveerd door nieuwe elementen in de methodologie 2027-2031 (in vergelijking met de huidige methodologie), waaronder met name:

- De classificatie van het merendeel van de productiekosten van drinkwater als niet-beheersbare kosten;
- De financiering van investeringen door middel van een toegekende financieringsmarge, afgestemd op de geplande investeringen.

Voorafgaand aan de publicatie van de methodologie 2027-2031 is een beperkte raadpleging over dit mechanisme gehouden.

Beheer van prestatie-indicatoren (KPI's)

Het reguleringsmechanisme op basis van stimulansen moet gebaseerd zijn op duidelijke, transparante, openbare en objectieve bestuursregels. Het in de tariefmethodologie beschreven stimuleringsmechanisme voorziet dan ook in:

- Een duidelijke beschrijving van de regels voor de toepassing van de bonus en de malus, de benodigde gegevens, de formules voor het opstellen en controleren van de toepassingscriteria, de procedures voor rapportage en validatie van de gegevens, de te volgen procedure in geval van onbetrouwbare gegevens, de bedragen van de bonus en de malus...;
- De publicatie door BRUGEL van het rapportageschema voor de regulering op basis van doelstellingen, opgesteld in overleg met VIVAQUA, op de website van BRUGEL;
- De verplichting voor de exploitant om het rapportageschema te volgen voor zijn jaarlijkse rapportage van de gegevens die nodig zijn voor de toepassing van de bonussen en malussen;
- De maatregelen voor het beheer van de kwaliteit en de betrouwbaarheid van de gegevens, indien nodig door het uitvoeren van audits op de meetketen (verzameling, registratie, berekening, verwerking) van de betreffende gegevens. Deze mogelijkheid valt binnen het kader van de specifieke controles ter plaatse die zijn voorzien in de tariefmethodologie;
- De aanvullende maatregelen die BRUGEL in staat stellen om een beslissing te nemen over het toepassen of niet van bonussen en malussen;
- De mogelijkheid voor BRUGEL om zijn beslissing te koppelen aan een of meer aanbevelingen voor de volgende rapporten;
- De procedure in geval van overmacht of andere uitzonderlijke gebeurtenissen.

Definitie van het stimuleringsbudget

BRUGEL streeft ernaar bonussen en malussen vast te stellen die hoog genoeg zijn om de exploitant te stimuleren een beleid van interne procesverbetering te voeren om betere prestaties op deze twee thema's te bereiken. De impact op het tarief moet echter beperkt blijven.

De maximale bonus voor de vermindering van drinkwaterverliezen wordt bepaald op basis van de marginale productiekosten. Op die manier wordt de bonus, vanuit het oogpunt van de gebruiker, gecompenseerd door de vermeden productiekosten. Het voordeel van deze vermindering van het verlies overstijgt echter de alleen vermeden kosten, aangezien de vermindering van het aantal lekken (of de omvang ervan) zal leiden tot minder schade aan de stedelijke infrastructuur, minder herstelwerkzaamheden en een lager waterverbruik.

De maximale malussen in verband met de hernieuwing van het rioleringsnetwerk zijn zodanig berekend dat Vivaqua haar middelen op dit prioritaire thema kan richten. Hoewel de omvang van de bonussen aanzienlijk lijkt, zijn de te bereiken doelstellingen gebaseerd op het assetmanagementbeleid van Vivaqua. De doelstellingen worden dus beschouwd als minimaal haalbare doelstellingen. Door op jaarbasis en op basis van een gemiddelde over de periode te meten, kan bovendien de impact van deze malus worden beperkt indien Vivaqua de doelstelling in een deel van de jaren niet zou halen.

10.2 Rapportage van technisch-economische indicatoren

Het reguleringsmechanisme op basis van doelstellingen zal dus voor deze tariefperiode beperkt zijn. BRUGEL geeft echter hierbij te kennen dat het van plan is om vanaf de volgende tariefperiode (na 2031) een uitgebreid mechanisme in te voeren dat gericht is op de kwaliteit van de dienstverlening, op basis van de gegevens uit de bestaande rapportage. BRUGEL stelt daarom voor om de indicatoren te rapporteren die zijn opgenomen in de lijst in de bijlage bij de methodologie, die het resultaat is van overleg tussen BRUGEL en VIVAQUA. Het is duidelijk dat deze lijst kan worden bijgewerkt en dat het

rapportagekader in overleg tuss en VIVAQUA kan worden aangepast. Bepaalde indicatoren kunnen worden geschrapt of toegevoegd naargelang de behoeften van BRUGEL voor de evaluatie van de kwaliteit van de door de exploitanten geleverde diensten en de opvolging van de werking en de veerkracht van de sector.

II Tariefstructuur

De tariefmethodologie 2027-2031 behoudt de belangrijkste principes die voor de periode 2022-2026 zijn vastgesteld.

Zoals aangegeven in de motivering van de vorige methodologie 2022-2026, voldoet de methodologie 2027-2031 in grote lijnen aan de richtlijnen van artikel 39/2 van de kaderwaterverordening, met name wat betreft de uniformiteit van de tarieven in het hele Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het onderscheid tussen huishoudelijke en niet-huishoudelijke gebruikers en de verdeling van de inkomsten in vaste en variabele bedragen per activiteit.

Ter herinnering: sinds de vorige methodologie is de wetgeving gewijzigd, aangezien de wetgever de progressieve tarifiering voor huishoudelijke gebruikers heeft afgeschaft.

De andere aanpassingen in de nieuwe methodologieën zijn beperkt en hebben voornamelijk tot doel de weging tussen vaste en variabele termen in de facturering te laten evolueren, afhankelijk van de categorieën gebruikers. Deze mogelijkheid maakt meer gerichte tariefaanpassingen mogelijk, maar blijft strikt gereguleerd: elke wijziging moet vergezeld gaan van een effectbeoordeling waarin de gevolgen voor verschillende gebruikersprofielen worden gemeten en zal bij het tariefvoorstel worden voorgelegd aan de adviesorganen.

Er worden ook verduidelijkingen gegeven voor bepaalde specifieke situaties (gemengde gebouwen, zelfproducenten, grondwateronttrekking, autonome riolering), zonder grote structurele veranderingen ten opzichte van het vorige kader. Deze verduidelijkingen zijn vooral bedoeld om de transparantie en de coherentie van de toepassing van de tariefregels te versterken.

Met name voor gemengde gebouwen is BRUGEL van mening dat de huidige situatie op middellange termijn niet langer aanvaardbaar is, omdat deze ertoe leidt dat huishoudelijke gebruikers worden gefactureerd tegen het niet-huishoudelijke tarief en vice versa. BRUGEL verzoekt VIVAQUA dan ook om voor elke niet-huishoudelijke gebruiker van een gebouw dat momenteel een collectieve meter heeft, een afzonderlijke meter te installeren. VIVAQUA zal bij het tariefvoorstel een stappenplan indienen waarin zij haar strategie voor de installatie van deze meters toelicht. Indien het niet mogelijk is om het niet-huishoudelijke verbruik te isoleren, moet VIVAQUA aantonen dat de werkzaamheden niet haalbaar of onevenredig zijn.

Ten slotte wordt eraan herinnerd dat BRUGEL niet bevoegd is om sociale maatregelen vast te stellen op het gebied van watertarieven. Deze aspecten vallen uitsluitend onder de bevoegdheid van de wetgever en vallen niet onder deze methodologie.

12 Berekening, beheer en toewijzing van reguleringsaldi

12.1 Overzicht

Overeenkomstig de definities in het hoofdstuk "6 " worden alle kosten en opbrengsten van VIVAQUA ingedeeld in beheersbare en niet-beheersbare kosten, met uitzondering van de opbrengsten uit periodieke tarieven en financiële steun buiten het totale inkomstenkader (financiële steun in eigen vermogen).

De *ex ante* toegestane inkomsten voor het jaar t ($RT_t^{ex\ ante}$) van de exploitant, die moeten worden gedekt door de eveneens *ex ante* berekende periodieke tarieven, worden als volgt gedefinieerd:

$$RT_t^{ex\ ante} = \sum CG_t^{ex\ ante} + \sum CNG_t^{ex\ ante} + SR_t$$

Met

- $CG_t^{ex\ ante}$: *ex ante*-begroting in lopende euro's voor een categorie beheersbare kosten voor het jaar t (zie deel 7),
- $CNG_t^{ex\ ante}$: *ex ante*-budget in lopende euro's voor een niet-beheersbare kostencategorie voor het jaar t (zie deel 7).
- SR_t : bedrag van het reguleringsfonds dat moet worden toegewezen aan de tarieven voor het jaar t (zie sectie 12.7).

Elk van deze componenten van de $RT_t^{ex\ ante}$ moet worden goedgekeurd door BRUGEL.

Achteraf worden voor elk jaar t de volgende saldi berekend:

- saldo op de opbrengsten uit periodieke tarieven (SP, t),
- saldo op beheersbare kosten (SCG, t)
- saldo op niet-beheersbare kosten ($SCNG, t$),
- saldo op de indexering van beheersbare kosten ($SICG, t$),
- saldo op de MFC ($S_{MFC,t}$, zie sectie 7.6.2)

Met de voorgestelde aanpak van een verdelingspercentage van 100 % met een tunnel die wordt uitgebreid tot 20 % van het plafond van de beheersbare kosten, heeft het aandeel van het saldo op de beheersbare kosten binnen deze tunnel een volledige impact op het boekhoudkundig resultaat van de exploitant en vormt het dus in voorkomend geval een bonus of een malus voor deze laatste.

Het deel van het saldo op de beheersbare kosten buiten deze tunnel, evenals de andere saldi, worden volledig gestort in het reguleringsfonds, in voorkomend geval aan de passief- of actiefzijde van de balans.

12.2 Saldo op de opbrengsten uit periodieke tarieven

Het verschil tussen de *vooraf* begrote toegestane inkomsten voor het jaar t en de werkelijke opbrengsten die VIVAQUA heeft ontvangen door de toepassing van haar periodieke tarieven in het jaar t vormt een reguleringssaldo ($S_{P,t}$), dat als volgt wordt berekend:

$$S_{P,t} = RT_t^{ex\ ante} - P_t^{réel}$$

Met

- $RT_t^{ex\ ante}$: de *vooraf* goedgekeurde inkomsten voor jaar t van de door BRUGEL goedgekeurde exploitant,
- $P_t^{réel}$: de som van de inkomsten die VIVAQUA heeft ontvangen door de toepassing van haar periodieke tarieven tijdens het jaar t , ongeacht of deze daadwerkelijk zijn geïnd.

Als het reguleringssaldo op de opbrengsten uit periodieke tarieven ($S_{P,t}$) positief is, heeft VIVAQUA voor het jaar t dus te weinig ontvangen. Dit bedrag vormt een reguleringsactief, of een tariefschuld die bij de gebruikers moet worden geïnd. Dit bedrag wordt integraal gestort in het reguleringsfonds aan de actiefzijde.

Als het reguleringssaldo op de opbrengsten uit periodieke tarieven ($S_{P,t}$) negatief is, heeft VIVAQUA voor het jaar t te veel geïnd. Dit bedrag vormt een reguleringsverplichting, of een tariefvordering die aan de gebruikers moet worden terugbetaald. Dit bedrag wordt integraal gestort in het reguleringsfonds aan de passiefzijde.

12.3 Saldo op beheersbare kosten

Het verschil tussen de som van de werkelijke beheersbare kosten per categorie die VIVAQUA in het jaar t heeft gedragen en de som van de beheersbare kostenbudgetten per categorie die *achteraf* zijn herberekend met een efficiëntiefactor voor het jaar t in lopende euro's, vormt een reguleringssaldo ($S_{CG,t}$), dat als volgt wordt berekend:

$$S_{CG,t} = \sum CG_t^{réel} - \sum CG_t^{ex\ post}$$

Met

- $CG_t^{werkelijk}$: werkelijke kosten van VIVAQUA voor een categorie beheersbare kosten voor het jaar t , goedgekeurd door BRUGEL,
- $CG_t^{ex\ post}$: *ex post* begroting met efficiëntiefactor voor een categorie beheersbare kosten voor het jaar t in lopende euro's, goedgekeurd door BRUGEL (zie hoofdstuk8).

Met de voorgestelde aanpak van een verdelingspercentage van 100 % met een tunnel die is verbreed tot 20 % van het plafond van de beheersbare kosten, heeft het aandeel van het saldo op de beheersbare kosten binnen deze tunnel een volledige impact op het boekhoudkundig resultaat van de exploitant en vormt het dus in voorkomend geval een bonus of een malus voor deze laatste:

- Als dit deel positief is, vormt dit bedrag een malus voor VIVAQUA voor het jaar t (die de facto wordt opgenomen in het boekhoudkundig resultaat van de exploitant).
- Als dit deel negatief is, vormt dit bedrag een bonus voor VIVAQUA voor het jaar t (die de facto wordt opgenomen in het boekhoudkundig resultaat van de exploitant).

Het deel van het saldo op de beheersbare kosten buiten deze tunnel wordt volledig gestort in het reguleringsfonds, in voorkomend geval aan de passief- of actiefzijde van de balans.

- Indien dit deel positief is, vormt het een reguleringsactief of een tariefschuld die bij de gebruikers moet worden geïnd.
- Indien dit deel negatief is, vormt het een regulerende verplichting of een tariefvordering die aan de gebruikers moet worden terugbetaald.

12.4 Saldi op niet-beheersbare kosten

Het verschil tussen de som van de werkelijke niet-beheersbare kosten per categorie die VIVAQUA voor het jaar t heeft gedragen en de som van de begrotingen van de niet-beheersbare kosten per categorie *ex ante* voor het jaar t in lopende euro's en voor datzelfde jaar t , vormt een reguleringssaldo ($S_{CNG,t}$), dat als volgt wordt berekend:

$$S_{CNG,t} = \sum CNG_t^{réel} - \sum CNG_t^{ex\ ante}$$

Met

- $CNG_t^{werkelijk}$: werkelijke kosten van VIVAQUA voor een categorie niet-beheersbare kosten voor het jaar t , goedgekeurd door BRUGEL,
- $CNG_t^{ex\ ante}$: *ex ante*-budget voor een categorie niet-beheersbare kosten voor het jaar t in lopende euro's, goedgekeurd door BRUGEL (zie hoofdstuk8).

Omwille van de opvolging en controle door BRUGEL moet dit saldo in het rapportmodel worden uitgesplitst in de volgende saldi met betrekking tot de verschillende categorieën niet-beheersbare kosten:

- het saldo van de niet-beheersbare exploitatiekosten;
- het saldo van de afschrijvingen;
- het saldo van de billijke marge;
- het saldo van de MFC: dit saldo wordt berekend volgens de bepalingen in de sectie 7.6.2 (ter herinnering: dit saldo is nul voor de jaren 2027 tot 2030; het wordt in 2032 berekend voor de hele periode 2027-2031).

Als het reguleringssaldo op de niet-beheersbare kosten ($S_{CNG, t}$) positief is, vormt dit bedrag een reguleringsactief, of een tariefschuld die bij de gebruikers moet worden geïnd. Dit bedrag wordt integraal gestort in het reguleringsfonds aan de actiefzijde.

Als het reguleringssaldo op de niet-beheersbare kosten ($S_{CNG, t}$) negatief is, vormt dit bedrag een reguleringsverplichting, of een tariefvordering die aan de gebruikers moet worden terugbetaald. Dit bedrag wordt integraal gestort in het reguleringsfonds aan de passiefzijde.

12.5 Saldi op de indexering van beheersbare kosten

Het verschil tussen de som van de *ex post* herberekenende budgetten voor beheersbare kosten met efficiëntiefactor voor het jaar t in lopende euro's en de som van de *ex ante* budgetten voor beheersbare kosten met efficiëntiefactor voor het jaar t in lopende euro's vormt een reguleringssaldo ($S_{ICG, t}$), dat als volgt wordt berekend:

$$S_{ICG, t} = \sum CG_t^{ex\ post} - \sum CG_t^{ex\ ante}$$

Met

- $CG_t^{ex\ post}$: *ex-post*begroting met efficiëntiefactor voor een beheersbare kostencategorie voor het jaar t in lopende euro's, goedgekeurd door BRUGEL (zie hoofdstuk 8);
- $CG_t^{ex\ ante}$: *ex ante*-begroting met efficiëntiefactor voor een beheersbare kostencategorie voor het jaar t in lopende euro's, goedgekeurd door BRUGEL (laatste update goedgekeurd door BRUGEL, zie hoofdstuk 8).

Als het reguleringssaldo op de indexering van beheersbare kosten ($S_{ICG, t}$) positief is, vormt dit bedrag een reguleringsactief, of een tariefschuld die bij de gebruikers moet worden geïnd. Dit bedrag wordt integraal gestort in het reguleringsfonds aan de actiefzijde.

Als het reguleringssaldo op de indexering van de beheersbare kosten ($S_{ICG, t}$) negatief is, vormt dit bedrag een reguleringsverplichting, of een tariefvordering die aan de gebruikers moet worden terugbetaald. Dit bedrag wordt integraal gestort in het reguleringsfonds aan de passiefzijde.

12.6 Verwerking van afgewezen kosten

Alleen de door BRUGEL goedgekeurde kosten en opbrengsten mogen worden meegenomen in de berekeningen van de saldi bedoeld in hoofdstuk 12. De door BRUGEL afgewezen kosten en opbrengsten, zowel *ex ante* als *ex post*, maken dus geen deel uit van deze saldoberekeningen, noch van de berekening van de toegestane inkomsten van VIVAQUA.

Behalve in specifieke gevallen, zoals kruissubsidiëring tussen gereguleerde en niet-gereguleerde activiteiten, fouten in de classificatie tussen beheersbare en niet-beheersbare kosten, of zelfs herberekeningen van historische beheersbare kosten om de trajecten van toekomstige beheersbare kosten vast te stellen, heeft het afwijzen van beheersbare kosten bij controles *achteraf* alleen zin als het saldo van de beheersbare kosten de tunnel overschrijdt.

12.7 Beginselen voor de toewijzing van reguleringssaldi

Het tariefreguleringssaldo is de som van alle nog niet vereffende reguleringssaldi en kan een schuld of vordering van VIVAQUA ten opzichte van de netwerkgebruikers vertegenwoordigen, die in de loop

der jaren evolueert. Er moeten vereffeningsregels worden ingesteld om alle schulden aan de consumenten en alle vorderingen aan de exploitant terug te betalen, waarbij te abrupte tariefschommelingen moeten worden vermeden.

De tariefmethodologie 2022-2026 voorziet standaard, behalve in geval van een te groot verschil, in de volledige of gedeeltelijke vereffening van het reguleringsfonds, indien het om passiva gaat, tijdens de volgende reguleringsperiode. Er is een uitzondering voorzien wanneer vanaf het derde jaar van de reguleringsperiode aanzienlijke, structurele en terugkerende verschillen worden vastgesteld tussen de begrote en gerealiseerde niet-beheersbare kosten en de begrote en gerealiseerde . In dat geval kan de exploitant ter goedkeuring door BRUGEL een aangepast tariefvoorstel indienen, rekening houdend met de gedeeltelijke of volledige toewijzing van het reguleringsfonds voor het einde van de periode.

Gezien de financieringscapaciteiten van VIVAQUA lijkt het niet opportuun om het bedrijf bloot te stellen aan het risico dat het gedurende een te lange periode reguleringsactiva moet voorfinancieren. Daarom wordt een systematische en jaarlijkse vereffening van het reguleringsfonds aanbevolen, waarbij de tariefschommelingen worden beperkt om de consumenten een zekere tariefstabiliteit te garanderen. In deze financiële context levert een vereffening aan het einde van de reguleringsperiode geen significante winst op, behalve dan tariefstabiliteit en minder administratief werk voor BRUGEL en VIVAQUA. Een toewijzing van de bedragen van het reguleringsfonds, vertaald in een aangepast tariefvoorstel, zou dus elk jaar moeten kunnen worden gerealiseerd.

Wat betreft de billijkheid tussen de consument en de exploitant lijkt het bovendien correcter om symmetrische regels voor de vereffening van het reguleringsfonds in te voeren, ongeacht of het om een reguleringsactief of een reguleringspassief gaat. Elke terugbetaling aan de netwerkgebruikers van een schuld aan de netwerkgebruikers via de vereffening van het reguleringsfonds betekent voor VIVAQUA echter een overeenkomstige daling van haar zelffinancieringscapaciteit, terwijl VIVAQUA zich al in een kritieke situatie bevindt. De invoering van symmetrische regels lijkt dan ook niet verstandig voor de reguleringsperiode 2027-2031, ook al moet dit een doelstelling blijven vanaf het moment dat VIVAQUA weer een redelijke gearing heeft bereikt.

Op basis hiervan worden de volgende regels voor de vereffening van het reguleringsfonds voorgesteld:

- **Geval van een reguleringsfonds met een negatief saldo:**

Om de mogelijk ongunstige effecten van een systematische vereffening te beperken wanneer het reguleringsfonds een negatief saldo vertoont, wordt een buffermechanisme ingevoerd. Concreet betekent dit dat zolang het reguleringsfonds in jaar t een saldo heeft tussen 0 en -5 % van de toegestane inkomsten van jaar $t+2$ (laatste door BRUGEL goedgekeurde toegestane inkomsten, inclusief eventuele te vereffenen bedragen van saldi van jaren vóór jaar t), wordt er geen vereffening uitgevoerd, waardoor een tariefdaling wordt vermeden die de financiële situatie van VIVAQUA zou schaden. Als dit saldo voor een jaar t strikt lager wordt dan -5 %, wordt alleen het deel onder deze drempel vereffend, zodat het saldo op -5 % komt: als het te vereffenen bedrag lager is dan of gelijk is aan 2 % van het toegestane inkomen van dat jaar $t+2$, wordt de vereffening volledig uitgevoerd op de tarieven die van toepassing zijn op het jaar $t+2$; in het tegenovergestelde geval wordt de vereffening uitgevoerd over meerdere jaren, van $t+2$ tot $t+n$, waarbij de parameter n zodanig wordt bepaald dat het betreffende bedrag zo snel mogelijk wordt verrekend, met inachtneming van deze limiet van 2 % van het toegestane inkomen van elk jaar (laatste door BRUGEL goedgekeurde toegestane inkomen, inclusief, indien van toepassing, de te verrekenen bedragen van de saldi van de jaren vóór het jaar t). Dit mechanisme heeft tot doel de tariefstabiliteit te versterken, rekening houdend met de beperkte financieringscapaciteit van de exploitant. Het voorkomt ook dat kleine negatieve saldi leiden tot onbeduidende automatische tariefaanpassingen.

- **Geval van een reguleringsfonds met een positief saldo:**

Wanneer het reguleringsfonds in jaar t een positief saldo vertoont, wordt dit saldo systematisch als volgt vereffend: als het saldo kleiner is dan of gelijk is aan 2 % van de toegestane inkomsten van het jaar $t+2$, wordt het volledig verrekend met de tarieven die van toepassing

zijn op het jaar $t+2$ (laatste door BRUGEL goedgekeurde toegestane inkomsten, inclusief, indien van toepassing, de te verrekenen bedragen van de saldi van de jaren vóór het jaar t); in het tegenovergestelde geval wordt het saldo over meerdere jaren vereffend, van $t+2$ tot $t+n$, waarbij de parameter n zodanig wordt bepaald dat het saldo zo snel mogelijk wordt vereffend, met inachtneming van deze limiet van 2% van het toegestane inkomen van elk jaar (laatste door BRUGEL goedgekeurde toegestane inkomsten, inclusief, indien van toepassing, de te vereffenen bedragen van de saldi van de jaren vóór het jaar t).

Het bedrag van het reguleringsfonds dat in de tarieven van elk jaar t moet worden vereffend, volgens de in deze paragraaf omschreven principes, wordt bepaald door de term SR_t die is opgenomen in de formule voor het toegestane inkomen (zie paragraaf 12.1).

VIVAQUA zal voorstellen om dit bedrag te verdelen over het tarief voor riolering en het tarief voor watervoorziening, met inachtneming van het principe van kostendekking. Dit levert het volgende op:

$$SR_t = SR_t(\text{riolering}) + SR_t(\text{watervoorziening})$$

Waarbij:

- SR_t (zuivering): het te verrekenen bedrag dat wordt toegewezen aan het zuiveringstarief
- SR_t (watervoorziening): het af te wikkelen bedrag dat wordt toegewezen aan het tarief voor watervoorziening

Het hierboven beschreven mechanisme voor de toewijzing van de reguleringssaldi combineert de voordelen van een systematische vereffening, rekening houdend met de bijzondere financiële situatie van VIVAQUA, en een beheersing van de tariefschommelingen. Het lijkt echter nuttig om een mogelijke afwijking van deze regel in te voeren, om flexibiliteit te bieden in geval van uitzonderlijke omstandigheden of bekende toekomstige gebeurtenissen die een verwachte impact hebben op het reguleringsfonds of de tarieven. Zo kan BRUGEL bij wijze van uitzondering, na overleg met VIVAQUA, op gemotiveerde gronden besluiten om af te wijken van de regels voor de toewijzing en vereffening van saldi.

13 Rapportagemodellen

Voor de methodologie 2022-2026 had BRUGEL in overleg met de exploitant twee rapportagemodellen gedefinieerd: een ex ante-model met betrekking tot het tariefvoorstel en een ex post-model met betrekking tot het jaarverslag van de exploitant. Deze rapportagemodellen zijn elk jaar van deze eerste reguleringsperiode geëvolueerd om te voldoen aan de voorschriften van de methodologie, de behoeften van BRUGEL bij de uitoefening van haar controleopdracht en de boekhoudkundige realiteit van de operator.

Gezien de wijzigingen in de methodologie 2027-2031 is het aangewezen om deze rapportagemodellen aan te passen aan de bepalingen van deze nieuwe methodologie. Het lijkt echter niet opportuun om nieuwe rapporten te ontwikkelen, maar eerder om de bestaande rapporten aan te passen om de impact van de wijzigingen te beperken.

BRUGEL zal het ex-ante-rapportagemodel in overleg met de exploitant aanpassen, voorafgaand aan de indiening van het tariefvoorstel. Het ex-post-model voor het eerste jaar van deze tweede reguleringsperiode kan later worden opgesteld.

Bovendien bieden de recent aangekondigde ontwikkelingen inzake de herstructurering van de watersector, en met name de fusie van Hydria met Bruxelles-Propreté of haar dochterondernemingen, de nodige flexibiliteit voor de ontwikkeling van deze rapportagemodellen.

Bovendien voert de nieuwe methodologie strengere eisen in voor de rapportage van de kosten van VIVAQUA.

Deze aanscherping heeft enerzijds tot doel de informatieasymmetrie tussen BRUGEL, als regelgevende instantie, en het gereguleerde bedrijf te verminderen, en anderzijds voldoende vertrouwen te wekken in de degelijkheid van het financieel beheer en de naleving van de beginselen van goed bestuur binnen VIVAQUA. Een van de doelstellingen is het identificeren van mogelijke operationele inefficiënties of suboptimale investeringen.

Deze verschillende rapporten zullen BRUGEL een solide basis bieden om de toekomstige reguleringsmechanismen af te stemmen. Op termijn, en met het oog op een evolutie naar een meer stimulerend reguleringsmodel – bijvoorbeeld van het type revenue cap – zouden de vereisten voor achterafrapportage geleidelijk kunnen worden versoepeld.

I4 Procedures

De methodologie bevat een hoofdstuk waarin met name de procedures voor de indiening, goedkeuring, rapportage, controle, herziening en publicatie van de tarieven van VIVAQUA worden gedefinieerd.

Deze verschillende procedures zijn gebaseerd op de vorige methodologie, maar sommige termijnen zijn aangepast om zowel Brugel als de exploitant meer flexibiliteit te bieden in de verschillende uitwisselingen.

I5 Beoordeling van de redelijkheid van het totale inkomen

BRUGEL heeft zich laten inspireren door de bijlage bij de methodologie 2022-2026 betreffende de "afwijzingscriteria" en heeft deze aangepast om haar meer gestructureerd en nauwkeuriger te maken. Voor een betere leesbaarheid is deze bijlage in de methodologie zelf opgenomen.

* *

*